

TÜRKİYE YAZARLAR BİRLİĞİ

Türk Dünyası Şiir Güldestesi 15

Metinler / Bildiriler/Seçmeler

“D. Mehmet Doğan’ın aziz hatırasına”

TÜRKÇENİN

16. ULUSLARARASI

ŞİİR ŞÖLENİ

26-30 KASIM 2024

-Taşkent-

TÜRKİYE
YAZARLAR BİRLİĞİ
WRITERS UNION OF TURKEY

Sümer 1 Caddesi 11/5
Kızılay /ANKARA

TEL:
(0312) 232 05 71
232 05 72

www.tyb.org.tr
tyb@tyb.org.tr

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları: 138

Göldeste Dizisi: 15

ISBN: 978-605-7912-48-0

Ankara, Şubat 2025

Yayın Hakkı: **Türkiye Yazarlar Birliği**
Sümer 1 Caddesi 11/5 Kızılay-Ankara
Tel: (0.312) 232 05 71-72

Yayımlayan: Prof. Dr. **Musa Kâzım Arıcan**

Yayın Koordinatörü: Mehmet Kurtoğlu
Yayına Hazırlık: Mustafa Ekici
Tasarım-Uygulama: mtr medya

Yayınevi Sertifika Nu: 48050

Baskı-Mücellit:
Göktuę Ofset Yayıncılık Matbacılık Tic. Ltd. Şti. - Ankara
Tel: 0.312 341 38 08
Matbaa Sertifika No: 47538

*Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ile hazırlanan bu projenin içeriği hiçbir surette
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek
sorumluluk Türkiye Yazarlar Birliği'ne aittir.*

Türk Dünyası
Şiir Güldestesi 15
Metinler/Bildiriler/Seçmeler

“D. Mehmet Doğan’ın aziz hatırasına”

“D. Mehmet Doğan’ın aziz hatırasına”

TÜRKÇENİN 16. ULUSLARARASI

ŞİİR ŞÖLENİ

26-30 KASIM 2024

-Taşkent-

ACILIS
27/11/2024, Çarşamba
Saat: 10.00

İLETİŞİM
Özbekistan Yazarlar Birliği
(71) 231-83-49

YER
Özbekistan Yazarlar Birliği Toplantı Salonu
100066, Taşkent sh. Bunyodkor ko'hasi
Adiblar xiyoboni
Taşkent, Özbekistan

Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni'nin Daimi Heyeti

D. Mehmet Doğan
Şiir Şöleni Daimi Heyet Başkanı

Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan
TYB Genel Başkanı

Koordinatörler
Mehmet Kurtoglu
Mahmut Bıyıklı
Altınbek İsmail

Faaliyet Danışmanı
Osman Özbahçe

İlmi Danışmanlar
İbrahim Ulvi Yavuz
Tarkan Zengin
Muhammet Emin Gürdamur

Sanat Danışmanı
Bekir Sıddık Soysal

Mali Sorumlu
Mehmet Tuğrul

Yayın Sorumluları
Ali Kılıcı
Mehmet Kurtoglu

Basın Sorumluları
Mahmut Bıyıklı
Ahmet Köseoğlu

Kabul Kayıt Sorumlusu
Mustafa Ekici

Görüntüleme Sorumluları
Mustafa Ekici
Ahmad Ergashev

Şölen Programı 7

Sunuş

Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan 8

Açış Konuşması

Sultan Raev 11

Türkçenin 16. Şiir Şöleni Özbekistan'da Yapıldı 12

Türkçenin 16. Uluslararası Şiir Şöleni'ne Katılan Şairler 23

Türk Dünyası Şiir Güldestesi - 15

- Ali Sali (Türkiye) 16
 Âtîf Bedir (Türkiye) 18
 Hüseyin Karaca (Türkiye) 21
 Mehmet Aycı (Türkiye) 23
 Mehmet Kurtoglu (Türkiye) 25
 Mustafa Sarı (Türkiye) 27
 Mustafa Uçurum (Türkiye) 30
 Osman Özbahçe (Türkiye) 32
 Ünsal Ünlü (Türkiye) 34
 Zeynep Arkan (Türkiye) 36
 Altınbek İsmailov (Kırgızistan) 38
 Nesrulla Ergeş (Özbekistan) 40
 Şöhret Orif (Özbekistan) 42
 Masihulloh Madaminov (Özbekistan) 44
 Niyatullo Elbek o'g'li (Özbekistan) 46
 Salim Ashur (Özbekistan) 48
 Sherzodova Hulkar Sherzod qizi (Özbekistan) 51
 Erkin Hojimuhammad (Özbekistan) 53
 Davron Rajab (Özbekistan) 55
 O'ktamoy Xoldorova (Özbekistan) 57
 Feruza Rahmatova (Özbekistan) 59
 El'mira Särsenbayqyzy Esqojaeva (Kazakistan) 61
 Fozil Farhod (Özbekistan) 64
 Rustam Musurmon (Özbekistan) 66
 Zamira Beshimova (Özbekistan) 68
 Maksat Jangaziev (Kırgızistan) 70
 Jolanov Saylauxan Yesbolatılı (Kazakistan) 72
 Atantay Akbarov (Kırgızistan) 74
 Aydar Seydazim (Kazakistan) 76
 Izatova Ырысгул Ажыбаевна (Kırgızistan) 78
 Orozalieva Cholpon (Kırgızistan) 80
 Mamatjan uulu Melis (Özbekistan) 82
 Nuriza Ömүrbaeva (Kırgızistan) 84
 Serdaliev Nurg'ali G'abitılı (Moldova) 86

Adlarına Ödöl Verilen Şahsiyetler 88

D. Mehmet Doğın 88

Cahit Zarifoğlu 92

Gafur Gulam 96

Şiir Atölyesi 98**Yazılar 112****Söyleşiler 128****Basından 134****Şölenden Görüntüler 149**

TÜRKÇENİN ULUSLARARASI ŞİİR ŞÖLENİ

26 -30 Kasım 2024 - Taşkent

AÇILIŞ

Yer: Özbekistan Yazarlar Birliği
Toplantı Salonu

Saat: 10.00

Sinevizyon Gösterimi

KONUŞMACILAR

TÜRKSOY Genel Sekreteri

Sultan RAEV

Özbekistan Yazarlar Birliği
Başkanı

Sirojiddin SAYYID

Türkiye Yazarlar Birliği Genel
Başkanı

Prof. Dr. Musa Kâzım ARICAN

TÜRKSOY Yazarlar Başkanı

Ulykbek YESDAULET

TİKA Koordinatörü

Ali Rıza TEZCAN

Berat Takdimleri

1. ALİ ŞİR NEVAİ ŞİİR FASLI

Saat: 13.30-15.00

- 1-Musa Kazım Arıcan Türkiye
- 2- Sirojiddin Sayyid (Özbekistan)
- 3- Usmon Azim (Özbekistan)
- 4- G'ayrat Majid (Özbekistan)
- 5- Ulıkbek Esdaulet - Kazakistan
- 6 - Mehmet Kurtoğlu -Türkiye
- 7- Osman Özbahçe Türkiye
- 8- Nurıza Omurbayeva (Kırgızistan)
- 9- Melis Mamatzhan Uulu (Kırgızistan)
- 10 Berdibek Zhamgyrchiev (Kırgızistan)
- 11- Atıf Bedir Türkiye
- 12.Minhojiddin Mirzo (Özbekistan)
- 13-Ali K. Metin Türkiye
- 14-Botir Ergashyev (Özbekistan)
- 15- Mehmet Aycı Türkiye
- 16-Xurshid Davron (Özbekistan)
- 17-Aziz Said (Özbekistan)
- 18-Eshqobil Shukur(Özbekistan)
- 19-Rustam Musurmon (Özbekistan)

20-Zebo Mirzayeva (Özbekistan)

21- Sailaukhan Zholanov

Üç Büyük Ödül Takdimi

Şairlere Berat takdimi

ŞİİR ÇALIŞTAYI

Konu: Şiirin Geleceği ve Yapay Zekâ

Saat: 16.00-17-00

Osman Özbahçe

Ali K. Metin

Atıf Bedir

Mehmet Aycı

Ali Sali

Diğer Ülkelerden Şairler

28 KASIM 2024 / PERŞEMBE

2. D. MEHMET DOĞAN ŞİİR FASLI

Saat: 10.00-12.00

1-Ünsal Ünlü Türkiye

2- Kassymkhan Begmanov-
-Kazakistan

3- Sirojiddin Rauf - (Özbekistan)

4-Mustafa Sarı Türkiye

5-Furkan Çalışkan Türkiye

6-Cholpon
Orozaliyeva(Kırgızistan)

7-Maksat Cangaziev (Kırgızistan)

8- Yrysgul Izatova (Kırgızistan)

9-Salim Ashur (Özbekistan)

10-Ali Sali -Türkiye

11-Shodi Otamurod (Özbekistan)

12-Shodmonqul Salom
(Özbekistan)

13-Farog'at
Xudoyqulova(Özbekistan)

14-Shuhrat Orif(Özbekistan)

15- Mustafa Uçurum Türkiye
Berat Takdimi

PROGRAM

3. ALIKUL OSMANOV ŞİİR FASLI

Saat: 13.30-15.00

1- Bolot Mambetisaev
(Kırgızistan)

2-- Hüseyin Karacalar Türkiye

3-Mahmut Bıyıklı Türkiye

4-Ahmet Köseoğlu Türkiye

5- Mahmut Erdemir Türkiye

6- Atahan Kocogulov(Kırgızistan)

7- Atantay Akbarov(Kırgızistan)

8-Suhrob Ziyov (Özbekistan)

10-Shahriyov Shavkat
(Özbekistan)

11-Nozima Habibullayeva
(Özbekistan)

12-Bek Ali(Özbekistan)

13-Axtamquli(Özbekistan)

14-Rustam Mirvohid(Özbekistan)

15-Iroda

Rahmonaliyeva(Özbekistan)

16-Hulkar

Sherzodova(Özbekistan)

17-Nigar Agalarova (Azerbaycan)

18-Muratkhan Shokan

(Kazakistan)

19. Elmira Yeskhodzhaeva

(Kazakistan)

20. Aıdar Seıdazym (Kazakistan)

Berat takdimi

4. ABAY KUNANBAYEV

ŞİİR FASLI

ŞİİR ÇALIŞTAYI

Saat: 15.15-17.00

Konu: Gençlik ve Şiir

1-Kassymkhan Begmanov

2- Ünsal Ünlü

3- Mehmet Kurtoğlu

4-Mustafa Uçurum

5-Mustafa Sarı

6-Furkan Çalışkan

7- Ulıkbek Esdaulet

8-Muratkhan Shokan (Kazakistan)

9- Elmira Yeskhodzhaeva
(Kazakistan)

10- Altynbek İsmailov
(Kırgızistan)

29 KASIM 2024 / CUMA

Saat: 10.00- 19.00

Taşkent Kültür Gezisi

SUNUŞ

Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan

Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı

Türkiye Yazarlar Birliği'nin kurucu ve şeref Başkanı, şair, gazeteci-yazar, fikir adamı, sözlükçü, Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleninin fikir babası, kurucusu ve 30 yıldır takipçisi D. Mehmet Doğan 11 Ağustos 2024 de Hakk'a yürüdü. Kendisine rahmet diliyorum. Ruhu şad, mekanı Cennet olsun inşallah.

Hayatı boyunca "Türk dünyası kültür birliği" için büyük çaba sarf eden Doğan ağabeyimiz bu şölenin Özbekistan'da yapılmasını çok arzuluyordu. Biz de onun bu isteğini yerine getirmek üzere çalışmalarımızı sürdürdük.

Bugün burada bizleri bir araya getiren şölene katkı sağlayan kurum ve kuruluşlar var. Öncelikle; Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığına, TİKA'ya, ASBÜ'ne, TÜRKSOY ve Özbekistan Yazarlar Birliği'ne teşekkür ediyorum. Şükranlarımı sunuyorum.

Sovyetler dağıldıktan sonra Türk devletleriyle aramızdaki kültürel iş birliğini arttırmak, sürdürmek, dilde, fikirde, iş'te birliği sağlamak amacıyla;

Türkiye Yazarlar Birliği'nin 1992'den bu yana iki yılda bir gerçekleştirdiği şölenlerde; Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde, şivelerde eserler veren yüzlerce şair yüzyılların özlemi ile birbirleriyle duygu ve gönül köprüleri kurarak, dostluk bağlarını güçlendirmek için bir araya geldiler.

Şölenler şimdiye kadar; Almatı/Kazakistan'da, Aşgabad/Türkmenistan'da, Girne/Kıbrıs'da, Strazburg /Fransa'da, Akmesid/Kırım'da, Üsküp/Kuzey Makedonya'da, Bakü/Azerbaycan'da, Prizren /Kosova'da, Kazan/Tataristan'da, Bişkek / Kırgızistan'da, Türkistan/Kazakistan'da, Edirne-Gümölcine-İskeçe-Kırcaali, İstanbul, Bursa ve Konya'da düzenlendi.

Yapıldığı her ülkede büyük ilgi gören, Ortadoğu, Balkanlar ve Türk Dünyasından şairlerin ilgiyle takip ettikleri şölenin 16' ncısını burada kadim şehir Taşkent'te yapıyoruz.

Bugün burada, Türk dünyasından gelmiş şairler var. Bu şairler biliyor ki biz büyük bir bütünün parçasıyız. Bizi dünya birlikte tanıyor. Coğrafi farklar, tarihi farklar, dil ve lehçe ayrılıklarına rağmen bu bütünlük inkâr edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor. Bugünle yetinmeyelim, dünü iyi bilelim, yarını gözetelim. Geniş ufuklara bakalım. Herkesin beraber olmak için müşterekler aradığı, bulamayınca icat ettiği bir dünyada, farklılıklar, zıtlıklar bulmak için vakit harcamayalım.

**

TÜRKSOY Yazarlar Birliği

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) tarafından, Türk coğrafyasında yaşayan yazarların birbirlerini tanımasına zemin oluşturmak, ortak sorunları belirlenmek ve çözümüne yönelik çalışmalar yürüterek, Türk Dünyası yazarlarının ve eserlerinin tanıtımını sağlamak amacıyla Teşkilatın bünyesinde "TÜRKSOY Yazarlar Birliği" kuruluşu gerçekleştirildi.

TÜRKSOY Genel Sekreteri Sultan Raev bu konuda büyük gayret gösterdi, kendisine ve emeği geçenlere teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Türkiye Yazarlar Birliği olarak; ülkelerimizi birbirine yaklaştırmamızın önemli yollarından biri olan Türk Dünyası edebiyatlarının arasındaki bağlantıyı daha da güçlendirmek için yapılacak her türlü iş birliğine biz hazırız.

Ortak Türk Alfabeti

Türk halkları arasında karşılıklı anlayış ve işbirliğini teşvik edecek, insanlarımıza ilham verecek, ortak hareket kabiliyetimize ivme kazandırarak büyük bir kucaklaşmayı sağlayacak, dil mirasını koruyacak Ortak Türk Alfabeti kararını Türk dünyası için büyük ve tarihi bir gelişme olarak görüyorum.

Dostluk ve ittifakımızı güçlendirecek Ortak Türk Alfabeti kararının; köklerden göklere uzanacak medeniyet yürüyüşümüzün hayırlı habercisi olarak değerlendiriyorum.

Ortak bir ses olarak, 300 milyonu aşkın nüfusuyla Türk coğrafyasının kültürel bağlarını güçlendirecek olan dil birliğinin sağlam bir zemin üzerinden sistematik bir şekilde yürütmesi ve yayılması için, farklı coğrafyadan yükselen fakat aynı duyuş ve düşünüşün kalbî ritimlerini şiir olarak bizlere sunan siz şairlere, biz yazar, akademisyen ve düşünürlere yani hepimize büyük görev düşüyor.

Ülkemizin önemli bir yazar kuruluşu, bir sivil toplum kuruluşu olarak; Dünyadaki bütün Türkler arasında bilgi ve tecrübe paylaşımını da sağlayacak ortak dil konusunda yapılacak her türlü çalışmaya 46 yıllık deneyim ve tecrübemizle destek vereceğiz.

**

Şiir ve şuûr arasındaki bir bağ var

Edebi alanda şiir güçlü bir ifade aracıdır. En az kelimeyle en çok ve en derin anlamı ifade eden söz söyleme biçimidir.

Yatağını bulmuş bir ırmak gibi gönlümüze coşkuyla akan şiirlerin müellifi şairlerimiz her kesin gördüğü, dokunduğu ve tanımını yaptığı hayatın içindeki her değeri farklı görür ve ona farklı anlamlar, değerler yükler.

**

Toplularımızın miras olarak aldıkları değerleri yarınlara taşıyacak olan şairler yıllardır edindikleri bilgi ve tecrübeyle sevinç, üzüntü, kahramanlık ve vatan sevgisini en iyi şekilde resmederken “Şiir ve Şuûr” arasında güçlü bir bağ kurarlar. Bu geçmişte de böyleydi şimdi de aynı.

Türkçe’nin Anadolu coğrafyasında yayılmasına büyük katkılar sağlayan Yunus Emre, Mehmet Akif ve Mevlâna başta olmak üzere geçmiş ve günümüz şairlerinin Türk dünyasında, Türk dünyasının önemli yazar ve şairlerinin de ülkemizde tanınması, eserlerinin okunması için bu tür şiir programlarını yaygınlaştırmalıyız.

Bu vesileyle, Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleninin 16.nın gerçekleşmesinde büyük katkıları olan Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığına, TİKA’ya, ASBÜ’ne, TÜRKSOY ve Özbekistan Yazarlar Birliği’ne teşekkür ediyorum.

Bir sonraki şölende buluşmak dileğiyle, şükranlarımı sunuyorum.

AÇIŞ KONUŞMASI

15

Sultan Raev

TÜRKSOY Genel Sekreteri

‘Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni, edebiyatımızın sınırları aşan gücünü ve ortak kültürümüzün köklerini yeniden keşfetme fırsatını sunuyor. TÜRKSOY olarak, Türk Dünyası’nın kültür ve edebiyat alanındaki iş birliğini güçlendirmek için çalışmaya devam ediyoruz. Şairlerimizin kaleminden çıkan eserler, Türk dünyasının bir medeniyetler köprüsü oluşturmasında temel taşıdır.

TÜRKSOY olarak, Türk Dünyası’nın kültür, sanat ve edebiyat alanındaki iş birliğini güçlendirmek için birçok önemli projeyi desteklemiş bulunmaktayız. Özellikle edebiyat alanında kurulan TÜRKSOY Yazarlar Birliği, şair ve yazarlarımızı bir araya getirerek Türk edebiyatının ortak bir zeminde yeniden şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Bu birliktelik, gelecekteki nesillere köklü bir miras bırakma amacının somut bir göstergesidir.

TÜRKSOY’un çabaları sadece kültürel iş birliğini değil, aynı zamanda halklarımız arasındaki bağları da güçlendirmektedir.

Değerli şairlerimiz ve yazarlarımız, Türk Dünyası bir medeniyetler köprüsüdür. Bu köprüyü oluşturan her bir tuğla, sizin kaleminizden çıkan eserlerdir. Şiirlerinizle, yazılarınızla, bu köprüyü her gün daha da sağlamlaştırıyor, bizi birbirimize yaklaşıtıyorsunuz.

Bu vesileyle, Türk Dünyası’nın edebiyatını ve kültürünü bir araya getiren bu anlamlı etkinliğin düzenlenmesinde emeği geçen herkese şükranlarımızı sunmak isterim.”

TÜRKÇENİN 16. ŞİİR ŞÖLENİ ÖZBEKİSTAN'DA YAPILDI

Türkiye'nin Türk Dünyasına yönelik en önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri olan "Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni" D. Mehmet Doğan'ın aziz hatırasına ithafen Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te yapıldı. Türkiye Yazarlar Birliği'nin 16'ncısını gerçekleştirdiği, 27 Kasım 2024 tarihinde Özbekistan Yazarlar Birliği'nin toplantı salonunda başlayan programa; TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, TYB Konya Şube Başkanı Ahmet Köseoğlu, Kazakistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Kassymkhan Begmanov, Kırgızistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Atantai Akbarov ve TİKA Özbekistan Koordinatörü Ali Rıza Tezcan, Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde, şivelerde eserler veren 90 şair ve yazar katıldı.

Arıcan: Ülkemiz ile Türk dünyası arasında edebiyat köprüsü kurduk

Şiir şöleninin açılışında bir konuşma yapan TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, "TYB'nin kurucu ve şeref Başkanı şair, yazar D. Mehmet Doğan'ın 1992 de başlattığı "Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni" ni, bu kutlu yolculuğu devam ettiriyoruz. Bugün burada, Türk dünyasından gelmiş şairler var. Bu şairler biliyor ki biz büyük bir bütünün parçasıyız. Bizi dünya birlikte tanıyor. Coğrafi farklar, tarihi farklar, dil ve lehçe ayrılıklarına rağmen bu bütünlük inkâr edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor. Bugünle yetinmeyelim, dünü iyi bilelim, yarını gözetelim. Geniş ufuklara bakalım. Herkesin beraber olmak için müşterekler aradığı, bulamayınca icat ettiği bir dünyada, farklılıklar, zıtlıklar bulmak için vakit harcamayalım." dedi. Arıcan, Sovyetler dağıldıktan sonra Türk devletleriyle Türkiye arasında ki kültürel iş birliğini arttırmak, sürdürmek, dilde, fikirde, iş'te birliği sağlamak amacıyla

başlanılan, yapıldığı her ülkede büyük ilgi gören, Ortadoğu, Balkanlar ve Türk Dünyasından şairlerin ilgiyle takip ettikleri şiir şölenlerinin ülkemiz ile Türk dünyası arasında bir edebiyat köprüsü kurduğunu ifade etti.

Raev: Türk edebiyatının ortak bir zeminde yeniden şekillenmesi için gayret gösteriyoruz

TÜRKSOY Genel Sekreteri Sultan Raev'in şölene gönderdiği mesaj TÜRKSOY Yazarlar Birliği Genel Koordinatörü Murat Kahraman tarafından okundu. Sultan Raev, konuşmasında şu ifadelerle yer verdi:TÜRKSOY olarak, Türk Dünyası'nın kültür, sanat ve edebiyat alanındaki iş birliğini güçlendirmek için birçok önemli projeyi desteklemiş bulunmaktayız. Özellikle edebiyat alanında kurulan TÜRKSOY Yazarlar Birliği, şair ve yazarlarımızı bir araya getirerek Türk edebiyatının ortak bir zeminde yeniden şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Bu birliktelik, gelecekteki nesillere köklü bir miras bırakma amacının somut bir göstergesidir. TÜRKSOY'un çabaları sadece kültürel iş birliğini değil, aynı zamanda halklarımız arasındaki bağları da güçlendirmektedir. Değerli şairlerimiz ve yazarlarımız, Türk Dünyası bir medeniyetler köprüsüdür. Bu köprüyü oluşturan her bir tuğla, sizin kaleminizden çıkan eserlerdir. Şiirlerinizle, yazılarınızla, bu köprüyü her gün daha da sağlamlaştırıyor, bizi birbirimize yaklaşıtıyorsunuz."

Üç büyük ödül verildi

Programın ilk gününde edebiyat dünyasının önemli isimlerine ödüller takdim edildi. Gafur Gulam Büyük Ödülü Türkiye'den Şair Osman Özbahçe'ye,

A. Cahit Zarifoğlu Büyük Ödülü Kırgızistanlı Şair Atahan Kocogulov'a, D. Mehmet Doğan Büyük Ödülü ise TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet'e verildi. Ayrıca Türkiye Yazarlar Birliği'nin faaliyetlerine katkılarından dolayı TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, Başkan Yardımcısı Gayrat Majid, Özbek yazar Usmonkul Azimov, Kırgız yazar Atantay Akbarov ve Kazak şair Kassymkhan Begmanov'a fahri üyelik belgeleri takdim edildi.

TYB ve Özbekistan Yazarlar Birliği arasında iş birliği protokolü imzalandı

28 Kasım 2024 tarihinde Türkiye Yazarlar Birliği ve Özbekistan Yazarlar Birliği arasında iş birliği protokolü imzalandı. Türkçenin 16. Uluslararası Şiir Şöleni kapsamında düzenlenen törende iki birlik arasındaki iş birliğinin hukuki zemini oluşturan belgeyi Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Siraciddin Sayyid ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan imzaladı. İmzalanan anlaşmada iki kurum arasında edebiyat ve akademik alanlarda, ilgili benzer görev ve faaliyetlere ilişkin konularda iş birliği yapmayı, iki ülkenin klasik ve çağdaş şair, yazar ile edebiyatçıları karşılıklı olarak tanıtmayı, onların bizlere bırakmış olduğu eşsiz eserlerini yaygınlaştırmayı, gelecek kuşaklara geliştirerek aktarmayı, çevirilere daha çok önem vermeyi ve yaygın olarak ulaşılabilir hale getirmeyi amaçlıyor. Programda, Türk dünyasından şölene katılan şairlerin şiirlerini okudukları şiir fasılları, şiirin bugünü ve geleceğine dair şiir atölyeleri düzenlendi. “Şiirin Geleceği ve Yapay Zekâ” konulu panel de büyük ilgi gördü.

Türkçenin 16.Uluslararası Şiir Şöleni'ne Katılan Şairler

Türkiye

Atıf Bedir, Mehmet Aycı, Ali K. Metin, Ünsal Ünlü, Mustafa Uçurum, Furkan Çalışkan, Mustafa Sarı, Osman Özbahçe, Zeynep Arkan, Ali Sali, Hüseyin Karaca, Mehmet Kurtoğlu

Diğer Ülkeler:

Azerbaycan

Nigâr Ağalarova

Kazakistan

Ulykbek Yesdaulet, Kassymkhan Begmanov, Elmira Yeskhozhayeva, Sailaukhan Zholanov, Muratkhan Shokan, Aıdar Seıdazym

Kırgızistan

Melis Mamatzhan Uulu, Nurıza Omurbaeva, Cholpon Orozalieva, Maksat Zhangaziev, Yrysgul Izatova, Atakhan Kozhogulov, Atantay Akbarov, Bolot Mambetisaev, Berdıbek Zhamgyrchiev, Altynbek İsmailov

Özbekistan

Sirojiddin Sayyid, Minhojiddin Mirzo, Gayrat Majid, Botir Ergashyev, Usmon Azim, Xurshid Davron, Aziz Said, Eshqobil Shukur, Rustam Musurmon, Zebo Mirzayeva, Salim Ashur, Sirojiddin Rauf, Shodi Otamurod Shodmonqul Salom, Farog‘At Xudoyqulova, Shuhrat Orif, Suhrob Ziyoy, Shahriyor Shavkat, Nozima Habibullayeva, Bek Ali, Axtamquli, Rustam Mirvohid, Iroda Rahmonaliyeva, Hulkar Sherzodova

Ali Sali (Türkiye)

1960 yılının Sığırlı Orakları'nda Balıkesir-Dursunbey'in Karyağmaz Köyü'nde İbecik Yaylası'nda dünyaya geldi. Karyağmaz Köyü'nde başladığı ilkokulu Dursunbey'de tamamladı. Ortaokul ve liseyi de Dursunbey'de okudu. ODTÜ'de Sosyoloji okumak için geldiği 1 Kasım 1982 tarihinden bu yana Ankara'da yaşıyor. 1978 yılında *Yeni Devir* gazetesinde muhabir olarak başladığı gazeteciliği 2011 yılına kadar sürdürdü. 1978 yılından beri şiir ve edebiyatla ilgili çalışmalarını, *Bursa'da Sanat Edebiyat, Yönelişler, Aylık Dergi, Maveria, Dergâh, Edebiyat Ortamı, Hece, Kurgan, Türk Dili, Türk Edebiyatı, İtibar, Tanpınar Zamanı, Şiar, Yitiksöz, Aydos, Teferrüç* gibi birçok dergide yayınladı. TYB Kültür ve Sanat Yıllığı'nın yanı sıra birçok "Orak Kitap"ta da değerlendirme ve yazıları yer aldı.

Kitapları:

Şiir: re mektupları (Hece-2016), *Fatma Begüm'ün Saba Defteri* (Hece-2018), *Yetimler Ordusu* (EOY- 2024)

Deneme: *Akşam Yazıları* (EOY-2021), *Çok Ayakta Duruyoruz* (Büyüyen Ay - 2023), *Tevarüs Edilmemiş Asalet* (EOY - 2024), *Kelime Sevdası* (TDV-2024), *Edebiyat Sırlı Kelime* (TDV-2024)

Derleme: *Şiir Yıllığı 2020* (EOY-2021), *Şiir Yıllığı 2021* (EOY-2022)

Evli olan Ali Sali,

Ahmet Furkan, Firuze Sidre Betül, Elif Gül Mahur, Fatma Begüm Saba, Emir Efe Berat'ın babası olmaktan gurur duyuyor.

övgü temrinleri

1

serpsem kelimeleri üstüne

1

işittik itimat etmedik ihtimal
itaat ederdik etseydik itimat
ahraz sayılırım iznin çıkmazsa
olmazsa iznin unuturum kelimeyi
serpemem kelimeleri üzerine

izi kalır hafızada kelimenin
hatırlamak imdada yetişmez
sen izin vermezsen eğer
tahayyülümden çıkar gelir
bir rüya kalbimi yerinden eden

bir esintili kelime lügatinden
senin gelir dilimi rapteder benim
iznin olmazsa ihtimal hançerem
telaffuzuna güç yetiremez
mazide kalır mesteden kelâmı kalbimin

2

kendinden geçmekle maruftur
kelimeye muhatap olan muhabbet
yüzünü dönsen iznin olsa çehrene
temaşa maksadıyla yönelse yüzüm
esintisiyle terinden gelir ıtırı gülün

sonrası hafızasına kalır hıfzımda mahfuz
kelimelere kalır hani senin kalbine nakşedilen
yakaladığım kelimelerden bir külte yapsam
bir değil külte ordusu yapsam iltica kastıyla
ve serpsem o kelimelerin hepsini üstüne

izin versen ahraz hâlime derman olsa kelime

Âtîf Bedir (Türkiye)

Âtîf Bedir (Asıl adı Abdurrahman Başpınar). 1965 yılında Kahramanmaraş'ın Suluyayla Köyü'nde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini doğduğu şehirde bitirdi. 1985 yılında Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinden mezun oldu. 1987 yılında girdiği TRT'nin farklı birimlerinde çalıştı, 2018 yılında emekli oldu. İlk yazı ve şiir çalışmalarını memleketi Kahramanmaraş'ta yerel gazete ve dergilerde yer aldı. 1982 yılından itibaren *Edebiyat*, *Mavera*, *İkindiyazıları*, *Kayıtlar*, *Türk Dili*, *Edebiyat Ortamı*, *Edep* ve *Hece* dergilerinde yazı ve şiirleri yayımlandı.

Yayımlanmış Kitapları: *Ateş Salâları* (Şiir, 1997), *Rüzgârın Dili Lâl* (Şiir, 2010), *Yarasını Saklayan Şehirler* (Gezi-Anlatı, 2015), *Gökyüzünde Arıcık Kuşları* (Anı, 2015), *Har* (Şiir, 2017), *Nuri Pakdil: Direniş Hattında Bir Devrimci* (İnceleme, 2020), *Hayatın Şiiri: Edebiyat* (Deneme, 2021)

YARALI NEHİRLER

Gökten su gibi bir aşk iner
süzülür toprağın koynuna
bir ses çağılar
bir incir çatlar
damarda çağılar kan
toprak çatlar, kaya çatlar
çatlar nar, akar nehir
gelir dayanır kapısına şehrin

İçinden nehir geçen şehirlere
gelir kokusu iğde ağaçlarının
biraz ıhlamur, biraz güldür
içinden aşk geçen şehirlere
masum bir ad verir
duru ve alabildiğine mavi

Bir gün şehir yaralandığında
nehir de yaralanır
kapılır kan sularına kızıl bir gül
ilk kez duyar gibi oluruz adını
ilk kez susadığımızı anlarız
ama susuzluğumuzu kandırmaz
ancak acı verir bize
ancak olur yaraya tuz

Böyle çok şehirler öğrendik
ortasından hep nehirler geçerci
düşünmezdik neden
ama artık sormuyoruz
şehirlerin ruhunu temizler nehirler
ağtını yakar, yasını tutar
sonra alır koynuna avutur
asıl sahibine teslim eder

Böyle çok nehirler öğrendik
kederimizle aktılar yanı başımızdan
başımızı yasladık omuzlarına
dicle'nin, fırat'ın, neretva'nın
okşadılar saçlarımızı
sildiler göz yaşlarımızı

Berrak aktıkları nadir zamanlarda
 şavkı vurdu sularına
 fuzûlî'nin, mevlânâ'nın, ibni arabî'nin
 mesnevi gibi çağladılar
 divan gibi coştular
 yunus gibi durgun aktılar bazen
 şavkı vurdu sularına
 bağdat'ın, mostar'ın, sarayova'nın

Biz unutsak da
 nehirler asla unutmaz
 unutturmaz
 durulsa da suları
 şavk olsa da bir mesneviye
 yaralarımıza merhem
 susuzluğumuza çare
 nehirler asla unutmaz

Biz de seni unutmayacağız ey şehir
 alıp götürse de sırlarını
 nöbetini bekleyen bir nehir
 unutmayacağız seni de
 unutmadığımız gibi kudüs'ü, kurtuba'yı
 unutmadığımız gibi bağdat'ı, saraybosna'yı
 unutmadığımız gibi gazze'yi, mostar'ı
 unutmayacağız seni de ey şehir

Hüseyin Karaca (Türkiye)

Yazmaya ilk olarak Kültür Dünyası ve İnsan Adına dergilerinde başladı. 1999 yılında Ünlü dergisinin idaresinde Yansıma Edebiyat dergisini kurdu ve yönetti. Bir süre Editör Kitap ve Kültür Dergisi'nin yayın yönetmenliğini yaptı. Şiir ve yazıları başta bu dergiler olmak üzere Merdiven Şiir, Dergah, Karabatak, Yedi İklim, Bir Nokta, Şiar, Melâmet ile muhtelif bazı dergilerde yer aldı. TRT 2'de Şiirin Çağrısı adıyla bir program hazırlayıp sundu. İletişim ve kültür konularında ise çeşitli gazetelerde yazdı; yazmaya devam ediyor. Şiir, inceleme ve deneme türlerinde yayınlanmış beş kitabı bulunuyor. Yurtiçi ve yurtdışında çeşitli edebiyat festivallerine de katılan Hüseyin Karaca, Anadolu Yazarlar Birliği Başkan Yardımcılığı görevini yürütüyor.

AHRAZ

ölü bir dilin ahını almış gibi mutlak susku
üpüran, derisinden soyunmuş bir yılan
gibi açıklığa doğru süzülen anlam
ateşin ağzından alınmış tedirgin bir can ürpertisi
dilde varkılınmamış, zihnin kıvrımlarında henüz

karanlığın özünde kararlı bir bekleyiş
yaratılmadan ılık aşık olmanın varlık
ne firari mahkum ne azatlık bir köle
sözkırım sonrası tüm kelimeler lakırdı
henüz rahim de döllemedi bellek de

yaradılış müphem eğe kemiği kayıp
adlı adınca anılmayan kendinde varlık her “şey”
derin bir sükut yatağından beslenen ikrar
sese bürünmesi cümle ervahın
dil’e kolay, tanrı bildirdiğinde isimleri

Mehmet Aycı (Türkiye)

1971 Adana/Saimbeyli doğumlu. İktisat ve antropoloji eğitim aldı. Kamu-medya ilişkileri ve siyasal iletişim alanlarında çalıştı. Konuşma metni yazarlığı dersleri verdi. Belgesel metinleri yazdı. Şiir dışında deneme ve portreleriyle de döneminin en üretken yazarlarından biri oldu. Aycı, *Mürekkep Ten* adlı kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği'nin 2007 yılı; *Sonrası* Şimendifer adlı kitabıyla da Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği ESKADER'in 2012 yılı "yılın en iyi deneme kitabı"; Yağmurlu *Perçem* kitabıyla ESKADER'in 2016 yılı "yılın en iyi şiir kitabı" ödüllerini aldı. 2023 Ankara Edebiyat Festivali Şiir Büyük Ödülü Aycı'ya verildi.

Kitapları:

Şiir: *Mor Kitap, Aşk Bir Deniz Rüyası, Yakı, Derin, Bağdat Kitabı, Dil Gölgesi, Bunlar Yazmaz Kitapta, Yalnızlık Vergisi, Aramadığım Günler, Muhtasar Türkiye Tarihi, Mesele Ayarı, Zeliha'nın Ön Dişi, Portakal Kuşlar, Yağmurlu Perçem, Yokluk Güzel Yalnızlık İyi, Atlar Göçebe, Pazartesi Ayini, Toy, Bağ, Kelebekler Düş Görmeye Devam Ediyor, Bir Kuş Penceremize, Güneşli Perçem, Dağ Aşma Bilgisi.*

Anlatı: Otuz Kuş

Deneme: *Serkisof Ahbabım Olur, Mürekkep Ten, Zehirli Ağaçlar Albümü, Kahvede Kürt Var mı?, Bunların Hepsini Okudun mu?, Şirazlı Bir Türk Dilber, Biblo, Sonrası Şimendifer, Çarşıftan Kol Atmak, Bir Fırtına Tuttu Bizi, Ankara'nın Adı Var.*

İnceleme- Araştırma: *Nasreddin Hoca, Demiryoluna Hızlandırılmış İnfaz, Nasrettin Hoca Fıkraları, Nasıl Bir Kentin Lanetlisi Oldum, Kahveden Gelir Sesi.*

Antoloji: İçinden Tren Geçen Şiirler ('Mehmet Saim Değirmenci' adıyla)

Portre: İki Yüz, Böyle Biliriz, Benzemez Kimse Sana/Bir Erdoğan Portresi, Melami/Bir Neyzen Tefvik Portresi, Zeki Bey/Bir Zeki Ergezen Portresi.

Derleme: *Uçtu Ördek Viran Kaldı Gölümüz*

Öykü: Yangın Merdiveni (2000), Fener Bekçisinin Rüyalari (2011)

Deneme: Posta Kutusundaki Mızıka (1999), Makyaj Yapan Ölümler (2004), Resimde Görünmeyen (2006), Güneşimin Önünden Çekil (2007), Satranç Oynayan Derviş (2008), Tek Kelimelik Sözlük (2009), Ejderha ve Kelebek (2010), Bostancı Bahane (2010), Peygamber'in Aynaları (2015), Bisiklet Dersleri (2017), Ay Tiradı (2018), Raf Ömrü (2019)

Tercüme-Araştırma: Divan / İmam Şâfiî'nin Şiirleri (2002)

Ödülleri: Ejderha ve Kelebek (2010 TYB Deneme Ödülü), Gizli Buzlanma (2013 TYB Şiir Ödülü), Uluslararası Abdullah Tukay Büyük Şiir Ödülü (2015 Tataristan- Kazan)

BEL

Sen de karışırın sürdüğün ize
Atların izlerden bir bildiği var
Bir ırmak ırmaksa iner denize
Atların sulardan bir bildiği var

Dilersin, rüzgârda ekinin eşkin
Dilersin, yol boyu sönmesin eskin
Dilersin; dağı geç, yurt bulunca in
Atların dağlardan bir bildiği var

Bin anlam yüklenir bellediğin söz
Bağlanır, bağlansın, bağladıkça çöz
Mağı gök kayından evin iki göz
Atların evlerden bir bildiği var

Ot ocak hakkı var gölgenin güne
Serinlik bağışlar görüldüğüne
Anlarsın gölge ne görüngüsü ne
Atların atlardan bir bildiği var

Mehmet Kurtoglu (Türkiye)

1969. Urfa.

Yayınlanmış Eserleri: Bana Kendini Anlat, Şiir, 1998, Hafızasını Kaybeden Şehir, Deneme, 1999, Gurbeti Olmayan Diyar, Şiir, 2000, Urfa Efsaneleri, Araştırma, 2005 (3 baskı), Çağa Küsen Leyla, Şiir, 2005, Ben Kendimden Yanayım, Deneme, 2005, Kültür Şehri Urfa, Araştırma, 2006 (3 baskı), Şiir Şehir Urfa, Şiir Seçkisi, 2006 (3 baskı), Hafızasını Arayan Şehir, Deneme, 2007, Savaşın Âşıkları, Tiyatro, 2008, Urfalı Nabi, Biyografi, 2008, Ben Yusuf Sen Züleyha, Şiir, 2009, Çağın Divanesi, Rubailer, 2010, Gâvur Mahallesinde Aşk, Roman, 2011, Rıfkı Kaymaz Kitabı, Biyografi, 2011, İbrahim'in Nazargahı Urfa, Gezi, 2012, Meliküş Şuara Yusuf Nabi, Biyografi, 2012, Eski Dünyaya Seyahat, Gezi, 2014 (TYB Gezi Ödülü), Hasret ve Umut Bosna, Gezi, 2014, Türk Sinemasında Urfa, İnceleme Araştırma, 2015, Hasret ve Azap Tanpınar'da Şehir ve Kadın, İnceleme, 2015, Bir Batı Masalı Shakespeare, İnceleme 2015, Metafizik'in Trajik Şairi Necip Fazıl, İnceleme 2015, Bu Eller Utandırmaz Adamı, Fikir 2016, Mehmet Âkif, Biyografi, 2016, Dilim Türkü Gönlüm Gazel, Şiir, 2017, Şehristan Deneme, 2017, Ezelden Urfa, Deneme, 2018, Az Gezdim Çok Gördüm, Gezi 2018, Tanrıyı İcat Etmek, Deneme, 2019, Yeşilçam'ın İmgeleri, İnceleme, 2020, Şair Derviş Kahraman Mehmet Akif, Biyografi, 2021, Kahramanlara Sevgiler, Biyografi, 2022, Keşke Toprak Olsaydım, Şiir, 2022, Sinemasal Urfa Araştırma, 2022, Nâbi Kırk Hadis Tercümesi, İnceleme 2023, İnsan Çevre ve Şehir İlişkisi, deneme, 2023, Şehristan, Deneme, 2024, Moria Şiir, 2024, İsyan, Roman, 2024

Bana

Gönlüm Mecnun'un çölü, susuzluğum Kerbelâ
Çatlayan dudağımı öpüşün ihsân bana

El pençe divan durup kimseye etmem minnet
Kapında sevgilinin el açman emân bana

İçim hasretle yanıp arzuyla dolup taşsa;
Gece düşümde gezer, sabahı mihmân bana

Ararım ömür boyu vefâsız sevgiliyi
Vuslâtı bayram ise, hasreti hicrân bana

Bir an çıkmaz aklımdan, gözlerim kan çanağı
Kim söylerse güldüğüm inan ki bühtân bana

Talan vurdu gönlümü döndüm kuru bir çala;
Bir yanım gamlı şimdi, bir yanım hüsrân bana

Taştan farkı olur mu yanmayan gönüllerin
Sevdasız geçen günün gündüzü zindan bana

Fikrimi kurcalayan aşkım ki bir muamma
Mânsur gibi sevince dar oldu cihân bana

2020 Ankara

Mustafa Sarı (Türkiye)

25 Ekim 1971 Tarsus doğumlu. Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce Öğretmenliğini bitirdi. Şiir dosyasıyla Varlık Dergisi, 2000 yılı Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri'nde ödül aldı. Şiir, öykü ve yazıları Varlık, Karabatak, Dize, E Edebiyat, Post Öykü, Hece Öykü, Yedi İklim gibi ulusal dergilerde ve Avrupa'daki birkaç edebiyat dergisinde yayımlandı. Şairin, şiir kitaplarının yanında şiir ve kitap çevirileri bulunmakta.

sıtma

1

hasta güveler kımıldıyor döşeğinde annemin
baş ağrısı gibi uzanıyor bir ay üstüne
vız gelir salyangozun feryadı şimdi
kedi burnu nergisler soldu bahçede

ölgün ve hantal kadınlar
etekleri dolaşır geceye
notalar dolusu ağıtları odada
eriyen abajurlar gibi telaşlı
sızdı kapı altından ağır
karıştı salonda suskunluğa

sandık açıldı
çıktı zemzemli kefen
ıslak lambalar kaydadı başımda
sakalıma gümüş cerahat
yanaklarımdan sızarken

2

büyüse de sessiz ağlar, derdi annem
sağır kadınların bebekleri
ya zarif göğsünden uçuşan kanatlara
bakarken ellisinde bir çocuk

geçip sokaklarında hayatın
utanmadan kaydadığı şehri
elleri cepte bayat bir ısıklıkla
annemden önce bıraktı bizi
omzunda yağmur gezdiren
akşamları bereketiyle gelen babam
o zamanlar dağını kaybeden
bir uğultuydu annem
sönmüş bir ormanda kıvrılan ırmak
gibi terlerdi yatağında
tedirgin, dikenli
bir ceset nasıl terlerse

3
örtün üstünü artık
örtün babamın
görmeyelim akan kanı
ve pervazlardan taşan
köpüren tuzlu mırıltıları
örtün üstünü annemin
yağlığında dökülen
sağır çocukları

Mustafa Uçurum (Türkiye)

Tokat doğumlu. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi Adapazarı'nda; üniversiteyi Cumhuriyet Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Arkadaşlarıyla Martı dergisini ve Yitik Düşler Edebiyat dergisini, daha sonra Tokat merkezli Polemik dergisini çıkarttı.

Şiir ve yazıları; Dergâh, Yediiklim, Hece, Hece Öykü, Yolcu, Türk Dili, Karabatak, Türk Edebiyatı, Aşkar, Sabit Fikir, Ayasofya, Cins, Nihayet, Muhit, Yitikşöz gibi dergilerde yayımlandı.

Şairin Aynası kitabı ile TYB 2018 deneme ödülünü aldı.

TÜRDEB tarafından 2020 yılı Dergi Dostu Yazar Ödülü'nü aldı.

Mavikuş Medya'dan 2024 şiir ödülünü aldı.

TYB Tokat Şube Temsilcisi.

www.mustafaucurum.com adresinde dergiler ve kitaplar hakkında yazılar yazıyor.

Evli ve iki çocuk babası olan Uçurum, Tokat'ta öğretmenlik yapıyor.

Kitapları: *Tenhalayın Kalbimi* (Şiir), *Esmerliğime Bakma* (Öykü), *Fedakâr Dost* (Hikâye), *Çocuklar Çocukluğunu Bilsin* (Şiir), *İrmaklarla Büyüyen Çocuk* (Hikâye), *Konuştukça Memleket* (Şiir), *Deneme Çekimi* (Deneme), *Kalbime Takılan Uçurtma* (Hikâye), *Şairin Aynası* (Deneme), *Şehirde Yeni Bir Rüzgâr* (Deneme), *Dünya Telaşı* (Şiir) *Uçurumda Bir Gömü* (Öykü), *Boyumu Aşan Ömür* – (Şiir), *Eve Dönen Masallar* (Masal) - *Yüzümlün Haritası* (Deneme), *Koca Dünyaya Küçük Öyküler* (Öykü)

BOYUMU AŞAN ÖMÜR

Terk edilmiş zarif bir yalnızlığı taşıyarak konuşuyorum
Geceye dokunuyorum kılcal damarlarımla
Gözlerim, aklım her şey uzak bir hanımeli
Yakama takılan sadece çiçek değil
İçimi titreten Büyük Türk Şiiri

Rıhtımlardan çokça yalnızlık topluyorum
Sesimi deniyorum giden gemilerin ardından
Bolşevik bir ihtilali boş geçmeyi seçiyorum
Bakışlarımda anlam arama
Şiir bir reçetedir doktor yazısıyla

Kendimin dediğim bir şey yok
Benim olmayan kelimelerim var ödünç
Sarılmak titrek bir rüzgâra iyi gelse de
Yerinde durmuyor biriktirdiğim harflerim bile
Bu uçup duran şeyler kısa süreli şamata

İdrakimi zorlama hayat
Şiir zorluyor zaten bütün yokuşlarımı
Şuna bağırarak diyelim sesimi duyurmak biraz
Buna tel tel dağılan bağışlanma diyelim
Mızrak bir kez daha girdi çuvala

Kendime pencere oldum
Somut düşler kurmaya bundan sonra başladım
Yolunu kaybeden kuş, çok narin
Evini bulamayan çocuk çok havadar
İzledim izimi bıraktım her şeye
Kapanırsa pencere şiir darda kalır
Darda kalma korkusuyla büzüşüyor harflerim

Suyun akışından mevsimleri çıkarıyorum
Üşümeler topluyorum dağ eteklerinden
Üstüme karanlık denizleri çektiğim günden beri
İkiye ayrılıyor yol, şiirin kıyısından
Çatlayacak kış, sızlanmasından belli
Artık her köşe başından mahmurluk topluyorum

Boyumu aşan bir ömrü yaşamaya çalışacağım

Osman Özbahçe (Türkiye)

1 Ocak 1971 Konya doğumlu. İlk ve orta öğrenimini Konya'nın Ilgın ilçesinde tamamladı. Ilgın İmam Hatip Lisesi (1986) ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunu (1991). İlk şiiri *Yeni Taşova* gazetesinin eki *Kültür Edebiyat* dergisinde yayınlandı (Mart 1990). Şiir ve yazıları *Ayane*, *Dergâh*, *Yedi İklim*, *Kayıtlar*, *İkinci Yazıları*, *Yarın Edebiyat*, *Hece*, *Çerağ*, *Edebiyat Ortamı*, *Athılar*, *Bumerang*, *Huruç*, *Okuntu*, *Kökler*, *Memleket Dergi*, *Karagöz*, *Aşkar*, *Ücra*, *Mahalle Mektebi*, *Türk Dili*, *Hayal Defteri*, *Çilingir*, *Natama*, *Buzdokuz*, *Bu Çağ* ve *Şiraze*'de yayınlandı. Nisan 2003-Haziran 2006 tarihleri arasında (12 sayı) yayınlanan üç aylık edebiyat dergisi *Kökler*'in yayın yönetmenliğini yaptı. *Karagöz* ve *TYB Akademi* dergilerinin kurucuları arasında yer aldı. 2007 yılında yayınlanan *Kural Dışı* adlı kitabı Türkiye Yazarlar Birliği tarafından eleştiri dalında yılın kitabı ödülüne değer bulundu. 2022 Ankara Edebiyat Festivali Deneme Büyük Ödülünü aldı.

Yayınlanmış Eserleri: *Uzun Yürekli Nehir* (şiir / 1999), *Çağının Mimarı Mimar Sinan* (biyografi / 2003), *Düşmanlık* (şiir / 2004), *Kitabımı Öğreniyorum* (çocuk kitabı / 2005), *Kral* (şiir / 2006), *Sağlam Şiir* (eleştiri / 2006), *Kural Dışı* (eleştiri / 2007), *Modern Şiirimizin Kökleri* (eleştiri / 2008), *Türkiye Kitabı* (şiir / 2012), *Analiz* (eleştiri / 2013), *İkinci Yeninin Doğuşu* (eleştiri / 2018), *Görevimiz Tehlike* (söyleşi / 2018), *Dogma* (şiir / 2019), *Edebiyatsız Edebiyat* (eleştiri / 2022), *Çevrimdışı* (eleştiri / 2022), *Zarifoğlu Efsane ve Şiir* (eleştiri / 2023), *Dil Çöktü* (şiir / 2023), *İnsanın Özgürlüğü Sürecinde İsmet Özel Şiiri* (eleştiri / 2024).

Islık

Biz tuhaf bir Mevlânâyız
 Kalbimiz sıkı
 Kedi siyah kendi siyah çiçek
 Bizi dört katlı
 Dört kafalı adamlar içinde bırakarak
 Bir kat daha açıyor parladıkça kalbimiz
 Bu aptal gelişmemiş bitkimiz

Kedi siyah kendi siyah çiçek
 Ölüm dışı bir ses
 Yatıştırdı dilimizde
 Dilimizde hiçbir şey ayırmaz
 Karşılaşıp katışmazdı
 İçinde bizi öte öte giden kitaplar
 Uykusuz, bir çivi gibi sızardı
 Etimizi kaldırıp ölüm

Yankısından duyulmaz bir boynumuz olurdu

Biz şimdi uzanıyoruz uzun yumruk
 Islık aralarında iri memeli bir
 Harfin ağlında toplanıyoruz uzun yumruk
 Tombul dua sincapları
 Doluyoruz tomruk tomruk
 Kedi siyah kendi siyah çiçek
 Durmadan çarpıyor bizi ses geçirmez
 Gittikçe katı
 Ateşin kalbine uzun yumruk
 İnlen damarlarında peş peşe vagonlar
 Kabarıyor iri yakıt avlamış yılanlar

Ünsal Ünlü (Türkiye)

1977 yılında Osmaniye ilinin Bahçe ilçesinde doğdu.

İlköğrenimini Bahçe’de, lise öğrenimini Osmaniye Endüstri Meslek Lisesi Elektronik bölümünde tamamladı. Yıldız Teknik Üniversitesi Harita Mühendisliği bölümünden mezun oldu. 2000 yılından itibaren yurt içinde ve yurt dışında inşaat ve enerji sektöründe yol, altyapı, endüstriyel tesisler, enerji santralleri yapımı başta olmak üzere çeşitli proje ve yapımlarda çalıştı. 2010 yılında hayatının dönüm noktalarından biri olarak gördüğü ve ideal yaklaşımlarla kurduğu ve uzaktan sürdürdüğü yayıncılık hayatını 2016 yılından itibaren aktif bir şekilde sürdürüyor.

Yazmaya ilk gençlik yıllarında başladı ancak illk verimlerini yayımlanmadı. İlk şiiri 2004 yılında *Kırklar* dergisinde yayınlandı. Şiirleri *Kırklar*, *Dergâh*, *Derkenar*, *İkinci Yağmuru*, *Kırknar*, *Mavi Yeşil*, *İtibar*, *Hayal Bilgisi* ve *Muhit* dergilerinde yayınlandı. Birçok dergide poetik yazılar ve düşünce yazıları yayınlandı.

Okur Yayın Grubu Genel Yayın Koordinatörlüğünü yürütüyor.

Evli; bir kız ve bir erkek çocuk babasıdır.

1997’den beri İstanbul’da yaşıyor. İstanbul aşığı.

Yayınlanmış Eserleri: *Savaşlar Kararında* (şiir, 2010; 4. baskı 2023); *Aşılmış Duvarlar* (şiir, 2015; 3. baskı 2023); *Gitmek* (şiir, 2021).

Zirvede Şiir

Beyaz bir sayfada başlıyor bu şiir
 Tarihin sayfalarına ak düşülmüş bir gerdanın ucunda
 Karadeniz'e Marmara'dan uzanan masmavi boğaza düğümlenmiş
 Gibi bırakıyor avuçlarıma mağrur gemilerini kaptanlar
 Bir ateşi çalıp gelmedik gökyüzünden
 Büyüyen umutlar biriktiriyoruz, kalın bizimle
 Size gelmedik sizde kaldık içimize sığamadığımız bundan
 Arkasından gidilenleri neden sevdik anlasalar neden gittik
 Gök kubbenin üzerine titrediği bir yalım gibi zirvesindeyiz bak
 Coşkumuz kolay değil İstanbul kadar büyük umutlar taşıyoruz
 Sırladığımız onca yük artık yük değil bize işte şenliğimiz
 Asya Avrupa arasında deniz de mavi işte buluştuk.

Sana diyorum sana ey millet! ey Türkiye! ey zamanda
 Çok yaşayan güçlü yanım, umutlu yanım, istikbalim
 Şimdi en muhteşem haliyle İstanbulum, boğazımda
 Düğümlenendi boğazına gerdanlık oldu ıslıl ıslıl parlayan
 Kütle kütle kalsın eğik sütunları diyenlerin kabahati unutulmadan
 Saklı kalmadan küstahlıkları cihana da saldık ömrü şanımızı
 Bitmedi bitmeyecek eyyama çıkan sarhoşların naraları
 Ve biz hep bildiğimiz şarkıdan başlarız söylemeye
 Ve aşktır, zirvede sustuğumuz tüm şiirlerin adı.

Zeynep Arkan (Türkiye)

Adapazarı'nda doğdu. Sakarya Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. İstanbul, Adapazarı ve Tokat'ta öğretmenlik yaptı. Çeşitli özel dosyalarda şiir ve eleştirinin yanı sıra dijital kültür, internet, sosyal medya gibi konularda çalışmalar yapmıştır. **Buzdokuz** dergisinin şiir editörü olarak şiir ve eleştiri çalışmalarına devam etmekte ve Kocaeli'de yaşamaktadır.

İlk şiiri Taşınmak, 2004 yılında Dergâh dergisinde yayımlandı. Daha sonra şiirleri, yazıları ve şiir eleştirileri *Heves, Kökler, Karagöz, Hacı Şair, Davud'un İnsanları, Aşkar, Hece, Dergâh, Buzdokuz* gibi dergilerde yayımlandı.

Şiir kitapları:

- **İkrar** (2006, Ebabil yay., 2021, Dergâh Yay.),
- **Orada Merhamet Varmış** (2015, Ebabil yay. (2021, Dergâh Yay.)

Eskader 2015 yılı Şiir Kitabı Ödülü,

Necip Fazıl İlk Eserler Şiir Ödülü (2020)

- **Gözleri Olan Hiçbir Şeyi** (2023, Dergâh Yay.) (TYB, 2023 Yılın Şiir Kitabı Ödülü)

- **Söyleşerek Şiire Varmak** – 2018 (Söyleşi)

ŞANS

Bozulamaz anlaşmalar severim,
 Bakış açımı imzaladığım kontrat
 Kendimi kilitlediğim ve açtığım yine kendimle
 Kendimi kurban edip yine kurtarıırken kahraman
 Kendini sanık sandalyesinde oturtan
 Annesinden her gün geç kalarak doğan
 Bahtını bağışlayan, kendi hakkını paylaşan
 Sezdirmeden hayatına dalarak, şansını çoğaltanı da

Şans mı şans yoktur
 Şans vardır bana uğrar, yoo bana hiç uğramaz kimlere uğrar
 Şans rumuzlu bir yaşam biçimidir aramızda rüzgârı var
 Şansın etekleri vardır, atkuyruğu saç yakışır, kırmızı ruj
 Şans her Cuma toplu mesaj atar, her Cumartesi dansa gider
 Fönsüz sokağa çıkmaz, saçını hiç taramaz
 El emeği reklamında başrol oynar şans
 Şanslı isen görürsün payetli kazaklardan
 Ters hareketle başka türlü dağılır aramızda
 Bazen bir tane bazen tonlarca şans geçer yanımızdan

Kendini mevcuda getiren her şeyi aşan
 Büyülü bir mutluluk, dijital göstergeli bereket
 Korkak cesur tanımaz, istediğinin kucağında bol şans
 Bilinmez kimin için sıra bekler, kimin için köşeyi döner
 Ben bir yavru geyik olsam, tek kurşunlu avcım olur
 Tek atımlık kurşunlar, bahtımıza göz kırpan.

Altınbek İsmailov (Kırgızistan)

1982’de Kırgızistan’ın Oş bölgesindeki Köldük köyünde doğdu. Şiir yazmaya daha lise yıllarında başlayan genç şair, 2005 yılında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Türkoloji bölümünden mezun oldu. Türk Edebiyatı ve Şiiri, özellikle tasavvuf şairleri ve şiirleri hakkında uzmanlık alanı olarak çalışan Altınbek İsmailov, Yunus Emre’nin şiirlerini Kırgızcaya tercüme ederek 2005 yılında kitap olarak bastırdı. Mevlana’nın ünlü eseri “Mesnevi”den seçtiği bazı şiir, hikayeleri Kırgızcaya aktararak yayınladı. 2005’de Kırım’daki Türkçe’nin Uluslararası 6.Şiir Şölenine davet edilerek Dünya Genç Türk Yazarlar Birliği Kırgızistan temsilcisi olarak seçildi. 2006’da ise Kırgız Millî Yazarlar Birliği üyeliğine kabul edildi. Şu anda Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi’nde Kırgızca koordinatör olarak çalışmaktadır.

Yayınlanmış eserleri:

1. *Süüyüünün Sultanı Yunus Emre* (Sevgi Sultanı Yunus Emre), Tercüme ve inceleme, Bişkek: Biyiktik Yayınevi, 2005 ve 2010.
2. *Taş küzgü* (Taş Ayna), Şiir, Bişkek: Biyiktik Yayınevi, 2008, 2009 ve 2012.
3. *Gülistan* (Bahtiyar Vahabzade) Tercüme, Bişkek: Biyiktik Yayınevi, 2010.
4. *Mevlana*, Tercüme ve inceleme, Bişkek: Biyiktik + Yayınevi, 2017.
5. *Ağış Tün* (Beyaz Gece), Şiir, Bişkek: Danek Books Yayınevi, 2020.

İÇİMDEKİ BİR ADAM

Nedendir bilmem, korku basar beni,
Anlamsız düşünceler boğar beni...
Zamanın uçtuğu sonsuz bozkıra,
Ben şiirleri, şiirler ise yazar beni.

Gönlüm perişan, yarasız kana'dım,
Kemiklerimi gün oduna vurdum.
Gönül aynasına göz atarak ben,
Çok zaman kendimi seyredip durdum.

Gövdemi durmaksızın sarıp yalım,
Yandı yaprak, yandı budak, dallarım.
Kederli yürek odunu alacak,
Kara taşla sarılıp kucakladım.

İçimdeki ateşi emiverdi,
Birdenbire o taş da yaniverdi.
Alevlenen canımı bilmem biri,
Kayalara götürüp çarpıverdi.

Doğanın sesini dinleyip durdum,
Şiir sağnağı altında boğuldum.
Aslımı, bulamadan ben aslımı,
Dolandım, bu dünyayı çok dolandım.

Sabah, akşam olduğunu bilmeden,
Günün ılık saçtığını görmeden,
Gördüm kendimi ilk kez ben o zaman,
Gölgelerle beraber gidiyorken!
İçesim geldi... Ama içirmedi,
İçimdeki alevler küçülmedi.
İtlik yaptığını fark ettim o an,
İçimdeki bir adam, içimdeki!

Köpürüp deniz gibi dalgalandım,
Korkarak bu aynaya bakamadım.
Bir ömür boyu ardından koştuğum
İçimdeki "özümnden" korkuyordum.

Nesrulla Ergeş (Özbekistan)

1988 yılında Özbekistan Cumhuriyeti'nin Surhandaryo vilayeti Sariosiyo ilçesi Dashnobod köyünde doğmuştur. Özbekistan Milli üniversitesi Özbek filolojisi fakültesi'nde ve Yüksek edebiyat kursu'nda eğitim almıştır. “Bizden kalsın alev” (2018) ve “Yola çıkan dağlar” (2022) adlı kitapları yayımlanmıştır. Halen Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Özbek dili, edebiyatı ve folkloru enstitüsü doktora öğrencisidir. Ayrıca “Tafakkur” dergisinde editör olarak çalışmaktadır. Özbekistan Yazarlar birliği üyesidir. Şiirleri dünyanın ondan fazla diline çevrilmiştir.

TURKISTAN ARZUSI

Cedit atalarımız anısına

Kırk bir parça degil, belki hep bir bütün olsaydık,
Kırk bir taraf degil, fakat bütün bir yurd olsaydık,
Kırk bir tane yürek degil, bütün bir Türk olsaydık,
Söz aynı, dilimiz bir, tek bir yumruk olsaydık!

Ôteden buyan bizim yerimiz aynı idi,
Kırk parçaya bölünmüş dilimiz aynı idi,
Kırk tarafa dagılmış ilimiz aynı idi,
Şanımız, şerefimiz, canımız aynı idi,
Kırk bin yıllık nehirlerle tekrar birleşsek idi.

Bizler yegane olduk – düşman da yalnız oldu,
Biz bin tane olduğumuz an, düşmanlar da çoğaldı,
Seni dağınık görince, yureğim yarım oldu,
Yarım-yartı gonullerde bir bütün olsak idi!

Niçin henüz uykuda, açılmıyor gözümüz,
İmlasını anlamayıp, paslanmış kelimemiz,
Kaşgarlı Mahmut lugatında kuflenip yatar sözümüz,
Yeniden o sözleri gözümüze surebilsek idi.

Yad illerde daha nice yıl, mahv olacak ömrümüz,
Daha nice boş ceviz le dolacak kucak-koynumuz,
Cellat baltasına daha hedef olacak boynumuz,
Göz dikip ya, semalara uvlayıp yatmış Kurdumuz,
O Bozkurdun gözlerinde ay gibi dolsak idi!

Kırk bir parça degil, belki hep bir bütün olsaydık,
Kırk bir taraf degil, fakat bir bütün yurd olsaydık.
Kırk bir tane yürek degil, bütün bir Türk olsaydık,
Söz aynı, dilimiz bir, tek bir yumruk olsaydık!..

Şöhret Orif (Özbekistan)

6 Ekim 1981 yılında Özbekistan Cumhuriyeti Fergana ilinde doğdu.

Özbekistan Milli Üniversitesi Gazetecilik fakültesinin bakalavr ve yüksek lisansını mezun etti.

Gazetecilik, Toplumluk ile ilişkiler uzmanlığına sahip.

Uluslararası ilişkileri masteri.

Özbekistan Yazıcılar Teşkilatı mensubu.

2020 yılında “Ben aslında insan değil sevgiliydim”, 2022 yılında “Akşam sesi” kitapları yayınlandı.

15. Türkiye Uluslararası Şiir Festivali katılımcısı (Türkiye, 2022).

Bu dünya - Hokand'ın pazarı
Tüccarı çok müşteri den.
Hepsi güler yüzle karşılarlar da,
Çıkmak için etmezler yardım.

Bu dünya bir sürü serseriden oluşuyor,
Herkes birbirine vurur tokmak.
Canı zorlayıp at süreyim desen,
Kıymet verecek bir tane bile ödül yok.

Bu dünya âşıklar mezarı,
Divanelerden yorulan kaygı.
Hakkı bulan evliyaların
Açık kalan gözleridir.

Hey dünya, üvey gibi bakma,
Ben de çoktan beri ağlar dururum.
Mahkum, mahkum, bin yıllık mahkum,
Güzel giyinen dervişim ben.

Kum saati gibi dökülür lahza,
İsmi ni unuttur hislerim.
Ben ki gider oldum muzaffer,
Yardım istercesine durur kızlarım...

Unutma ki kalbimde bir titreyiş var
Senden güzel bir miktar, dünya.
Sadece, sadece... kızlarım için,
Ellerini öperim, dünya...

Masihulloh Madaminov (Özbekistan)

1998-yil 21-dekabrda Farg‘ona viloyati Oxunboboyev (Qo‘sh tepa) tumanida tug‘ilgan. 2024-yilda Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetini tamomlagan. “Ertakli kunlar” (2022-yil) she’riy to‘plami muallifi. Hozirda O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Yosh ijodkorlar bilan ishlash bo‘limi bosh mutaxassisi. Yozuvchilar uyushmasi a‘zosi.

SAVOL

Bilmaysizmi, dunyoni qayta
Yana barpo qiladimi Haq?
Yana quyosh otilib ko'kka
Tun va kunni qiladimi hal?

Yana olam ocharmi chiroy?
Tuproq quchib unadimi gul?
Yana to'qay madhini kuylab,
Tomoq yirtib sayrarmi bulbul?

Oy yuzini suyib, erkalab,
Subh ko'zidan sizadimi nur?
Yana yerda muhabbat, hasrat
Ko'ngillarga solarmi g'ujur?

Siz-chi, qayta tug'ilasizmi,
Meni izlab kelasizmi? Yo
Yana Tangrim Lavhul mahfuzda
Ismimizni yozarmi ayro?

Niyatullo Elbek o‘g‘li (Özbekistan)

1994-yili 29-sentyabrida Navoiy viloyati Xatirchi tumanida tug‘ilgan. O‘zbekiston davlat san‘at va madaniyat institutini tamomlagan. Respublika yosh ijodkorlarining Zomin seminari ishtirokchisi (2019). O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Yosh ijodkorlar bilan ishlash bo‘limi boshlig‘i. Yozuvchilar uyushmasi a‘zosi, shoir.

MAS'ULIYAT

Bugun vujudimga sig'maydi ruhim,
 Hech bir qilmishimdan to'lmaydi ko'ngil.
 Hechda halovat yo'q, hechda huzurim,
 Deydilar: "Taqdir shu. Taqdirga ko'ngin".

Ko'nib yashaganda taqdirga bizdek,
 Biz doim maqtanib yurgan bobolar.
 Millat bo'larmidik, xalq bo'larmidik?
 Taqdir deb qilmasa jonin fidolar.

Birda tush ko'raman, xush ko'ramanda
 Tushlarda tarixga qilishni safar.
 Dushmanga mardlarcha tek turaman va
 Tug' tutib mardlarcha quchaman zafar.

Birda nafsim bilan olishar Kubro,
 Mudom omon saqlab qolar tariqat.
 Yurakda hayqirar Avloniy Bobo:
 "Ma'rifat kerakdir, faqat ma'rifat!"

Ruhimda Muqanna isyoni balqar,
 Janglar qilib chiqqan tunlarim bisyor.
 Qonimda Qodiry g'ururi oqar,
 Vijdonimda esa Sohibqiron bor.

Sokin yashay desa, mard ketmas dunyo,
 Jim tursang bunga ham berasan hisob.
 Bariga ko'z yumib bo'lmaydi illo,
 Yashab ham bo'lmaydi vijdonga xilof.

Ulug'vor sha'n uchun kurasholmasam,
 Uyg'oq yurak bilan turmasam hozir.
 Ajdodlar nomiga loyiq qolmasam,
 Ular mendan aslo bo'lmaydi rozi.

Salim Ashur (Özbekistan)

Salim Ashur – 1964 yilda tug‘ilgan. 1989 yilda Toshkent davlat universiteti jurnalistika fakultetini tugatgan. 2012- yilda «O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan jurnalist» faxriy unvoniga sazovor bo‘lgan. “Yashil giyoh”, “Atirgul”, “Siz ertaga kelasiz”, “Kechikkan tong”, “Atalgan kunlar”, “Sensiz”, “Darz”, «Kelajakka qadam», «Ona tilim», «Mashinalar karvoni», «Muhabbat kitobi» “Titroq” nomli kitoblari nashr etilgan.

SIZ ERTAGA KELASIZ

Siz ertaga kelasiz,
 Hozir
 Xabarini yetkazdi simlar.
 Bu xatarnok yo'lda karvonni
 yutgan vabo –
 ohangdor qumlar.
 Siz ertaga kelasiz –
 Sabo
 Salimga ham guloblar quydi.
 Ko'zingizdan o'pdim. Lablarim
 Yulduzlarga tekkanday kuydi.
 Labingizda – beshikda jahon,
 Jahonlarni suydin mastona.
 Siz ertaga kelasiz,
 Bugun
 Yangi ranglar kiyar ostona.
 Siz ertaga kelasiz
 «1»day,
 Odamlarga noma'lum sirday.
 Ko'rasiz –
 Sevgimni ilib qo'yibman –
 Yakshanbada yuvib
 yoyilgan kirday.
 Siz ertaga kelasiz,
 Hozir
 Yuragimni qo'ydim o'rta.
 Agar tuzlar yutib olsalar,
 Topolmaysiz meni ertaga.
 Siz ertaga kelasiz,
 Qochib
 Ta'qib etgan farangi kuydan.
 Siz kelasiz shoshib, ammo men
 Chiqib ketgan bo'laman uydan.
 Siz ertaga kelasiz...

Boqqa
Liboslarni xazonday tashlab.
Bugun meni cho'llik qishloqqa
Ketgim kellar
 ko'zimni yoshlab.
Siz ertaga kelasiz,
Biroq
Bugun tushib qoldim men asir.
Bu dunyoda nima bo'lsayam,
Menga hozir kerakdir,
 hozir.
Siz ertaga kelasiz,
Bugun
Oy nuriga lim-lim to'laman.
Siz ertaga kelasiz,
Ammo
Ertaga men o'lgan bo'laman...

Sherzodova Hulkar Sherzod qizi (Özbekistan)

2001-yil Toshkent viloyati Oqqo‘rg‘on tumanida tug‘ilgan. Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sovrindori (2019).

Oshiqlik sahnasi yolg'iz sen va men,
Tuyg'ular tug'yonin boshqarar Alloh.
Ikkimiz rol ijro etamiz lekin,
Undan tashqarida o'zga hayot bor.

Zimdan qoshlaringni ko'rmoqlik istab,
O'grilsam nigohim tutib olasan.
Har gal boqqaningda menga jilmayib,
Tushun,
Ado, ado, ado bo'laman.

Yashashda davomsan sokin va beg'am,
Nahotki qalbingni qiynamas savol?
Ayt shu on shu yerni tark etar bo'lsak,
Ketmasmi ishqimiz bo'liblar uvol?

Tutma bas qo'llarim,
Izhoring berkit,
Menga ko'zlaringning o'zi yetadi.
Qo'rqaman muz bosgan yurak kaftingning,
Qaynoq tafti sabab erib ketadi.

Qara,
Men dunyodan ajradim butun,
Sening oshiqliging ne ko'yga soldi?
Farqiga borolmay qoldim tun yo kun,
Sassiz dunyoyimga aylanib qolding.

Oxirlab bormoqda hamma-hammasi,
Ketib borayapsan asta yo'lingdan.
Izlasang izingda qolaman sening,
Izlasam xotiring qolar ko'nglimda.

Meni anglolmaysan botib boryapman,
Dilning tub-tubidan chorasizlikka.
Sengacha kim edim bilmayman asli,
Endichi hech kimman sensizligimda.

Oshiqlik sahnasi yolg'iz sen va men,
Undan tashqarida o'zga hayot bor.

Erkin Hojimuhammad (Özbekistan)

U o'zi ishlagan bolalar uyi tarbiyalanuvchilari konslagerga olingach, qochish imkoni bo'lsa ham ularni tark etmagan. Gaz kamerasida bolalar bilan birga qolib, o'limni bo'yniga olgan va oxirgi daqiqalargacha ertak aytib ularga dalda berib turgan.

YANUSH KORCHAKMAN

O'tmishni eslayman, yurakda quyun,
Birinch hayotim – jimirlar etim.
Ertaklar to'qirdim bolalar uchun,
O'tgan hayotimda yozuvchi edim.

O'zi urush sabab ko'ngli yarimta,
Bolalarni o'ylab quridi sillam.
Bolalarga aytgan ertaklarimday,
Hayot tugamadi yaxshilik bilan.

Hech qanday sado yo'q na ko'kdan, yerdan,
O'limni tanladim, hayotdan tondim.
Umidga qo'shilib konslagerda,
Insoniylik degan oliy nom yondi.

Yondi, yonaverdi, toza qon yondi,
Men yondim, men kabi qancha jon yondi.
Ertaklar so'ylardim o'lim oldidan,
Bilmayman qancha bek, qancha xon yondi!

Zamon o'zgardi yu hol o'zgarmadi,
Hamon o'sha savdo boshimiz uzra.
Begunoh bolalar aybi ne edi?
Eshitsam, vujudim ketadi muzlab.

Dorilar ne jonni ayladi qurbon,
O'shal go'daklarning... uvoli tutsin!
Bolasin o'ldirmas hattoki hayvon,
Bunday odamzodni, illo, yer yutsin.

Nahot bolalarni bo'lmaydi qo'rib,
Bizdan shunday buzuq dunyo qolmoqda.
Har safar bolalar o'limin ko'rib,
Diydamda yosh qalqir, yurak yonmoqda!

Aybingiz ne edi, norasidalar?
Ilojsiz holimdan azob tortjakman.
Dunyoni unutib, o'zi o'ziga
Ertak aytayotgan Yanush Korchakman.

Davron Rajab (Özbekistan)

Davron RAJAB 1967-yilda Urganch shahrida tugʻilgan. P. Benkov nomidagi Respublika rassomlik bilim yurtida va Oʻzbekiston Milliy universitetida Oʻzbekiston Yozuvchilar uyushmasi tomonidan tashkil etilgan Oliy Adabiyot kursida tahsil olgan. “Bir tomchi yulduz”(1995), “Baxt shamollari”(2016), “Yomgʻirli tonglar”(2024) sheʼriy kitoblari, “Baxt va boylik siri”(Toshkent, 2006 “Yangi asr avlod” nashriyoti), “Osiyo ohanglari” (Toshkent, 2008) Kollektiv. Bayoz. Ingliz tilida sheʼrlar; “Anor-Granat”(Moskva,2008) sheʼrlar(rus tilida), “Ohanglar” (2008, Hindiston)hind tilida sheʼrlar; “Yoshlar kitobi-2008”(Toshkent,2008) hikoyalar; “Soʻz tashrifi”(Toshkent,2012)sheʼrlar; “Ozod Vatan saodati”(Toshkent, 2013)sheʼrlar; “Hazrat Navoiyga ehtirom”(Gʻafur Gʻulom nashriyoti, 2016)kollektiv almanaxlarida asarlari nashr etilgan. 2019-yilda Dogʻistonning Alef nashriyotida Baxu-Mesedu Rasulovanning “Togʻ shamoli” kitobi oʻzbek tilida nashr qilingan. Oʻzbekiston Yozuvchilar uyushmasi aʼzosi.

Bulutlar ko'k sathidan
Sokin suzib o'tadi,
Bunday damlar zavqidan
Fikr to'zib ketadi.

Goh o'xshaydi qorlarga
Tog'larni bosib qolgan,
Goh aylanar bog'larga,
Gullarin sochib yoygan.

Osmon tubida yaynoq
Lahzadek o'taverar,
Ba'zan u qordan-da oq,
To'xtamas ketaverar.

yelar momiq abrlar
Olis makonlar sari.
yetmay qolar sabrlar,
Hayot shunday sarsari.

Angladim, baxt ham shunday,
Ushlab bo'lmas uni hyech.
U yangrar tinsiz kuyday,
Tinglab tursang bo'lar kech!

Vaqt ham shu – ketar oqib,
Ba'zan oq, ba'zan qora.
Havoga surat solib,
Umring o'tyapti, qara!

O'ktamoy Xoldorova (Özbekistan)

O'ktamoy Namangan shahrida tug'ilgan. Namangan davlat universiteni tamomlagan. Uning "Sog'inch qushlari", "Tomayotgan ko'ngil", "Sabrga suyanib" kabi yigirmadan ortiq she'riy va nasriy asarlari chop etilgan. Yana ijodkorning Hindiston, Turkiya, Azarbayjonda bir nacha kitoblari nashr etilgan. U O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi, Xalqaro mukofotlar sovrindori.

TUYG‘ULARIM GULLAYDI

Ko‘klab ketgan sog‘inchlarimni
O‘g‘irhada yanchayotir tun.
Atirgulning pinjiga kirib
Yaproqlar-la olgim kelar tin.

Jiydalarning hushbo‘y hidiga
Arqon solib uchsam halinchak.
Oy nurining kokillarini
O‘rgim kelayapti birdak.

Cho‘kayapman dunyolaringga
Xayollarim senda tunaydi.
Qayda bo‘lma, sen bor joyda
Mening tuyg‘ularim gullaydi.

Feruza Rahmatova (Özbekistan)

Feruza Rahmatova Sirdaryo viloyati Guliston tumanida tugʻilgan. Özbekisyon Davlat san'at va madaniyat institutini tamomlagan. "Shirin damlar" nomli she'riy to'plam muallifi. "Kitobsevarlar" tanlovi respublika bosqichi g'olibi (1-òrin). Ijodiy ishlari turk, ozarbayjon va ingliz tillariga tarjima qilingan.

Qishloq sog'inchi

Meni ulg'aytirgan aslida o'sha-
Anori g'arq pishgan bog'-u dalalar.
Shaxarga yo'l oldim, qo'llarin silkib
Kuzatib qolishdi mitti bolalar.

Quyosh barchaga teng nur sochar emish,
Bu gapning barchasi yolg'onmi deyman.
Aslida onamning mehri-ku cheksiz,
Quyosh onamdan nur olganmi deyman.

Anor donasidek to'kildi toqat,
Mezon bog'laridek huvillar ko'nglim.
Kun kelib qishloqqa qaytaman faqat,
Sen meni jilmayib kutib ol singlim!

Bezibman yo'li keng, ko'ngillari tor
Shahar go'zalligi, tarovatidan.
Aslida men uchun azizroq ne bor
Ona qishlog'imning xalovatidan?!...

Meni ulg'aytirgan aslida o'sha-
Otam ko'nglidek oq paxta dalalar.
Qaytishim xali ham kutadi intiq,
Paxtazor dalalar, mitti bolalar!...

El'mira Särsenbayqyzy Esqojaeva (Kazakistan)

Qazaqstan Jazwshylar Odağynyñ müşesi, aqyn El'mira Särsenbayqyzy Esqojaeva 1987 jılı 18 mausymda Oñtüstik Qazaqstan oblısı, Maqtaral audany, Qazybek bi awıl aumağında dünüege kelgen. Jastayynan önerge quştar El'mira bala küنینen öleñ jazyp, öleñderi türli awdandyq gazetterge usynılıp otırğan.

2020 jılı jaryq körgen “Qyz gúmyr” jyr jınağına jäne Dünüe Talanttary Odarynyñ Al'manah jınağına birneşe öleñderi engen.

Xalıqaralıq “Beybitsilik älemi” Jazwshylar Odağı Abay Qunanbaev jäne Şolohov töşbelgileriniñ iegeri. Qazaqstan Avtorlar Qoğamynyñ jäne Qyrğyz aqyn-jazwshylar qoğamdyq fondynyñ müşesi.

“Jauqazyn güldegende”, “İñkärim”, “Bağalım” avtorlyq jyr-jinaqtarınıñ avtorı.

Ahmet Bartunsynovqa

Arda tuǵan Ahmetim halqymnyń,
Ardaqtysyń synyǵyndai altynnyń.
Qalyn úıqy máýjyratqan qazaqty,
“Mása” bolyp oıatam dep alqyndyń.

Óziń ediń alty Alashqa baq, ulyq,
Sholpan syndy túnde kútteń shaǵylp.
Eńbegińmen “Ádebiyet tanytqysh”,
Ádebiettiń qyr-syryn da tanydyq.

Júz jylda bir tuatyn arysym,
Bolaushaqqa baǵyttan baǵysyń.
Sheńberinen asyp shyǵyp bir ulttyń,
Ettiń enbek tugal túrki qamy úshin.

Myń jigítke tatytyndai bir basyń,
Tókken ter men uly murań turǵasyn.
“Kózin qalai ashamyn?” dep ultyńnyń,
Túnǵysh ret gazet ashqan tulǵasyń.

Aıyyp taqqysh sottyń kórdiń isin tek,
Bolǵan talai túǵyryńnan túsirmerk.
Qairan, aǵa, qandai azap shekpediń,
Alty Alashtyń azattyǵy úshin dep?

“Halyq jaýy” degen jansyń el keshke,
Aqtaǵanyń, atyń búgin órlese.
Áldeqashan oıatar eń ultyńdy,
Óz qazaǵyń oqqa bailap bermese.

Tandymady bul ómir kimdi esinen?
Júre bermei «beibittiń» bır kóshimen.
Hat ta jazdyń saǵynyıp qairan, aǵa,
Aq anańdy... Semeıdiń túrmesinen...

Shybyn únıń shyqty da, shalǵynǵa endı,
 Bır-aq kúnde elime zar-myń keldı.
 “Mása” bolyp oıatar dep júrgende,
 O, AǵA! Sen de “ıyqtap” qaldyń ba endı?

Qaryndylar ııqyda saspaı, qatyp,
 Daryndyǵa taw jyǵyp, tas qairatyp.
 Ultshyl bolsań, «Uly» emes,
 «Ury» kórip,
 Jauyz syndy osylaı ...tastaidy atyp...

Sen oıaısyń!
 Jatysyń kóz ıldırıp,
 Kónıl myńyn halqyna sezındırıp.
 ...Sen jylaǵan joqsyń, bilem, Ahmet aǵa!
 Jylaǵan - kózindeǵı kózıldırık...

Fozil Farhod (Özbekistan)

1985 yil 26 avgustda Surxondaryo viloyati Qumqo'rg'on tumani Bo'yra bob qishlog'ida tug'ilgan. Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universitetining Jurnalistika fakultetini tamomlagan. "Maktub", "Ko'klam kuyi" nomli nasriy, "Avtoporitet" nomli she'riy kitoblari chop etilgan.

UYG‘OQ EL KERAK

Ona, alla aytmay turing, uxlamasin bolalar,
Hoy, otalar, siz ularga aytib bering dostonlar!
Ular chinor bo‘lib o‘ssin, yo‘q, bo‘lmasin lolalar,
Qadamida yo‘ldosh bo‘lsin Alpomishu Mastonlar!

Bolalarga kitob o‘qing, tafakkuri kengaysin,
Bilim bilan dunyolarni egallasin, zabt etsin!
Turkiyona tafakkurdan hatto osmon enkaysin,
Qo‘llari ham qadamlari koinotga chin yetsin!

Bolalarga mardlik haqda aytib bering qo‘shiqlar,
Toki ular orasida nomard kimsa bo‘lmasin!
Qo‘rqoq bo‘lib uyg‘aymasin, so‘z so‘zlasin jo‘shiblar,
Fidoyilik qilmay turib hech birovi o‘lmasin!

Taslim bo‘lmas Alpomishu Barchin bo‘lsin har biri,
Dushman beri kelsa agar himoyaga shaylansin!
Ochunlarni uyg‘otguvchi oydin bo‘lsin har biri,
Urushlarni to‘xtatguvchi qudrat, kuchga aylansin!

Ey, millatning onalari, tuqqaningiz er bo‘lsin,
Ular elga yaxshiliklar ulashgincha qo‘l bo‘lsin!
Vatanining tinchligini qo‘riqllovchi sher bo‘lsin,
Ochunlarni asraguvchi jasur qizu ul bo‘lsin!

Yovga eshik ochuvchi kas, yo‘q, yo‘q, bizdan chiqmasin,
Millatining o‘mganini ko‘targuvchi bel kerak!
Juda og‘ir musibat ham ruhimizni yiqmasin,
Bizga g‘aflat qullar emas, doim uyg‘oq el kerak!

Ona, alla aytmay turing, uxlamasin bolalar!

Rustam Musurmon (Özbekistan)

Rustam Musurmon 1963 yil 26 avgustda tug‘ilgan. O‘zbekiston Milliy universitetining o‘zbek filologiyasi fakultetini tugatgan (1989). “Ruhimning tovushi” (1995), “Xirgoyi” (1997) “Bozbarak”(2021), “Bir juft so‘z” (2022) kabi she‘rlar va dostonlar to‘plamlari nashr etilgan. Shandor Petyofi (2023), Ajiniyoz(2024) tanlangan asarlari va “Qoraqalpoq zamonaviy she‘riyati antologiyasi”ni(2022) o‘zbek tiliga tarjima qilgan.

“O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi”(2016),“Qaraqalpog‘iston xalq shoiri” (2019) faxriy unvonlari va “Shuhrat” medali (1999) bilan taqdirlangan.

BOZBARAK

Hech kim yer sharini ko'tarolmasmish,
Tayanch nuqtasini topmasmish,

biroq

Mening bir qo'limda zamin chirpirak,
Barmog'im uchida aylanar falak.
Bozbarak, bozbarak, bozbarak.

Tugma qadab bo'lmas emish shamolga,
Tutqich bermas emish hech kimga,

biroq

Men esa shamolning ikki betiga
Tortib yuborganman ikki shapaloq.
Bozbarak, bozbarak, bozbarak.

Hech kim ucholmasmish oyog'i bilan,
Parvoz qilolmasmish osmonga,

biroq

Mening oyog'imda tolmas qanot bor,
Mening oyog'imga joylangan yurak.
Bozbarak, bozbarak, bozbarak.

Umr daryosidan kechdi bolalik,
Shul daryo girdida qolgan charxpalak.
Qamishday bo'yimga qo'ngan ninachi,
Gulday hayotimdan uchgan kapalak.
Bozbarak, bozbarak, bozbarak.

Zamira Beshimova (Özbekistan)

Date of birth: 26/08/1986

City: Tashkent

KECHA

Kecha birga edik, qo'limdan tutib,
Baxt sari yetaklab borarding asta.
Hijronda toblangan so'zni unutib,
Sendan ketolmasdim, men dili xasta.

G'arq bo'ldim mehribon shafqatlaringga,
Sayyorga aylandim, samoni kezdim.
Go'zal xissiyoting, isbotlaringga
Ikki dil chirmashib ketganin sezdim.

Bugun yana yo'qsan, yana olisdan
Seni sog'inishda o'tmoqda umrim.
Sarmast bo'lib yana bir kunlik baxtdan
Vaslingga baxshida etaman borim...

Yolg'onchi dunyoda yolg'on yashayman...

Maksat Jangaziev (Kırgızistan)

Өмүр баан

Maksat Jangaziev 1992-жылы 7-avgustta Toktogul rayonunda tuulgan.

2010-жылы rayonduk orto mektepti бүтүр, KUUnun filologiya fakultetine tapshyrgan. Atalган okuu jaydy 2015-жылы ayaktap, 2017-2020-j.j KМYuAda ukuk jana bashkaruu fakultetinde bilim алган.

12 jashyman ыр jaza bashtap, algachky ыrlary Toktogul rayonduk “Bashat” attuu almanaxka kirgen. 2014-жылы “Jүрөк үнү” attuu algachky kitebi жарык көргөн.

2017-жылы Чыңгыз Aytmatov атындагы Mamlekettik jashtar сыулыгымын laureaty,

2021-жылы Jolon Mamытов атындагы respublikalyk adabiy сыулыктын laureaty,

2021-жылы “Madaniyattym mykty kyzmatkeri” төш belgisi menen сыулган.

Uchurda “Azattyk Media” mekemesinde adabiy-madaniy temalarda makala-bayandardy dayardagan kabarchy.

Yy-bүлөлүү, bir uul, bir kызdym atasы.

ESTEP TURUSHAT

Sүүүүү, бакыт jazam ыгымда,
Koshtoyt alardy arсыз muңum da...
Birok Pushkin, Geynege aylanbaym,
Yesenin da bolboym чымында...

Alar meyli чоң jol bashtashsın...
Alardy eerchip arttan baspasmын...
Атым Maksat... Jay bir pendemin,
Men jөн gana бүтпөс maksatmын...

Tutalanıp, сыздap жүрөгүм,
Turmushta tim жүргөн бирөөмүн...
Артыр jongo tirlik bashtыгым,
Агуу ырга jetпей жүрөмүн...

Janchылbasa uchu kalamдын,
Jaлымы bar ыrlar jazarmын...
Akcha сүүлөр, көңүл өрттөнгөн,
Акмымын arсыз zamандын...

Birok акыр bir muun чыгышат,
Ырды сүүүр, ырды ugushat...
Sүүүүү, бакыт jazgan акмын,
Sүүүүү menen estep turushat...

Jolanov Saylauxan Yesbolatұлы (Kazakistan)

1979 жылы төртінші наурызда Қ.Р. Қызылорда облысы, Жаңақорг'ан ауданы, Қојамберді ауылында дүниеге келген. Үеңбек жолын Түркiстан қалалық мәдениет үйінде бастағ'ан. Қазіргі таңда Түркiстан облысына қарасты Сауран аудандық мәдениет үйінің режіссеры. Көркем сөз оқу шебері. Ақын, Қазақстан Жазушылар Одағ'ының мүшесі.

TUG‘AN JER

Biiginde tag‘ының -tag‘ы qalg‘an.
Qalt ketkendi qarmaуы qag‘ыр alg‘an.
Ua tug‘an jer, men мына qara өлеңdi,
Торыtag‘ыңнан қоратыр qазыр alg‘am.

Қыран дауыс көгінде саңқылдасын,
Qұлja тұуақ жағында жарқылдасын.
Asau tasqын dolыg‘a laqтыr meni,
Ағымым ashылmasa, saңқылmasын.

Sansыз оулар sanамды silkilesin,
Jасын оунар, qara aspan күrkiresin.
Asau tolqын үstinde tug‘an jырмен,
Ақын жапы ауыg‘ыр, bir түlesin.

Sodan соң, samal sog‘ыр jer betinde,
Ala bұlt көshsin, көkten terbetile.
Jusанның iisimen jұpar аңқыр,
Tirshilik tyssin səbi kelbetine.

Tolg‘ag‘ы jer ананың дүгилdesin,
Артынан күні көктің күlimdesin.
Jaңarg‘an дүниенің siri жапы
Tіrinің тымысынан бүlinbesin.

Мыzg‘ымastay сыр ұg‘ыр mag‘ымаңнан,
Jыр alabым jar tasqa жапыр alg‘am.
Ua tug‘an jer, jatqanda sen tolg‘атыр,
Qara өлеңdi қоратыр qазыр alg‘am.

Atantay Akbarov (Kırgızistan)

kırgız akımı, “Kırgız Respublikasıym madaniyatıma emgek siñirgen ishmer”. Bir neche el aralıq syulyktardym, aıym ichinde Tırkiyanın Maxmud Abdılbaki syulygyymın laureaty. Tırkiya jazuuchular birliginin ardaktuu mychösy.

KЫРГЫЗ JANA ЫР

Zaman өксүр, Jer booru таарыганда
Ыр koynunda telchigip jetilgen кыргыз.
Achka kalsa ыр болуп jan азыгы,
Ырга айланып каугысы кетилген кыргыз.

Kamar kelse dushmanы jebe тартып,
Ырга айланып көзүнө сауылган кыргыз.
Jaza тауыр payzadan jaralansa,
Jarattары ыр менен таңылган кыргыз.

Ырга аутышып ech kimge аутрас сыгын,
Аау-aalamга ыр болуп таанылган кыргыз.
Bu дүүнөгө ыр болуп сиңип кетип,
Bu дүүнөдөн ыр болуп табылган кыргыз.

Aydar Seydazim (Kazakistan)

1980 жылы 26 желтоqsanda, Оңтүстік Қазақстан облысы, Ordabасы ауданы, Qaraspan ауыл округине қарасты Aqjol ауылында дүниеге келген. Ақын, журналист, Қазақстан журналистер одағының мүшесі. QR жазушылар одағының Түркістан облыстық филиалының төрағасы. "ЖАРЫРАҚ ГҰМЫР" жыр жинағының авторы.

Aydar Bastarbekұлы облыстық, республикалық, жыр мүшәураларының лауреаты. Өлеңдері облыстық, республикалық газет, журналдарда жарияланып тұрады. Әл-Farabi атындағы Қазақ Ұлттық Университетінде, М. Әуезов атындағы OQMU-нің филология факультетінде білім алған. Mamандығы — filolog. "Халық алғысы" медальінің иегері. Otбасылы, bir ұл, yeki qyzдың әkesi.

Kүzdi sүyem,
Jo, jo, joq, sizdi sүyem.
G'ashyqtyqtyң boydag'ы izgisimen.
Jaryraqtaу үmitim үziledi,
Tүңilgendeу keyipte jүz kisiden.

Kүzdi ұнатam,
Jo, jo, joq, sizdi ұнатam,
"Көңіл - deme - үmitin үzdi, Botam"
Jaqsы көrem jaнымnan senesiң be?
Seniң keypiң - әdemi, күz, qұla -таң,

Kүzdi күттim,
Jo, jo, joq, sizdi күттim,
Ынтығ'ыppым, sonshalыq үzdigippin.
Jaңбырлы keshte bizder jolyғ'ауыq,
Iisine yelitip izgiliktiң.

Kүzdi sүyem,
Jo, jo, joq, sizdi sүyem...
A. Seydәzim.

Izatova Ырыsgul Ажыбаевна (Kyrgyzstan)

Izatova Ырыsgul Ажыбаевна 1994-жылы 13-майда Нарын облусунун Kochkor районунун Теңдик айылында жарык дүңөгө келген. Чыңгыз Айтматовдун 90 жылдыгына арналган poeziya сынагында баш байгени, “Sezim күүсү” nominatsiyasy boyuncha баш байгени, Egemberdi Ermatov атындагы poeziya festivalында баш байгени жеңип laureat болгон. “Monomuza” китебинин avтору. Үй-бүлөлүү. Bir балаым арасы. Uchurda Кыргыз Respublikasymyn Uluttuk jazuuichular soyuzunun joortuu katchысы болуп эмгектенет.

TUYSHÖLUU

Terezeden tiyip betke күн nuru,
Tattuu uykumdan жаңы gana oygondum.
"Atkan таңды kandaу tosup aldı?.." - деп,
Ачып көздү, daroo sizdi oylondum.

Boloor-bolbos көүгөйлөргө түүshөлүп,
Bilbeym, balkim kabagыңыз чыгаар suz.
Бүтпөү kalган ishiңizge shashылып,
Бүгүгүн dagы erte turgan чыгаарсыз...

Күчхөp ulam sagынычым siz degen,
Көөдөнүмө жыуылууда толуп муң.
Koyso eger tagдыr menin erkime,
Keleer ele aзыr sizge jolukkum.

Kezdeshүүнүн bir aыласым taba albay,
Күн-түн debey ichтен сызып, tolgonuu.
Jashoo toktop kalмауынcha ish бүтпөйт,
"Jolugalы?"- деп koysoңuz bolgonu.

Orozalieva Cholpon (Kırgızistan)

1991-jyly 2-oktabrda tuulgan.

Jazuuchular soyuzunun мүчөсү. «Koshtoshuu» attuu prozalık, «Sayabandagy muza», «Teguluu» ыр жыйнактарынын avtoru.

Ch.Aytmatov atyndagy Jashtar сыулыгынын diplomanty.

URUYAT

Kezeңinde tolot suu dagы,
 Kim toktotot kirgen buuranы?
 “Тартаp al” – деп талант берилсе,
 Ташым talkan кылган tuuraby?
 Kaytalabay mildet, кызматым,
 Көтөргүлө акым jандарды
 Көр tirликтin төмөн cheginen.
 Тыным албай жүгүp жүгүрө,
 Jetse jetmek menin taenem
 Түпүң түшкүг, түүшүк түбүнө.

Кеe бирөөлөр акым түгөүпүн
 Esepteshet түгөл mendik деп.
 Eelik кылгандарга bash iybeyt,
 Erkindigиң менен көкүрөк,
 Kuday өзү bergen enchilep.
 Demek, күнөө – buzup тынчтыгым,
 Surakka алып, suutup supsunun,
 Suuk koldu saluu kirkirep.

Чым акымдар – калыс, кыrs, енөө,
 Ыңгаylasha albayт chөyrөгө.
 Alar atak-daңkka umtulbayт,
 Appak dilin төшөр ыр тыңdayт.
 Oshonduktan aytар datым бар:
 Erkin elbiz debe төш кагыp,
 Erkin bolboy tursa, акымдар!

Mamatjan uulu Melis (Özbekistan)

Mamatjan uulu Melis 1992-jyly 11-yanvarda Osh oblusunun Kara-Suu rayonunun Jaңy – Arыk ауылында төрөлгөн.

2015 – жылы Osh гуманитардык – педагогикалык институтунун кыргыз тили жана адабияты мугалими адистигин бүтүргөн.

Emgek ishmerdigin 2016-jyly OshMUnun “Bilim” litseyinde кыргыз тили жана адабияты мугалими oshondoy ele atalgan litseyde тарбия ishteri boyuncha direktorunun орун basары болуп bashtagan.

2017-2019-jылдары OshMUnun studenttik “Nur” gezitinin bashкы redaktoru болуп ishtegen.

2019-2023-jылдары OshMUnun rektorunun jardamчысы кызматын аркалаган.

2023-jылдан тартып ushul күнгө cheyin OshMUnun rektorunun ofis yetekchisi болуп emgektenүүдө.

SENIN АТЫҢ ЫР-BALA

(Balam Elmirbekke)

Тыңшап turam tagдыр sozgon ыргакты,
Tar bəlməmdə ugulbagan, ugulgan.
Balam senin manjalарың сыyaktuu,
Jashoo ushul jumulbagan, jumulgan.

Jasalmasыз күlgөнүңдү talasham,
Balalыгым көздөгүңдөн карауым.
Sen asmandan жылдыzдарды sanasaң,
Men askada өмүгүмдү санауым.

Elmirbegim, senin атың ыр-bala,
Ermektey ber tagдыр julgan jakamды.
Bekimbechek оynoубuz кыynaba,
Өзүп-өзү tapрай жүргөн атаңды.

Tuyduң beken jan дүүнөмдүн jashoosun,
Korgoym көздү чыкpай kалgan jashыman.
Jamгыp jaasa sen жүзүңдү tososуң,
A men үshүp kolchatыpга jashыnam.

Tagдыгыңдан күтүp jasha kush kabar,
Turmush-mara жагыш күткөн tulparsың.
Men uktabay жүргөн kezde ukтаp al,
Men churkabay kалgan kezde churkaysып.

Nuriza Ömyrbaeva (Kırgızistan)

1985-jyly 19-sentabrda Jalal-Abad oblusunun Toktogul rayonunun Kyzyl-Tuu auylynda tuulgan.

2008-jyly J.Balasagyn atyndagy Kırgyz Uluttuk universitetinin Kırgyz filologiyasy fakultetin, 2017-jyly Moskvadagy Maksim Gorkiy atyndagy adabiyat institutun bütürgen.

«Ay menen syrdashuu» (2013-j), «Beytaanysh beket» (2023-j), «Kat turmush» (2021-j) attuu kitepterdin avtoru.

Kırgyz Uluttuk jazuuchular soyuzunun мүчөсү, Ch.Tursunbekov atyndagy adabiy sylylykтын laureaty.

Mekensiz kushtar

Jay uzadı. Shamal urup, jaan tiyip,
jalбырагым төгүр бүттү daraktar.
Choochun maga өз өмүрүм bаш iyip,
choochun joldun jeteginde baratkan.

Kүz da keldi. Күүгүм термep jash Айды.
Da bir жылдым uchun karmap turамым.
“Uchpay kalgan жүрөк uzak jashayбы?..”
Каукыр uchkan kanattuudan surадым.

Kushtar maga joop uzatyp ыраактан,
өз tilinde үн salganday bolushtu.
Kushtun tilin, kushtun jolun birok da,
жылдар maga unutkanгыр koyushtu.

Keede gana buyukturat bir sanaa,
ushul aalam jaralgansыр kusadan.
Kanattuular, jer kotorup uchsaңar,
koshtop uchpay ulutunup uzatam.

Kүндү better, күздү tashtap barагың,
jashыл jazдыр jaka-beli keshtelүү.
Meken кылган bir сүүүүнүн карааным,
menin erkim, meykindigim chektelүү.

Jeter jerge jetip esen, Күн karmap,
kaytsaң eken adashtыrbay ay-жылды.
Men da алысты көксөр uchup ызгаarda,
uzak joldo kanattарым kayгылды.

Uzaдыңар көккө сиңip күүгүмдөр.
Bir күүгүмдө men da алыска ketti elem.
Kayra kayтыр keleriңdi kim билет?..
Kanattuunun Mekenі jok deshti ele.

Kayra kayтыр keleriңdi kim билет?..
Kanattuunun Mekenі jok deshchy ele.

Serdaliev Nurg'ali G'abitұлы (Moldova)

1990-shy жылы 15-shi тамызда Түркistan облысы,Отырар ауданы
Көксарай ауылында дүниеге келген.
QJO-ның мүшесі,ақын.

Sert

Таңғ'ы жауын,
 құс жастыққа тіместен
 жар құлағ'ым,
 қызығ'ыңды тоулауым
 тағ'дығымда
 Talay қауір-қатерден
 Qaldы жаным.

Ar sotы ma?
 Qusaq кеуде шындықтың
 Jansa отыма,
 Kezbe көңіл bolsada
 көрpen birge
 jalқы тұңым жақрау жүг,
 Jan dosыма!

Qiyaldanam,
 Qılı aylakerlerge
 jii aldanam,
 күresudi үyrendi
 дұshpaнымen
 Ана сенің тор-момым
 Ұуаң балаң!

Dүldіліңе,
 Key pendeler күledi
 тіrlіgime,
 Aq ter, көk ter болады
 Qызg'аныштың
 Qызыл itin қартығыр
 bir-birine.

Serpil құсым,
 Anau көkten sezimнің,
 Sertin түsin
 Bir bilerim
 Senimin selkeu басқан
 Kerim қыздың сеземін
 Kemshin тұсым.

Tabalar kim?
 аубатым бер, құdiret
 Abadанның
 Shi ishine тығ'ылсын
 shibөiler,
 Қамытым shesh, қайран yel
 Qara nardың!!!

ADLARINA ÖDÜL VERİLEN ŞAHSİYETLER

D. Mehmet Doğan

Yazar, Mütefekkir

(d. 4 Eylül 1947 / ö. 11 Ağustos 2024)

Ankara/Kalecik'te doğdu (1947). Kalecik'te Cumhuriyet ilkokulunda başladığı ilk öğrenimini Ankara'da Ulus ilkokulunda bitirdi. Cebeci Ortaokulu'ndan sonra orta öğrenimini Ankara Gazi Lisesinde tamamladı (1968). Aynı yıl SBF. Basın ve Yayın Yüksek Okulu'na (şimdi Ankara

Üniversitesi İletişim Fakültesi) girdi. Bu okulun radyo-televizyon uzmanlık bölümünden mezun oldu (1972).

Mezuniyetten sonra Türk Tarih Kurumu Yeni Türkiye Araştırma Merkezi'nde dokümantalist olarak çalıştı (1972-1974). Askerlikten (1974-1975) sonra Dergâh Yayınları'nda (yayın yönetmeni, 1975-1977), TRT Kurumu'nda (Genel Müdür danışmanı, 1977-1978), tekrar Dergâh yayınlarında (1978) çalıştı.

Yayıncılığı ara vererek Ankara'ya döndü ve Büyük Türkçe Sözlük'ü hazırlamaya başladı, Türkiye Yazarlar Birliği'nin kuruluş çalışmalarını yürüttü ve Birlik Yayınları'nı kurdu (1978-1980). Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi'nde sözleşmeli film yapımcısı ve senaryo yazarı olarak çalıştı (1980-1987). Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde yazarlık dersleri verdi (1991-1993). Birlik Medya A.Ş'nin Genel müdürlüğünü yaptı (1994-1996). TBMM tarafından Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeliğine seçildi (22.5.1996). Bu görevi, Temmuz 2005'te sona erdi.

Evli ve 3 çocuk babası.

Yeni Devir, Zaman (1986-87), *Yörünge* (1991-1992), *Vakit, Akit* (1994-1996, 2009-2014), *Vahdet* (2014-2016), *Karar* (2019-2020), *Gerçek Hayat* (2020-2023) gazete ve dergilerinde günlük ve haftalık yazılar yazdı.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nin yayını planlayan ve ilk ciltlerinin yayını yöneten Doğan, bu ansiklopediye muhtelif maddeler yazdı (1975-1978). **Türk Aile Ansiklopedisi**'nin yayını yönetti (Üç cilt, 1991-1992).

D. Mehmet Doğan daha çok siyasî ve sosyal tarih, fikir ve basın tarihi, dil gibi alanlarla ilgili olarak çalışmalar yaptı. Ayrıca televizyon metinleri ve senaryolar yazdı, çeşitli televizyon program ve filmlerinin yapımında görev aldı.

Türkiye Yazarlar Birliği, Mehmed Âkif Fikir ve Sanat Vakfı, Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı, Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı'nın kurucularından olan Doğan, uzun süre Türkiye Yazarlar Birliği'nin genel başkanlığını yürüttü (1978-1996) ve bu kuruluş tarafından yayımlanan *Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı*'nin yayını

yönetti (1984-1996). TYB Vakfı'nın da kurucu başkanı olan Doğan, bu vakfın mütevelli heyet başkanlığını da yürüttü (1991-1996, 2006-).

Yazarlık alanının tanımlanması, yazarların meslekî bir kuruluş çatısı altında toplanması, geçmiş büyük yazarlarımızın anılması ve yaşayan yazarlarımızın tanıtılması yönünde faaliyetlerde bulundu. Safahat ve İstiklâl Marşı şairi Mehmed Âkif Ersoy'un sürekli olarak anılması, Ankara'da Millî Mücadele sırasında ikamet ettiği Taceddin Dergâhı'nın korunması için çaba sarfetti. Taceddin Dergâhı etrafındaki kanunsuz ve ruhsatsız yapıların yıkılarak bölgenin İstiklâl Marşı Bahçesi/parkı haline getirilmesi için proje hazırladı. Milletin millî mutabakat metni olan İstiklâl Marşı'nın TBMM tarafından kabul edildiği 12 Martın millî gün şeklinde kutlanması için çaba harcadı. TYB Vakfı bünyesinde Mehmed Âkif Araştırmaları Merkezi kurarak Mehmed Âkif bilgi şöenlerinin yapılmasına öncülük etti. Yapılan şöenlerin bildirileri 10 cilt halinde yayınlandı.

Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı çatısı altında dilimizin temel metinlerinin okunması için 1998'de **Safhat dersleri**'ni başlattı. Ülke içinde Dursunbey/Suçıktı, Çorum, Konya, Erzurum gibi ilçe ve il merkezlerinde şiir şöenlerinin yapılmasına öncülük etti. “Yazar Okulu/Yazarlığa hazırlama seminerleri”ni planladı ve Türkiye’de yazarlık öğretimi konusunda ilk adımların atılmasına öncülük etti (2000). Millî Eğitim Bakanlığı'nın kelime yasakçılığı ve edebiyat müfredatını kısıtlayıcı uygulamalarına karşı mücadele etti (2001-2002).

Tarih ve Toplum adlı eseriyle Türkiye Milli Kültür Vakfı teşvik ödülü (1978), **Büyük Türkçe Sözlük**'le Yazarlar Birliği Dil ödülü (1982) ile Büyük Türkçe Sözlük'ün geliştirilmiş 10. baskısıyla Özbekistan Yazarlar Birliği'nin Milletlerarası Kaşgarlı Mahmud Mükafatı'na lâyık görüldü (1995). Türk Dünyası ve Balkan Türklerinin kültürüne hizmetlerinden ötürü 7. Balkanlar Türk Kültürüne Hizmet Ödülü'nü aldı (2004). Karaman'da düzenlenen 735. Türk Dil Bayramı kapsamında, Büyük Türkçe Sözlük'ün geliştirilmiş yeni baskısından ötürü Karaman Dil Ödülü'ne layık bulundu (2012). 2017 Kültür Bakanlığı Özel Edebiyat Ödülü, bizzat Cumhurbaşkanı tarafından kendisine tevcih edildi. Memur-Sen'in kurucusu merhum Mehmet Âkif adına düzenlenen “Mehmet Âkif İnan Ödülleri” “Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü” ne lâyık görüldü (2021)

Türk Dünyası ile münasebetlerin yeniden kurulması sürecinde, kültürel ve edebî ilişkilerin gelişmesinde önemli yeri olan Türkçenin Uluslararası Şiir Şöenlerinin düzenlenmesine öncülük etti. İlki 1992'de Türkiye’de, ikincisi Kazakistan’da, üçüncüsü Türkmenistan ve dördüncüsü Kıbrıs’ta, beşincisi Fransa/Strazburg’da, altıncısı Ukrayna/Kırım Akmesid’de, yedincisi Makedonya Üsküp’te, sekizincisi Azerbaycan Bakü’de, dokuzuncusu Kosova Prizren’de, onuncusu Kırgızistan Bişkek’te, on birincisi Tataristan Kazan’da, on ikincisi Kazakistan Türkistan’da ve on üçüncüsü Edirne-Gümülcüne-

Filibe’de yapılan bu şöenler yanında, Türk dünyasının yazar kuruluşları başkanları arasında zirve toplantıları yapılması için çaba sarfetti. İlki 1993’de Ahmed Yesevi’nin hatırasına Türkistan’da (Yesi-Kazakistan) yapılan zirve, ikinci olarak Konya’da Mevlâna’nın hatırasına ithafen yapıldı (1996).

Eserleri

a.Kitaplar

aa. Fikir kitapları

Batılılaşma İhaneti (1975, 36. bs. 2015), **Tarih ve Toplum**-Toplum yapımızın tarihi oluşumu (1977, genişletilmiş 6. bs. 2019), **Dil Kültür Yabancılaşma** (1984, genişletilmiş 7. bs. 2021), **Halka Karşı Demokrasi** (1988, 5. bs. 1997), **Camideki Şair-Mehmed Âkif** (1989, genişletilmiş 6. bs. 2021), **Türkiye’de Darbeler Müdahaleler ve Siyasî Sistem** (1990, 5. bs. 2017), **Kemalizm** (1992, genişletilmiş **Bir Savaş Sonrası İdeolojisi: Kemalizm** adıyla 3.bs. 2019), **Kültürel Savaş ve Savaş Kültürü** (1992, genişletilmiş 2. bs. 2005), **İletişim veya Dehşet Çağı** (1993), **Kitaplık Kılavuzu** (1996), **Türkistan-Türkiye Gergefinde İran** (1996), **Türkendülüsiye-Hilâl Operasyonu** (1998, 2. bs. 2014), **Bir Lügat Bulamadım** (2001, 2. bs. 2014). **Yüzyılın Soykırımı** (2004, 3. baskı 2013). **Mağlubiyet İdeolojisinin Sonu** (2007, 3. baskı 2012), **Devlet Sözlük Yazar mı?** (2007, 2.bs. 2021), **İslâm Şâiri İstiklâl Şairi Mehmed Âkif** (2008, 2. bs. 2013), **Türkistan Türkiye/Türk Kimliğinin Coğrafyaları** (2010), **Son Darbe Ergenekon** (2010), **Türkiye Cumhuriyeti Tarihine Giriş** (2013, 4. bs. 2014), **Ömrüm Ankara-Bir Ankara Şehrengizi** (2014), **Kelimelerin Seyir Defteri** (2015), **İki Yol Açıcı: Nureddin Topçu ve Necip Fâzıl** (2016), **Neden Klasiklerimiz Yok?** (2016). **Ortadoğunun Türkçesi** (2017), **Mehmed Akif: Çanakkaleden Sakaryaya** (2017), **Söz Okyanusunda Yolculuk** (2018), **Millî Mücadele’nin Zaman Akışı** (2019). **Türkçenin Cenaze Töreni** (2020), **İstiklâl Marşı: Bin Yılın Destanı** (2021), **Türkçe Düşünmek Türkçeyi Düşünmek** (2021), **1932: Dinî İnkılap Yılı** (2023).

ab. Sözlükler,

Büyük Türkçe Sözlük (1981, geliştirilmiş 25. bs. 2014), **Okullar İçin Büyük Türkçe Sözlük** (1984, 6.bs. 1996), **İlk Sözlük** (1989), **Temel Büyük Türkçe Sözlük** (1994, 3. bs. 1996). **Osmanlıca Yazılışlı Doğan Büyük Türkçe Sözlük** (2 C. 2020)

ac. Yayına hazırlama

Genç Safahat. Mehmet Akif’in Safahat isimli şiir külliyyatının gençler için düzenlenmiş özü (2007), **Mehmet Âkif, Türkiye’de Modernleşme ve Gençlik Bilgi Şöleni** (2007), **Mehmet Âkif, Dönemi ve**

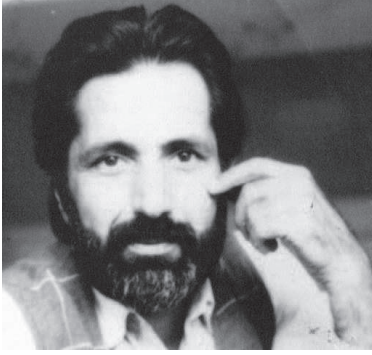
Çevresi (2008), Mehmet Akif Edebî ve Fikrî Akımlar (2009), Mehmed Âkif Edebiyat ve Düşünce (2010), Mehmed Âkif Millî Mücadele ve İstiklâl Marşı (2011), Mehmed Âkif ve Gölgeleler (2014), Mehmed Âkif 100 Yıl Sonra Berlin'de (2015), Mehmed Âkif Âsım ve Gençlik (2015), 80 Yıl Sonra Mehmet Âkif Ersoy Bilgi Şöleni (2017), Safahat (Burdur Mehmed Âkif Ersoy Ü. Yay. 2014, Yazar Yayınları 2021).

b. Film metinleri ve senaryolar

Sanat Sözlüğü (1977), Ulucami (1977), Şairler Meydanı (1978), Kaybolan Şehirler (1985), Nureddin Topcu (1985), Mehmed Âkif (1986), Yaşayan Geçmiş (1987), Mimar Sinan (3 bölümlük dramatik belgesel, 1988).

Kaynak: <https://www.tyb.org.tr/d-mehmet-dogan-165h.htm>

Cahit Zarifoğlu

Şair, Çevirmen

(d. 1 Temmuz 1940 / ö. 7 Haziran 1987)

Abdurrahman Cahit Zarifoğlu, Maraşlı Zarifzâdelerden Niyazi Bey ile yine Maraşlı Evliyazâdelerden Şerife Hanım'ın çocuğu olarak Ankara'da doğdu. Baba tarafından soyunun Kafkasya'dan gelip Maraş'a yerleştiğini hem bir konuşmasında (Zarifoğlu, tarihsiz:71) hem de bir şiirinde

belirtir. Buna göre şairin ailesine soy adını da veren büyük dedesi Zarif üç asır önce Kafkasya'dan Maraş'a gelip yerleşmiştir. “Yedi Güzel Adam III” başlıklı şiirinde bulunan “Adım Mustafa ve Niyazi ve Abdurrahman/Kafkas yaylalarında çadırlarımın/Sürülerimin ocak taşlarımın/İzleri vardır” dizelerine bakarak hem soyunun Kafkasya kökeni hakkında bilgi ediniyoruz hem de dedesinin adının Mustafa olduğunu öğreniyoruz. (Zarifoğlu, 2004:120)

Babası Niyazi Bey, önce 1938 yılına kadar öğretmenlik yapmış, bu tarihten sonra Ankara Defterdarlığında memur olarak çalışırken bir yandan da Hukuk Fakültesine devam etmiş ve buradan mezun olmuştur. Niyazi Bey bundan sonra sırasıyla Silvan, Baykam, Siirt, Siverek ve Tunceli'de hâkimlik yapmıştır. Cahit'in annesi Şerife Hanım ile evlendiği 1937 yılına kadar iki evlilik yapmış olan Niyazi Bey'in bu evliliklerinden iki kız ve bir erkek olmak üzere üç çocuğu, Şerife Hanım'dan ise üç erkek (Sait, Cahit ve Âbid) ve bir kız (Fevziye) olmak üzere dört çocuğu olmuştur. Niyazi Bey, Siverek'te hâkimlik yaparken Şerife Hanımın üzerine bir evlilik daha yapmıştır. Bu evliliğin hem şairin babası ile ilişkilerini etkileyen hem de aile ortamında oluşturduğu gerilimler dolayısıyla çocukluk yıllarını kuba çeviren bir etkisi olduğu anlaşıyor.

Cahit Zarifoğlu, kendisinden bir yaş büyük abisi Sait gibi Ankara'da doğdu ve babasının görevi dolayısıyla küçük yaşlarından itibaren yukarıda anılan şehirlerde zor şartlarda bulundu. İlkokula kardeşi Sait ile birlikte Siverek'te başladı (1947), fakat 2. sınıfı Maraş'ta, 3.4. ve 5. sınıfları ise Ankara'da İsmetpaşa ve Necatibey ilkokullarında okudu. Daha sonra ailenin Maraş'a yerleşmesi ile (1951), Kızılcahamam'da başladığı ortaokulun 2. ve 3. sınıfları ile liseyi Maraş lisesinde tamamladı. (1961) Lise yılları onun hayatının en önemli dönüm noktasını oluşturur. Burada tanıştığı, Alâeddin ve Rasim Özdenören kardeşler, Erdem Beyazıt, Ali Kutay gibi isimlerle (bu isimlere daha sonra Urfa Lisesi'nden naklen gelen Akif İnan da katılacaktır) ömür boyu sürecek bir dostluk kurduğu gibi, ilerleyen yıllarda birlikte yapacakları birçok edebiyat faaliyetinin temelleri de atılmıştır.

Liseyi bitirdikten sonra İÜ Edebiyat Fakültesi Alman Filolojisine kaydolur (1961). Üniversite hayatı on yıl gibi uzun bir sürece yayılır. Dil kursu için iki aylığına Almanya'ya gider ve bu sırada otostopla Avrupa'nın çeşitli şehirlerini dolaşır (1967). Fakülteyi bitirince önce Dalaman Kâğıt Fabrikasında çalışır, ardından İstanbul'da özel bir lisede bir yıl Almanca öğretmenliği yapar (1972-1973). Bu yılın yaz aylarında yine iki aylığına Almanya'ya dil kursuna gider. 1973-75 yılları arasında İstanbul Tuzla, Sarıkamış ve Kıbrıs'ta askerlik görevini tamamlar.

Askerlik dönüşünde Ankara Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'nda mütercim olarak göreve başlar (1975) (Kılıoğlu, 1988:86). Bir yıl sonra ise TRT Genel Müdürlüğü'nde mütercim-sekreter olarak görev alır. Bu kurumda önce Ankara'da 1983'ten sonra da İstanbul Radyosunda olmak üzere ölümüne kadar çalışmaya devam edecektir.

Ağustos 1976 yılında Necip Fazıl Kısakürek (1905-1983)'in tavassutuyla Arvası ailesine mensup Berat Hanım'la evlenir. Şairin bu evlilikten üç kız (Betül, Ayşe Hicret, Arife) ve bir erkek (Ahmet) çocuğu olur. Aynı yıl Ankara'da arkadaşları ile birlikte Maveria dergisini ve Akabe Yayınevi kurarlar.

1983'te ailesiyle birlikte İstanbul'a taşınır. 7 Haziran 1987'de İstanbul'da vefat eder. Kabri Beylerbeyi'nde, Küplüce Mezarlığındadır.

Cahit Zarifoğlu, lise ve üniversite yıllarında aktif bir biçimde edebi faaliyetler içerisinde bulunur. İlk şiirlerinin ve denemelerinin yayımlandığı Hamle adlı bir okul dergisinin çıkarılmasına katılır. Alâeddin Özdenören ile birlikte Hizmet gazetesine on beş günde bir "Fikir-Sanat" sayfası hazırlar, yazılar yazar. Liseyi arkadaşlarından üç yıl daha geç bitirmiş olan Zarifoğlu, bu yıllarda vekil öğretmenlik ve mahalli İnkılâp gazetesinde deneme, öykü, şiir gibi yazılarını yayımlar; gazetecilik yapar.

Üniversite yıllarında da önce Sezai Karakoç ile (1962), daha sonra onun vasıtasıyla Necip Fazıl Kısakürek ile tanışır. Bu arada Açı isimli tek sayıda kalan bir dergi çıkarır (Ağustos 1962). Yol dergisi, Bâbîâlîde Sabah, Hâkimiyet gazetelerinde musahhihlik, teknik sekreterlik yapar. Yeni İstiklâl gazetesinde Abdurrahman Cem takma adıyla, sonra düzenli olarak Diriliş, aralıklarla Yeni Dergi, Papirüs, Soyut dergilerinde şiirler yayımlar. İlk şiir kitabı İşaret Çocukları'nı aynı yıl kendi imkânlarıyla bastırır (1967). Sonradan kitabının, dağıtım imkânı bulamadığı için yazıhanesine bıraktığı kişilerce ısınmak amacıyla yakıldığını duyacaktır. (Zarifoğlu, 1999:223-225). İkinci Yeni şiir akımının anlamı karartan imgeci yaklaşımını ve dilin iletişim özelliğinin geri plana atılarak bir estetik malzeme haline getirilmesi anlayışını ilk şiirlerinden itibaren benimsemiş görünen şairin bu kitabı yer yer sürrealist imgeler, geniş ve rahat bir söyleyişe yaslanan dize yapısı ve çağrışımlarla ilerleyen ritmik dili

ile dikkati çekmiştir. 1960'ların sonundan itibaren Ankara'da Nuri Pakdil'in çıkardığı Edebiyat dergisinde ürünleri yayımlanır. Yukarıda adı anılanlardan başka, şiir ve diğer türlerdeki yazıları Türk Dili, Maveria, Yönelişler gibi dergi ve Yeni Devir, Milli Gazete, Zaman gibi gazetelerde yayımlanmıştır. Edebiyat Dergisi yayınlarından ikinci şiir kitabı Yedi Güzel Adam (1973) çıkar. Bu kitabındaki şiirleri ile Zarifoğlu'nun modern şiirin içerisinde lirizmin sıkı formunu da kaybetmeyen yeni bir epik ürettiği söylenebilir. Öyküleme tekniği ile destansı sesin özgün imgelerle kaynaştığı bu şiirler Zarifoğlu şiirinin zirvesi kabul edilebileceği gibi, Türk şiirinin de başyapıtları arasında sayılmalıdır. Kendisi askerdeyken yine Edebiyat Dergisi yayınları arasından daha önce tek tek yayımlanmış olan öykülerinin kendisine haber verilmeden İns (1974) adıyla kitaplaştırıldığını öğrenir. Bu kitaptaki öykülerle Yedi Güzel Adam kitabındaki şiirler aynı dönem ve atmosferin ürünüdür. Bir bakıma Yedi Güzel Adam kitabındaki şiirlerin simgeci dilini kurgu formuna taşımıştır.

Oldukça hareketli ve üretken geçen bu uzun gençlik yıllarının ardından askerlik dönemiyle birlikte yeni bir evreye girdiği görülür. Yaşamak (1980) adıyla yayımladığı günlüklerindeki askerlik dönemleriyle ilgili notlara bakarak, Zarifoğlu'nun bu yılları aynı zamanda içe dönme; kendisi, şiiri, varlık-hiçlik gibi konularda düşünme sürecini oluşturmuştur diyebiliriz. Nitekim 1976 yılındaki evliliği, arkadaşları ile birlikte Maveria dergisini yayımlamaya başlamaları ve Akabe yayınevini kurmaları onun şiirlerinin yapısında da değişmeye neden olmuş görünmektedir. Üçüncü şiir kitabı Menziller'de (1977) bu değişimin izleri açıkça görülür. Yer yer geleneksel şiirin biçim özellikleri ve tasavvufi söylem ve temaların bu dönem şiirlerinde belirgin biçimde arttığı dikkati çeker. Bu yıllardan sonra yazdıklarında anlamın daha toplumsal yöne doğru kaydığı, gazetelerde yazmaya başladığı, okurlarla iletişim içine girdiği yoğun bir faaliyet döneminin özellikleri görülür. Türk edebiyatının en özgün metinlerinden birisi olan Yaşamak adlı günlüğü de bu dönemin ürünlerindendir. Bu metin hem dilindeki türlerarası denilebilecek şiir, öykü, anı, günlük karışımı yapısıyla hem de bir genç sanatçı bireyin çevresiyle, toplumla ve kendisiyle çatışma ve uzlaşmalarının içtenlikle sayfalara dökülmüş yansımasını verir.

Nitekim bu verimli ve topluma dönük yayın faaliyeti, İstanbul'a taşındıktan sonra daha da artmıştır. Özellikle çocuklar için yazdığı kitaplar, pedagojik niteliklerinden ziyade dönemin toplumsal ihtiyaçlarına cevap verdiği ve daha çok bu ihtiyaca işaret ettiği için büyük ilgi görmüştür. Nitekim Türk edebiyatındaki yerinin en önemli vasfı şairliği olmasına karşın, Yürekdede ile Padişah adlı kitabıyla tek ödülü 1984 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından verilen "Çocuk edebiyatı dalında yılın yazarı" ödülüdür. Birisi Attar'ın Mantuku't-tayr'ından uyarılama (Kuşların Dili) ve birisi de şiir (Gülücük, 1989) olmak üzere toplam dokuz çocuk kitabı yazmıştır. Çocuklara

dönük bu öykülerde masal dili ve değerler aktarımı gayreti dikkati çeker. Zarifoğlu'nun son şiir kitabı Korku ve Yakarış'taki (1986) şiirlerinde tasavvufi söz varlığının ve edanın bütün bütün arttığı görülür. Yazarın kendisi hayattayken yayımlanan ve Afganistan'ın Ruslar tarafından işgalini ve buna direnişi anlatan Savaş Ritimleri (1985) adlı bir romanı ile ölümünden sonra öncekiyle birlikte Romanlar (1991) başlığıyla yayımlanan tamamlanmamış Anne adlı bir roman çalışması) bulunmaktadır. Aynı şekilde kendi sağlığında denemelerinden oluşan Bir Değirmendir Bu Dünya (1986) ve Sütçü İmam (1987) adlı bir oyun kitabı da yayımlanmıştır. Ölümünden sonra çeşitli süreli yayınlarda bulunan röportajları (Konuşmalar, 1991), denemeleri (Zengin Hayaller Peşinde, 1999) toplanarak yayımlanmıştır. Ayrıca Ağaç Okul (Çocuk şiirleri, 1990), Mektuplar (2010), Radyo Oyunları (2013) ve bitirme tezinin düzenlenmesinden oluşan Rilke'nin Romanında Motifler (2013) başlıklı bir incelemesi bulunmaktadır. Ayrıca sağlığında iken kitaplarına girmeyenler de dahil olmak üzere bütün şiirleri, Şiirler (1989) adıyla yayımlanmaya devam etmektedir.

Bütün bu çalışmalarıyla kısa ömrüne çok sayıda eser sığdıran şair Zarifoğlu'nun özgün imgeleri ve çarpıcı ifade gücü ile Türk şiirinin son elli yılı içerisindeki en etkili şairlerinden birisi olduğu; çocuk kitapları bakımından ise bir yol açıcılık görevi yaptığı söylenebilir.

Kaynakça

- Ali Haydar Haksal, Zarif Şair Cahit Zarifoğlu, İstanbul 2016
 Âlim Kahraman, Cahit Zarifoğlu'yla Yedi Yıl, İstanbul 2014
 Cahit Zarifoğlu, "Bir Şiir Kitabının Acıklı Güldürüsü", Zengin Hayaller Peşinde, İstanbul 1999
 İsmail Kılıoğlu, Edebiyat ve Suç, İstanbul 1988
 Mustafa Ruhi Şirin, Güneşe Yol yapan Çocuk, İstanbul 2013
 Yılmaz Daşcıoğlu, Kader Hep Erken Zaman Hep Geç, İstanbul 2008
 Kaynak: <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zarifoglu-cahit>

Gafur Gulam

Şair, yazar, öğretmen

(d. 10 Mayıs 1903 / ö. 1966)

Taşkent şehrinin Korgantegi mahallesinde dünyaya gelmiştir. Babası Gulam Mirza Arifoğlu, Tacik ve Rus dillerini iyi bilen, “Gulam” ve “Mirza” imzalarıyla gazeller yazmış birisidir. Annesi Taşbibi Yusuf kızı ise edebiyatla ilgili, okumuş, kültürlü birisidir. Eğitimli bir ailede yetişen Gafur Gulam, erken yaşlarda şiire ilgi

duymuş ve henüz 9 yaşındayken Nevaî, Sadî, Fuzulî ve Hâfız gibi klasik şairlerin eserleriyle tanışmıştır. Önce eski usulde eğitim veren mektepte, sonra Rus-Tüzem mektebinde eğitim gören Gafur Gulam, katılmış olduğu öğretmen hazırlık kursunu başarıyla bitirdikten sonra “Çolpan” mektebine muallim olarak atanmıştır. Öğretmenlik yaptıktan sonra Kembrağal Dehkan, Kızıl Özbekistan, Şark Hakikati gibi gazeteler ile Muştum ve Yer Yüzi dergilerinde çalışmıştır. Bu süreli yayınlar, onun hayatında önemli bir yer tutmuştur. 1943 yılından itibaren Özbekistan Fenler Akademisinin Edebiyat Enstitüsünde asistan olarak görev yapan Gafur Gulam, 1966 yılında vefat etmiştir.

Özbek Sovyet edebiyatının şiir sahasında tanınmış temsilcisi olan Gafur Gulam, şiirin yanında hikâye, makale, deneme, fıkra ve tenkit yazıları da kaleme almıştır. Şairin ilk şiiri “Gözellik Nîmede” (Güzellik Nede) 1923 yılında basılmıştır. 1930 yılında yazmış olduğu “Kokan” adlı destanı, Özbek Sovyet şiirinin büyük başarısı olarak değerlendirilmiş, ders kitaplarında elli yıl okutulmuştur. “Dinamo” (1931), “Tirik Koşıklar” (Yaşayan Türküler) (1932) adlı kitaplarıyla da Sovyet döneminin en başarılı şairi olarak tanınmıştır. Şiirlerinde kendi mektebini yaratarak, “Gafurâne şiir, Gafur Gulam mektebi” gibi ibarelerle sanatı takdir edilmiştir. Gafur Gulam, edebi faaliyetlerine şiirle başlamasına rağmen 1930’lu yılların sonunda daha çok hikâye, deneme ve fıkra yazarı olarak karşımıza çıkar. Özellikle de hiciv karakteri taşıyan hikâyeleri, Gafur Gulam’a büyük şöhret kazandırmıştır. Bu döneme ait nesir yazılarını “Yiğit” (1931), hikâyelerini ise “Külgi Hikâyeler” (1932) adlı kitabında neşretmiştir. Yazarın 1936’da kendi çocukluk yıllarından esinlenerek kaleme aldığı “Şum Bala” (Yaramaz Çocuk) adlı otobiyografik uzun hikâyesi ise dönemin en iyi eseri olarak kabul edilmektedir.

Kaynakça

- Karakaş, Şuayip (1999). “Özbek Şairi Gafur Gulam ve Bazı Şiirleri”, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, Sayı 8, 292-311.
- Kerimov, Naim (2003). Gafur Gulam -Şair Hayatı ve Şiiriy İcadıga Bir Nazar-, Taşkent, Gafur Gulam Namıdagi Neşriyat.
- Mirvaliyev, Sabir (1993). Özbek Edibleri, Taşkent, “Fen” Neşriyatı.
- N. Kerimov, S. Mamacanov, B. Nazarov, U. Normatov, O. Şerafiddinov (1999). XX. Asr Özbek Edebiyatı Tarihi, Taşkent, “Okıtuvçı”.
- Öz, Aynur (2000). “Gafur Gulam” (Hayatı ve Eserlerinden Seçmeler), Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi Özbek Edebiyatı, 15-II, Ankara, Kültür Bakanlığı, 329-334.
- Kaynak: <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gulam-gafur>

ŞİİR ATÖLYESİ

HAYATI VE HİKAYESİ OLMAYANIN ŞİİRİ OLAMAZ

Ali K. Metin

Genel anlamda, yapay zeka ile birlikte hayatımızın her alanına dokunan yeni bir döneme girdiğimizi belirtmek isterim. Tarih, bundan böyle yapay zekadan önce ve yapay zekadan sonra diye konuşulacak sanırım. Şiirin de bu gelişmelerden etkilenmemesi düşünülemez. Ama nasıl etkilenecek? Asıl sorumuz bu.

Zaman içinde bu konunun yaşanan tecrübeler üzerinden daha sağlıklı

bir şekilde tartışılabileceğini biliyoruz. Yine de olasılıklara dair spesifik değerlendirmeler yapabiliriz. Şöyle ki, yapay zekanın şiirin geleceği açısından iki temel noktada ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Birincisi, şiire görece, değişken ama neredeyse sınırsız bir intihal alanı açarak sahtekarlıklara kapıyı iyice aralaması. Anlaşılması, tespit edilmesi imkansız yeni bir intihal biçiminden söz ediyorum. Bunu yapacak olanların ise son kertede şairler veya şiir dilini bilen kimseler olması gerekecek elbette. Yapay zeka burada şaire, şair adaylarına hizmet eden asistanlara dönüşecek gibi gözüküyor. Fakat yapay zekanın varlığını yokluğunu başkaları bilemeyecek. Yani tüfek icat oldu, mertlik bozuldu diyeceğimiz bir durum içindeyiz.

İkinci temel nokta, yapay zekanın şiir yazıp yazamayacağı sorusu. Bunu, yapay zekanın asistanlık hizmetinden ayrı bir yere koyuyorum, çünkü asistanlık çalışması şair veya şair adayı tarafından araçsal konumda tutulacak, dolayısıyla tamamlanarak dönüştürülecek ve böylece insansal bir süzgeçten geçirilmiş olacak. Oradaki sorun sadece intihalle ilgili. Buna karşılık burada yapay zekanın doğrudan bir şiir yazıp yazamayacağını sorguluyoruz. Yapay zeka, sadece ektiğin kadarını biçeceğin bir yetenek. En azından şimdilik böyle olduğunu biliyoruz. Gücü de zaafı da burada. Ektiğin yani veri tabanına koydukların ve yönlendirmelerin ölçüsünde çok iyi, başarılı işler çıkartabilir. Fakat bir yere kadar. Şiirin ne olup ne olmadığı da tam bu sınır noktasıyla yakından ilgili. Şiir bir tarafıyla kültürel yani öğrenilen bir şey ama diğer yanıyla ontolojik bir boyuta sahiptir. Yenilik ve muhayyile dediğimiz şeyler bu ontolojik dünyanın

bir tezahürüdür. Bunun için iyi şiirle gerçek şiir ayrımını yapmak gerekir. Yapay zeka kültürel habitatımız içinde iyi şiirler yazabilir, yazma becerisini günden güne geliştirebilir. Ama ontoloji dediğimiz hususiyet ancak yaşantıyla yani hayat sahibi varlıklar olmakla mümkün. Yapay zekanın “mış gibi”leri gerçek bir yaşantıya tekabül etmez. Gerçek ontolojik varlıklar, arzu, korku, acı, umut gibi duyguları sahiden yaşar ve hisseder. Kriz veya bunalım halleri sahiciliğin, insansal hayatın bir alametidir. Yapay zeka ölümü sadece bilebilir ama ölüm korkusunu yaşayamaz. Bunun için şiirin ontolojik koşulu canlı bir varlık olmakla mümkün: Doğan, büyüyen, ölümle yazgılı varlıklar olmakla mümkün. Şiiri diğer edebiyat türlerinden ayıran asli özelliklerinden biri, bu denli insan gerçekliğiyle yani ontolojik tecessüsle özdeş olmasıdır.

Yapay zekada bu gerçeklik yoktur. O yüzden şiir yazsa bile şiirin geleceğini tayin edecek insanlık durumlarıyla ve tahayyülüyle kaim nitelikteki gerçek şiiri bize sunamaz. Bu anlamda ondan medet ummak bile insana ve insanlığımıza ihanettir, tam bir aptallıktır. Çok basit: HAYatı ve hikayesi olmayanın şiiri olamaz.

YAPAY ZEKÂ VE ŞİİRİN GELECEĞİ

Ali Sali

Yapay zekânın ne olduğunun bilindiğini varsayarak gireceğim meseleye. Elektronik / dijital ortamda kullanılan bir uygulama ve bazı işleri kolaylaştırdığına inanıldığı için çokça rağbet gördüğü biliniyor bu uygulamanın. Ben hiç kullanmadım. Deneme maksatlı da olsa hiç müracaat etmedim bu uygulamaya. Fakat deneme maksatlı bazı arkadaşların bu uygulamaya müracaat ettiklerine ve aldıkları sonuçlara şahitlik ettiğim oldu.

Eğitim sahasında görev yapan bir arkadaşın “Falanca konuda, filanca şahıs adına bir konuşma yaz” talimatının sonuçlarını görünce ciddi anlamda hayal kırıklığına uğradım söz konusu uygulama hususunda. İsmi ve konuyu belirtip, hatta zamanı da belirleyip verdiği talimatın sonucu diyelim ki, bir – iki dakika içinde çıktı. Önümüze gelen metinde her şeyden önce ismi verilen şahsın bariz hâle gelmiş ve herkes tarafından bilinen konuşma tarzını andırmadığını, o şahsın konuşmasına benzemediğini tespit etmek mümkündü. Neredeyse her konuşmasında kullanmayı âdet hâline getirdiği kelimelere ve laf öbeklerine, latifelerine yer vermemiştii mesela yapay zekâ denilen şey. İkinci olarak hakkında konuşma istenilen mesele hususunda ise çok genel bilgilerin dışında hiçbir şey söylemiyordu veya söyleyemiyordu. Konuşma istenen meselenin alanını daraltıp mesela “Balıkesir için ve dağlık bölgedeki falan özellikler için yaz bu konudaki konuşmayı” talimatı verildiğinde de durum değişmiyordu: Sadece genel ifadelerden hareket ederek kotarıyordu konuşmayı. Bu denemelerin her birinin sonunda tabii ki şu cümleleri kurmakta çok rahat davranıyordum: Gördüğün gibi yapay zekâ hâlen bizim yaptığımızı yapamıyor. Beceremiyor bu işi. Bizim pabucumuzu dama atamayacak bu gidişle! Üçüncü olarak ortaya çıkan metne “duygu” katamıyor yapay zekâ. Ayrıca kelimelerin mecaz anlamlarını kullanmakta çok başarısız olduğunu da tespit edebiliyoruz ortaya çıkan metinden. Oysa retorik dediğimiz şey mecaza fazlaca müracaat etmeyi gerektiren bir alan. Sadece retorik değil tabii ki, edebiyat, hele de şiir mecaz olmadan ifa edilebilecek ve kalem oynatma sahaları değil. Hadi ortaya çıkan metne konuşma diyelim (ki konuşmaya benziyor metin), ama bahis konusu olan şiir olunca kuru kuru, histen arındırılmış olarak kelimeleri lügat anlamlarıyla kullanarak mısralar hâline getirmek şiir olur mu, işte onu söyleyebilmek pek mümkün değil gibi geliyor bana. Bunu söylerken tabii şiire kendi baktığım pencereden bakarak söylüyorum. Yoksa ben de biliyorum Türkiye’de çok fazla şiir yazma tarzları / tavırları var. Bu tavırlardan bazılarını

düşününce, o tavırları / tarzları hesaba katınca yapay zekânın yazdığı, meydana getirdiği metinler de şiir olarak kabul görebilir pekala.

Şiir, hepinizin bildiği gibi bir soyutlama tarzı olan lisan içinde ilave bir soyutlama yapılarak yazılabilen / inşad edilebilen / söylenebilen bir edebî tür, kelimelerle inşa edilen mısra düzenine sahip. İlave soyutlama dediğimiz şey / ameliye ise tahayyülle alakalı yapılan bir işlemi ifade etmek için kullanıyorum. Bir nevi soyutlama olan kelimelerle bir hâli / olguyu somut hâle getirmek için yapılan ikinci bir işlem daha doğrusu. Burada İkinci Yeni olarak adlandırılan şiir tarzı / tavrının önde gelen isimlerinden Cemal Süreya'nın “şiir geldi kelimeye dayandı” sözünün işaret ettiklerine girmeyeceğim, ama kelime mevzuu konumuzu doğrudan alakadar ediyor. Çünkü benim sözünü ettiğim bir nevi ilave soyutlama olan kelime ile yapılan somut hâle getirme işlemi ile bu sözün ima ve işaret ettikleri farklı bir düzleme / bağlama gönderme yapıyor. Şiirin mısralarla kurulduğu ve bunu İkinci Yeni adıyla maruf şiir tarzı / tavrının yıktığı meselesi, bu tarzdan / tavırdan önceki şairlerin işlevinin “daha yoğun, daha parlak” kelimeler bularak eski kuralları düzenlemek meselesi olduğu iddiası biraz su götürür bir mesele. Mısraları kusursuzlaştırmak, bu mısralara “bir düşünceyi bir ölçünün tam sınırına getirmek” veya “indirgemek” İkinci Yeni öncesi şairlerin yaptıkları olarak tavsif edilmesi meselesi de biraz su götürür. Bu noktada Roland Barthes'ın Yazının Sıfır Derecesi ismiyle Türkçeye tercüme edilen kitabından şunu aktarmakta fayda var. “Klasik edebiyatın özlü düşünceleri kelimelerin değil, bağtımların özlü düşünceleridir: Bir anlatım sanatı söz konusudur, bir buluş sanatı değil; burada kelimeler, daha sonra yapılacağı gibi, bir tür şiddetli ve beklenmedik yücelikle, bir tecrübenin derinliğini ve tekliğini yansıtmazlar; ince ya da tezyine dair bir düzenin gereklerine göre, satıhta düzenlenmişlerdir. Kendilerini bir araya getiren düzenlemeye hayran kalınır, kendilerine has güçlerine ya da güzelliklerine değil.” Bu meseleler farklı bir zeminde ele alınabilecek meseleler. Onun için bu meselelerin ayrıntılarına girmeden konumuza dönecek olursak, şiirin, düzyazı / mensur şiir adını taşıyan tarzının / tavrının da olduğunu görmezden gelemeyiz. Her ne kadar nesir görüntüsü taşısa da bu tarzda / tavırdan yazılan, inşa edilen şiirlerin de kendine has mısraları ve iç ahengi var. Mensur şiirin mısradan ve iç ahenkten masun olduğunu söylemek mümkün değil.

Hazreti Âdem'in en aslı özelliklerinden birini hatırlayacak olursak şunu tespit ederiz: İnsan eşyanın ismini bilen ve eşyaya isim verme istidadına sahip bir varlıktır. Yeni hâller, yeni eşyalar aynı zamanda yeni kelimeleri / yeni isimleri de gerektirir. İnsandır bu eşya ve hâle kelime oluşturan / isim veren. Eşyanın, bu meselede yapay zekânın kelime / isim oluşturma istidadı var mı, bunu

söylemek zor. En azından benim açımdan, o da yapay zekâyı pek bilmediğim için zor. Bir hâl ya da bir eşya ile alakalı yapay zekâyı soru yöneltildiğinde muhtemelen bunu mekanik olarak tarif ve tavsif edecek cümleler kuracaktır. Fakat “hâl” ile alakalı soru ise bizim yönelttiğimiz, hâli ve hâlin ihtiva ettiği hislerle alakalı muhtemelen sadece mekanik ve sıkıcı cümleler kurabilecektir. O hâlin ihtiva ettiği şey yeni bir kelimeye, yeni bir hisse ihtiyaç duyuruyor ise o kelime ya da his yapay zekâdan hâsıl olamayacaktır diye düşünüyorum. Hele kelimelere his yüklemeyi veya kelimelerle his aktarmayı hesaba katacak olursak durum daha da farklı bir zemine kayar. Bu hususta kelimenin seslendirilirken yüklenen his meselesini hesaba katmadan söylüyorum bunu. Kelimenin / cümlelerin hatırası, kelimenin / cümlelerin bize hatırlatacağı hâli tavsif edebilmek için bir yaşanmışlığımızın olmasına ihtiyaç var ilk önce. Bir hatıramızın hafızamızın derinliklerinden çıkıp gelmesi gerek. Makinenin böyle bir imkânı yok. Sadece imkânı değil istidadı da yok. Yapay zekânın ortalama bir başarı olarak görülebilecek seviyede “konuşma” veya “yazı” yazabildiği hususunda herhangi bir şüphemiz yok. Bunları yapabiliyor, hem de ciddiye alınabilecek bir seviyede başarıyla yapabiliyor. Ama dediğim gibi makine ortalama seviyeyi yakalayabilir ancak. Altına imzanızı atarsınız ve o yazı size *ait* bir yazı hâline gelir. Oysa size *ait* değildir o yazı. Yapay zekânın yazmış olmasından dolayı değil, siz yapay zekânın verdiği verilerden hareketle kendiniz yeniden yazmış olsanız da o yazı size *ait* değildir. Çünkü yazıya sizin mührünüzü basacak olan his ve kelimeler sizin belirlediğiniz kelimeler değildir, sizin hafızanızdan hatıralarıyla süzülüp gelmemiştir o kelime ve cümleler. Onun için size *ait* değildir.

Dünyada ve Türkiye’de çok farklı tarzda / tavırda şiirler yazıldığını söylemek yeni bir şey söylemek anlamına gelmiyor. Bu biliniyor. *Deneyisel* gibi, *görsel* gibi adlandırmalarla, *otomatik yazı* gibi adlandırmalarla şiirler yazılıyor. Bu tarzları şiirin *yapılan* bir şey olduğu doğrusundan hareket eden şiir yazma tarzları / tavırları olarak gördüğümü belirtmek isterim. Türkiye’de şiirin “*yapılan*” bir şey olduğu üzerine kanaatleri ve kabulleri olan ve bu kanaat ve kabullerini dile getiren çok sayıda şair var. Bu tarzda / tavırda yazılan şiirler için neredeyse şiir ortamına tamamen hâkim olmuş durumda bile denilebilir. Benim şiire baktığım pencere ise bu tarz ve tavırlara açılmıyor. Lirik olarak adlandırılan şiir tarzı bana daha yakın geliyor. Benim şiir pencerem oraya açılıyor. Bu hususta da genel bir kanaat var başka bir bağlamda: Lirik şiirin toplumsal meselelerden uzak olduğu sanılır. Şiir tahayyülde kurularak yazılmasına / inşâ edilmesine rağmen, lirik şiirin toplumsal meselelerden uzak olduğu, toplumsal meselelerin lirik şiir ile dile getirilemeyeceği biraz da tahfif etme maksatlı “hayal ürünü” olduğu da kanaati beslemek adına yazılır / söylenir. Oysa Adorno’nun vazıh bir lisanla izah etmesinden bu yana lirik şiirin toplumsal meselelerin tam da göbeğinde olduğu malumdur. Adorno’dan yapacağımız iki alıntı muhtemelen meramımızı ifadeye yeter: “Lirik şiiri

toplumdan türetmeye çalışmıyorum ben; tersine, şiirin toplumsal tözü, tam da onda kendiliğinden biçimde ortaya çıkan, yani düpedüz zamanın verili koşullarının sonucu olmayan şeydir.” İlk alıntımız bu. İkinci alıntımız ise lirik şiirin dili üzerine bir alıntı olacak: “Dilin kendi sesi işitilir bu şiirlerde. Kendini sanki nesnel bir şeye teslim eder gibi dile teslim eden öznenin kendini unutuşu ve öz – bilinçsizliği ile o öznenin dışavurumunun dolaysızlığı ve kendiliğindenliği aynı şeydir. Lirik şiir ile toplumu en derin merkezlerine varıncaya kadar birbiriyle böyle dolayımlandırır dil. (...) Bu yüzden tam da toplumun konuşmasına katılmadığı, herhangi bir ileti sunmadığı anlarda en derin biçimde toplumda köklenmiş olduğunu açığa vurur lirik şiir; böyle anlarda, öznenin başarılı dışavurumu, dilin kendisiyle, dilin içkin eğilimiyle bir uyum içine girer.” Adorno’nun bu ve buna benzer düşüncelerine Edebiyat Yazıları olarak Türkçeye tercüme edilen kitabında rastlamanın mümkün olduğunu söyleyip geçelim. Türkçeye tercüme edilen bu ve benzeri kitaplarda biraz da Türkçe hassasiyeti gözetilse aslında meseleler daha sarıh olarak teşrih masasına yatırılabilir. Fakat ne yazık ki Türkçe hassasiyetini ara ki bulasın! Yapay zekâ Adorno’dan yaptığımız alıntıların da gösterdiği gibi “toplumda köklenmiş” olan hafıza / hatıra gibi bazı hususları taşıyan kelime ve cümleleri bir şairin yakaladığı gibi yakalayamaz ve onları mısra olarak inşa edip şiiri meydana getiremez. Şiir olarak görülebilecek birtakım metinler oluşturamaz anlamına gelmiyor bu. Şiir olarak görülen metinler oluştursa bile şairlerin inşa ettiği metinler hâline gelemmez. İyi ki gelemmez.

Her ne kadar yapay zekâyâ bazı işler yaptırılabilse bile şiirin ortaya çıkabilmesi, şiirin inşa edilebilmesi için hâlen şairlere ihtiyacı var milletlerin ve bu milletlerin lisanlarının. Şairler çünkü milletin konuştuğu lisanı, milletin hislerini aktardığı kelimeleri ayakta tutan ve onlara hayatîyet temin eden bir varlık olarak bu hayatta bulunuyorlar. Şairlerin milletler için / lisanlar için taşıdığı bu ehemmiyeti yerine getirebilecek bir makine değil yapay zekâ dediğimiz şey. Şaire ihtiyacımız, şairin kelimelerine ihtiyacımız var bizim. Bu ihtiyacımızı da yapay zekâ değil, kanlı canlı bir varlık olan şair giderebilir. Şiirin geleceğinde makine değil, şair mührünü basmaya devam edecek şiir ikliminde.

ŞİİR, YAPAY DEĞİL DOĞALDIR

Âtif Bedir

Bir insan niçin şiir yazar? Bu temel soruyu sorarak başlayabiliriz. Cevap herkese göre farklı olsa da benim bu soruya vereceğim cevap şu olabilir: yaşadığımız dünya ile baş edebilmek için. Yaşadığımız dünya bizim baş etmemiz gereken durumlarla üzerimize gelmektedir çünkü. Peki herkesin böyle bir kaygısı yok mu da şiir yazmıyor? Bir kısım insanların böyle bir kaygısı olmasa da inanan insanlar her zaman yaşadıkları

dünyaya karşı duyarlı olmak durumundadırlar. Ama insanoğlunun her birinin dünya ile baş etme yöntemi farklıdır. Kimi öykü yazar, kimi roman, kimi resim yapar, kimi türkü söyler ya da başka sanat dallarıyla uğraşır. Sanat edebiyatla uğraşmayanlar ise başka türlü yollar bulurlar kendilerine. Kimi de dünyayı baş edilmesi gereken bir sorun olarak görmez.

Bir insan olarak bizim sorumlu olduğumuz zaman şu içinde yaşadığımız çağdır. Ne geçmişi değiştirebiliriz ne de geleceği... Geleceği değiştiremez ama gelecekte var olmak ister. İşte bir şairin neden yazdığı sorusuna verilecek cevap burada saklıdır. Hem yaşadığı çağı sorgular hem de geleceğe bir söz bırakmayı ister. Bir şair bunu bilinçli yapmasa da yaptığı iş budur. Yani geleceği değiştiremese de bir şair şiiriyle ben bu çağı gördüm, yazdım, sevdim ya da nefret ettim der. Cahit Zarifoğlu'nun dediği gibi, "Ben bu çağdan nefret ettim, etimle kemiğimle nefret ettim!.."

Peki tüm bunların nedeni nedir? Şair, yazar ya da herhangi bir insanoğlu niçin olan bitenle baş etme gereği duyar.? Buna verilecek tek cevabımız şu olabilir. Çünkü yeryüzünde bulunmamızın ya da bin insan olarak yaratılmamızın bir nedeni olmalı. Bunun nedeni de bir olan Yaratıcıya inananlara göre elçiler ve kutsal kitaplarla insanoğluna bildirilmiştir. Biz ise son elçi ve son kitaba inananlar olarak Tanrı'ya karşı sorumluluğumuzun gereği olarak yeryüzünde olan biten zulümlere, haksızlıklara, kıyımlara, savaşlara, işkencelere karşı tavrımızı sanat-edebiyatla dile getiririz. Çünkü bizim bunlarla baş etme enstrümanımız şiirdir, öyküdür, romandır, denemedir.

Tüm bunların ışığında yapay nasıl bakıyorum?

Yapay zekâ bir insan gibi davranarak böyle bir ürün ortaya koyabilir mi? Ya da yapay zekadan böyle bir beklenti olabilir mi?

Yapay zekâ insanoğlu tarafından oluşturulmuş bilgi havuzunu kullanarak saniyeler içinde istediğimiz metni ortaya koyan yine insanoğlu eliyle yapılmış bir aygıttır. Son günlerde yapay zekânın insanoğlunun sonunu getirme yüzde hesapları yapılıyor. Yüzde on olan değer yüzde yirmiyeye çıkmış.

Konumuza gelecek olursak insanoğlunun sonunu getirme potansiyeli olan yapay bir olgu dünyanın en gazel şiirini yazsa ne olur? Öte yandan adı üstünde yapay zekâ yazdığı şiir de yapay olacaktır. Yapma plastik çiçeğin gerçek çiçek karşısında hiçbir şansının olamayacağı gibi yapay şiirin de gerçek şiir karşısında hiçbir şansı olamaz. Ayrıca bir de şu var: yapay zekâ ile yazılmış şiirin şairi kimdir. İmza yapay zekâ mı? O zaman ortada aynı yapay zihinden çıkmış ürünler dolaşıp durur. Birbirinden farklı da olsa adı aynı birikimi kullanarak oluşturur şiirini. Peki yapay zekâ şairin sonunu mu getirecektir? Yunus, Karacaoğlu, Mehmet Akif, Sezai Karakoç, Turgut Uyar, İsmet Özel ve daha yüzlerce şairin sesi ne olacak?

Bana kalırsa hiçbir şey olamayacak yine insanoğlu gerçek ve doğal şiirler yazmaya devam edecek, yeryüzünde olup bitenlere karşı ses verecek. Yapay zekâ ise insanoğlunun işlerini kolaylaştıracak alanlarda kullanılacak. Sanat-edebiyat yaparsa da yapay şiir, yapar öykü, yapay roman, yapay resim, yapay müzik kategorisinde ayrı bir alanda ürünler verecek. Gerçek bir şair yapay zekâya yazdırdığı şiirin altına imzasını attığı anda, gerçek şairliği orada bitecektir. Bu onun şairliğini inkâr etmesi anlamına gelecek, zihnini bir makineye ödünç vermiş olacaktır.

YAPAY ZEKÂDAN ŞAİR OLUR MU?

Mehmet Aycı

Doksanlarda, internetin kitabın pabucunu dama atacağı çok tartışıldı. Dijital okur yazarlığın bu kadar yaygınlaşmasına rağmen, Türkiye özelinde söylüyorum, yayınevleri Cumhuriyet tarihimizde görülmedik ölçüde kitap yayımlıyor. Tercüme, telif, tekrar basım, metin neşri bir yayın patlaması yaşıyoruz son yıllarda. Artık internetin kitabın pabucunu dama atacağı filan tartışılmıyor. Eco'nun dediği gibi, kitap "tekerlek" gibi, icat edildiği

günden bu yana öneminden bir şey kaybetmediği gibi aksine önemini artırıyor.

Şimdi de yapay zekanın resim sanatını, şiir sanatını, roman sanatını etkilemekle kalmayacağı, bizzat "sanatçı özne" olarak insanın yerine geçebileceği tartışılıyor.

Bugünkü "Yapay Zekâ ve Şiirin Geleceği" paneli de bu minvalde yapılıyor.

Tabii, her şey şiirin konusu olduğu gibi, her şey şiirin imkânı olduğu gibi yapay zekâ da şiirin konusu olabilir, şiire yeni imkanlar sağlayabilir, şairin elini kolaylaştırabilir. Bu yeni imkanlar bir zenginlik olarak da değerlendirilebilir. Ben meseleye olumlu ve faydalı tarafından bakıyorum.

Yapay zekâ yaratıcı aklın yerine geçebilir diye beklentide olanların, endişede olanların yanılacağını düşünüyorum. Terkip ve tahlil meselesi değil söyledığım. Kaldı ki terkip ve tahlil konusu da şimdilik tartışılır.

Yeryüzünde bilgi namına her şey dijitalleştiğinde belki terkip ve tahlil olarak, o da araştırmacının tembelleşmesi, körelmesi ölçüsünde yapay zekâ insanın önüne geçebilir.

Siz yapay zekaya bir konuyu tanımlayıp, epik, lirik, didaktik, pastoral, deneysel şiir yaz dediğinizde karşına çıkan metnin de şiir olup olmadığı su götürür.

Bir şiiri, muhtelif bakış açıları bakımından yorumlatabilirsiniz. Ben "Marilyn Monroe'nin Benleri" şiirini farklı açılardan yorumlattım. Yapay zekâ akademisyenlerden, şiir tahlilcilerinden daha isabetli yorumluyor. Buna bir diyeceğim yok. Yine de bazı imgeleri çözümlemekte Türkçenin çağrışım imkanlarından ziyade kendi belleğindeki kültürel malzemeyi değerlendirerek yorumluyor.

Yapay zekâ bir Mehmet Ayıcı şiiri yazsın diyelim, bu şiir, benim sanal ortamda bulunan şiirlerim, görüşlerim, hakkımda yazılanlardan beslenerek, şiirime benzer bir şekilde oluşturulan bir metin olacaktır. Yine de benim şiirimden ayrılır çünkü sanatçının sanatına üflediği o ruh, eseri doğurma anındaki o sevinç, o yaratma coşkusu kelimelere, sese, imgelere sinemeyecektir.

Nereden biliyorum, denediğim için biliyorum.

Biliyorsunuz deneyler genelde tek yumurta ikizleri üzerinde yapıyor. Aynı atmosferde bulunsalar, aynı kültürel muhitten beslenseler, aynı şeyleri yiyip içseler, aynı saatte uyuyup uyansalar, aynı eğitimi görseler, aynı, aynı, aynı; yok böyle bir şey tabii, imkânsız çünkü, yine de bir olayda ikizlerden biri üzümlü diğeri müstehzi gülümseyebiliyor. Biri güneşte ıstakoz gibi kızarıırken diğeri bronzlaşabiliyor. İnsan çok karmaşık bir canlı çünkü. Bu karmaşıklık biricik olmamızı sağlayan etkenlerden biri. Yapay zekâ ise kendisini bütün zekaların yerine koyan bir yazılım. Ne kadar geliştirilirse geliştirilsin, -geliştiren de insan-, yaratım anlamında insanın yerine geçmesi sadece bir varsayım.

Başka bir şey daha var:

Ben şair olarak yeni bir yol, yeni bir biçim denedim. O güne kadar yazdığım şiirlere benzemeyen şiirler yazdım diyelim. Yapay zekâ benim yeni şiirlerime benzer şiirler yazmak için yazdıklarımın dijital ortama düşmesine ihtiyaç duyacak. Benim gerimde yani.

Şöyle düşünün: Picasso bu kadar uzun yaşamadı da ilk resimleriyle kalan genç yaşta ölen bir sanatçı olarak kaldı. Yapay zekâ hangi son resimlerini mi yapacaktı Picasso'nun. İlk resimlerine benzer resimleri çizicekti.

Kaldı ki bu zekâ meselesi de tartışmalı. Yaratımın zekayla ilgisi var kuşkusuz, ancak odaklanma/yoğunlaşma dediğimiz şey zekâ kadar önemli.

Hasılı ben ümitsiz değilim. Şiir tahlili ve tenkidi bağlamında yapay zekâ işe yarıyor. Zaten şimdiden akademik çalışmalarda yapay zekâ akademisyeni bile saf dışı bırakmaya başladı. Tembele doktor, doçent, bilim insanı kimliğini verebilir, veriyor da. Sosyal bilimcilerin yapay zekâ ile imtihanı çetin geçecek görünüyor.

Ancak şairin böyle bir kaygısı olmamalı. Şiir yazamıyor çünkü haspa. Taklit ediyor, oynuyor. Üstelik iyi oynayamıyor da...

Başta dönelim: Yapay zekadan şair olur mu?

Olur. Kötü şair olur. Yine de daha kötülerine göre yapay zekanın vasatı bir yükseklik gösteriyor.

ŞİİR VE GENÇLİK

Mustafa Sarı

Gençlerin dergilere gönderdiği şiirleri takip ediyorum. Bu ürünleri üçe ayırabilirim. İlki, şiir okumamış kişilerin ürünleri. Bunlar, birer iç dökme işlevi görmekten öte geçmezler. Dolayısıyla aşırı arabesk, sentimentalist, yani aşırı duygusaldırlar ve bize yeni bir şey söylemezler. Bu yüzden sıkıcıdırlar.

İkinci grup, kendinden önceki ustaların klasikleşmiş şiirlerini okumuş gençlerin ürünleri. Bunlarsa elli yıl, hatta yüz yıl öncesinin şiirlerini yazarlar. Çünkü oradan beslenirler. Şiirlerinin içinde kendisi ve kendi çağı bulunmaz. Düşünce ve duygular bile kendinden önceki ustalardan taklittir. Yani papağan şairlerin pelesenk şiirleri... Yazdıkları şiirde, halihazırda kullandıkları sosyal medya, internet, video paylaşım platformu, bu çağın insanının düşünce tarzı ve sorunlarını okuyamayız. Çünkü yazmayı önceki nesil şairlerden öğrenirken onların fikir ve duygularını da yorumlamadan olduğu gibi almışlar. Bu çağı değil kendilerinden önceki çağı, o çağdaki insanı ve o insanın sorunlarını, yaşam ve duygularını anlatırlar. Şiirlerinde kendi çağlarına tanıklık etmez, geçmiş çağda yaşamış ustalarının tanıklıklarını tekrar ederler.

Torunları olduğumuz önceki nesil şairler, Müslüman kimliğiyle birlikte millet bilincini korumak için şiir ve yazılarıyla mücadele vermiş, sağlam bir duruş sergilemişlerdir. Bu mücadeleye bugünkü şairler, kendisinden sonra gelecek neslin diyanetini, cinsiyetini ve milliyetini koruyarak devam etmeli. O dönemdeki kitle iletişim araçlarını en etkin şekilde kullanan bizim kültür ceddimiz, dergiler, gazeteler, kitaplar çıkarmış, tiyatro oyunları sergilemişler. Bugün araçlar daha fazla. Dolayısıyla genç şairlerimiz her birini ayrı ayrı ve etkin şekilde kullanmalı. Bunun için her birinin kendisini iyi eğitmesi ve doğru yere konumlandırması gerekli. Ancak yukarıda anlattığım idealler uğruna yazmak yerine birçoğu şöhret için yazıyor. Şöhrete kısa yoldan ulaşmak için de ünlü şairlerin beğenilen şiirlerini taklit cihetine gidiyorlar.

İlk iki tipin yanlısını gösterdiğimiz için üçüncü tip edebi eserin nasıl olması gerektiğini anladık sanırım. Bugün iyi bir şair olarak kabul edeceğimiz kişinin eserleri, basit duygusallıktan, iç dökmelemlerden ve klişelerden arınmış, kendinden önceki çağa değil kendi çağına tanıklık edip sorunlarına eğilen, yeni tarzda yeni şeyler söyleyen içi dolu şiirlerdir.

Bunların dışında dördüncü bir grup var ki onların yazdıklarını edebi bir eser sınıfına dâhil etmediğim için az önce ürünleri üçe ayırarak konuya girdim. Bunların yazdıkları, Avrupa'daki şairlerin ürünlerine benzeyen şiirimsilerdir. Avrupa ve Amerika'daki Evariste Galois, Paul Valery, Jose Echegaray, Lewis Carroll, Piet Hein, Ada Lovelace, Gottfried Wilhelm Leibniz, Ömer Hayyam, Rabindranath Tagore gibi şairlerin birçoğu matematikçi ya da mühendistir. Saydıklarımın son ikisi Batı kökenli olmamalarına karşı Batı'yı etkilemiş şairler olduğu için bahsediyorum. Ülkemizde Turgut Uyar, İlhan Berk, Edip Cansever gibi bir kısım şairlerde matematikle ilgilenmişlerdir. Dolayısıyla şiiri bir yönüyle soyut bir metin olarak algılayıp matematiksel düşünmüşler. Bu düşünce tarzına ruhlarından eklemeyi unutmadıkları için onlar iyi şiirler yazmışlar.

Bizim bazı yeni şiir yazarlarımız da şiiri matematiksel görmüş ancak bu büyük şairlerden farklı olarak şiiri formülize edebileceklerini düşünerek sadece matematikle, ruhsuz şiirler yazmaya başladı. Yani zekâ var, şiir yapısı sağlam ancak içinde ruh yok. Tabiri caizse içinde insan yok. Bu şiirleri sibernetik organizmalar olarak tanımlamak mümkün. Zira insan görünümündeki sayborglar gibi bunlar da şiire benziyorlar ancak ruhsuz robotlardan başka bir şey değiller. Yani robot şiirler.

ŞİİRİN GENÇ SESİ

Mustafa Uçurum

Güvenilir olma, geçmişle bire bir ilişkilidir. Allah'ın mükemmel varlığı olan insan, iyi-kötü arasındaki münasebeti tarihselliğin kaygılarına gömüldüğü anlarda, kararsızlık anlarında, kendini kaybettiği anlarda, zaman ve mekâna göre değişken çizgide bazen yanlış algılayabilecektir. Özellikle sanatsal bir kaygının ön planda olduğu çalışmalarda, her şey bir anda değişecek, silinecek yerini gözü kara bir iktidar hırsı

alacaktır. Suçlama ve zan altında bırakma, ahlaksal bir etik olarak bireyin genlerine işleyen, onu rahatsız eden, içini kemiren bir süreçtir. Modern sanat, toplumu sınıflandırırken özellikle bu tür düşünce sahiplerinin çokluğu dikkati çekmiştir. Girizgâh olarak; 'bende de bulunan bu eksiklik' babında sözcük grubu aslında, bir sıyrılma dürtüsünün "ego" ya yansımasıdır. Yazar, zan altında bırakma işlemine başlarken güvenilirliğini tescil için kendini de feda etmekte (!) ve konunun geniş bir zemine yayılmasına ön ayak olmaktadır.

'Bende de bulunan bu hata' girizgâhı ne kadar masum olsa da sonunda yine kalem sahibi kişiyi işin içinden sıyırmaya yetmeyecektir. Çünkü yazar da ele aldığı konunun içerisinde işlenmiş sanatsal bir suçludur. Gerekli olma, özgür olma, normal, sıradan, gerçek ve güvenilir olmanın en kolay yoludur kendini feda etmek.

Bir ses ne kadar yüksek olursa olsun, onu bastırmak için daha yüksek ses gereklidir. Yazmak ve özellikle yanlış olanı ortaya koymak için yazmak en yüksek perdeden bir ifade ister.

Yazmak sürekli bir keyiftir, aynı zamanda sürekli bir fedakârlıktır. Varlıkla ilgili uyarış, başlangıç ve var olanı 'bir'leme işinin kurumsal etkileşim yönünden elde olan olgular bütünü yazıyla karşılamak; bir bakıma lafazan kimliğindeki insanoğlunun en kolay algıladığı bir vasıta. Dili kullanmak ve süslemek Derrida'nın dil yordamı tezini doğrular nitelikte olduğu müddetçe gönderildiği yere sağlıklı bir şekilde ulaşacaktır. Derrida: "Yazı kavramı dil kavramını aştı." derken yazıdaki dilin yoksunluğundan söz eder. Yazı var, dil yok demek; ırk merkezli bir dil anlayışında varoluşçu bir ekolün değillemesi anlamına gelir.

Duygulanımlar, doğal ortamından uzaklaştıkça gözlenen hedeften sapacak ve iki sürecin varlığından söz edilir olacaktır. Yani duygulanımın tersinden meydana gelen iki yansıması ortaya çıkacaktır. Güvenilirliği kaybetme ve dil

yoksunluğu, beklenilmeyen bir sonuç olarak cezai bedeller sıralamasında, sanatçının kimliğini tamamıyla kapayacaktır.

Uzlaşımın çenebaz ve gürültücü olduğu ortamda aynı perdeden konuşmak, ortamı altüst etmekle kalmayacak, uzlaşmasız bir ortamın temellenmesinde pay sahibi olacaktır.

Etkin olmak yetkin olmaktan geçer. Sürüklenme politikasına geçiş, gün gelir ki yazının yumuşak dokusuna yenik düşer ve rutinleşmenin yenik taraflarında, geniş bir vadiye yerini sağlamlaştırır. Sürüklenme politikası, etik bir eksikliği keşfedince sürünme sürecinde kalacaktır. Sürüklenme en çok güçlüye hoş görünen bir öneridir. Bahsedilenleri açmayarak ve durum dayanılmaz hal alıncaya dek saldırmak ortamın kızışmasından önce sıvışmayı doğru bulur, ya da daha doğrusu bilinen, umutla beklenen keyiflerin acıya dönüşmesi sınırlı bir zamanda yazmanın zorunluluğunu etkiler.

Gösterilen özen, hiçbir özgürlüğü mutlak kılmayacak mahiyette olduğu zaman varlık alanı yeni kurallar toplamı olan anlamlar bütününi etkinleştirecektir. Yazar kendini temize çekip güvenilirliğinin tescili adına, genç olanı yok etme uğraşına girişirse toplumsal yok oluşun bir temsilcisi olacaktır. Michael S. Pritchard: "*Ne kadar tersini istersek isteyelim, hem yazmak hem de yazmanın ön koşulu olan ahlak felsefesi için 'iç çaba' olmak zorundadır.*" der. Bu iç çaba kendini temize çekmek değil oluşum aşamasındaki yetkinliğinin ifade tarzıdır.

Tersini istediğimiz kavramlarda, ön şart olarak doğruyu açmanın amacı hayata karşı duruşumuzu net hale getirmektedir. Güvenilir olmak isteyen yazar, önce kendi güvenliğini; ahlak, varoluş, iç çaba ve dil yordamı olarak sağlamak zorundadır ve 'yapmadığını söylemek' gaffetiyle baş başa kalma boşluğuna düşmemeye çalışarak yoluna devam etmelidir. Nietzsche: "*Alışmak varolmanın sosyal bir yanıdır.*" der. Sonunda kendi varoluşunun alışkanlıklarını sıralar; aşk, ızdırap, yalnızlık... Bunları sıralamasındaki en temel amaç da güvenilirliğini onaylatmak, sözünün arkasında durduğunu göstermektir. Ve bilinir ki; Nietzsche, âşıktır ızdırap çekmiştir ve dünyanın en meşhur yalnızlarındandır. Soyutu somuta indirgemek, manevi olanı maddi olana yansıtmak... Her zaman bir ön öğrenme koşulu olarak kabul görmüştür.

Poetika yazmak elbette bir yetkinlik seviyesinden sonra yapılabilecek bir eylemdir. Kurallar bütününi sıralamak, yol gösterici olmak... yaş ile değil de birikimle ilgili bir yargı olsa gerek. Daha da önemlisi 'usta kalem' sıfatındaki kişilerin sahneden çekildiği bir ortamda, genç kalemlerin yüreklilik göstermeleri de yadırganmamalı. Ustaların yokluğunu bir handicap

olarak kabullenip, kuytuluklarda şiirler döktürmek günümüz gençliğinin meyletmediği bir tavidir. Gençler şiirlerini yazarken aynı zamanda şiir üzerine de konuşuyorlar. Olması gereken de budur. Poetik düşünmeye gelince; elbette ki poetika yazmanın yaşı yoktur. Gençlerin de söyleyecek yeni sözleri vardır. Evet; varoluşun, güvenilirliğin, yeni oluşturulan dil yordamının takipçisi olmanın sahiplenilmesi ne kadar doğrudur, işte bu da bir meseleler bütünüdür barındırmaktadır.

Her zaman var olan önemli sanatsal farklılıklar ne nesnel olarak verilir ne de nesnel olarak silinir. Her birey, sanat ortamında yeni bir dünya olarak benliğini yüceltme ve koruma savaşına girer. Özellikle güven kazanma uğruna tüketilen kelimeler daha da ağır şartlar altında ikame edilir. Bu ortamda güvenilir olma, kabul görme ve arz-talep ilişkisine ulaşma, tam olarak dile getirilmediği için radikaldir. Yapılması gerekenin yüzeyde ne kadar önemli ya da önemsiz görüldüğüne bakılmaksızın, bütün bu sayılanlar radikaldir. Çünkü durumun doğası gereği cömertliği sayesinde öteki kişiye en iyi neyin hizmet edeceğini yazar bilebilir. Bu yazarın konu ne olursa olsun asli görevidir.

Yazar güvenilir olmak zorundadır. Bunu en iyi, işlevleri ile ortaya koyar. Kendi yaptığı faaliyetlerin yanlışlığına hem inanıp hem de yanlışları devam ettirmek, yazarın güven hanesinde kara bir leke olarak kalacaktır. Hem hayatın her noktasında hem de şiirde savunduklarıyla yaptıkları birbiriyle örtüştüğü müddetçe kişi güvenilir olma kıstasını yerine getirmiş olur.

Bu bağlamda, genç şairlerin şiir adına sarf edecekleri sözler, genç ve yeni olacaktır. Yeter ki söylenen söz; temeli sağlam ve kökleriyle zıtlaşmayan bir zeminde söylenmiş olsun.

YAZILAR

15

TÜRKİSTAN'A ŞİİRDEN KÖPRÜ

Ahmet Köseoğlu

“Aşk ışığı Konya’dan parlayacak, Semerkand’ı Buhara’yı aydınlatacak.” Mevlâna Celaleddin Rumi’nin Divan-ı Kebir’den bu beyti, Türkistan’dan Konya’ya göç eden ailesiyle birlikte Anadolu’ya kök salan büyük şairin, kadim bir gönül birliğini ifade eden en derin çağrısıdır. Mevlâna’nın babası Sultanü’l-Ulema Bahaeddin Veled önderliğinde Türkistan topraklarından başlayan bu yolculuk, Konya’da nihayete ermiş ve evrensel bir aşk, hoşgörü ve hikmet ışığı olarak dünyaya yayılmıştır. Bugün bizler, Türkiye’den -yeniden- Türkistan topraklarına dönerek ilmeği geçmişte atılmış bu manevi bağı kuvvetlendirmekle kalmıyor, Mevlâna’nın çağrısına ortak bir ruhla cevap veriyoruz.

Özbekistan’a yaptığımız bu manevi yolculuk, Türkçenin 16. Uluslararası Şiir Şöleni vesilesiyle gerçekleşti. Şölen, Türk dünyasının farklı coğrafyalarından gelen şairleri, edebiyatçılarımızı ve kültür insanlarımızı buluşturarak adeta geçmişten bugüne bir köprü kurdu. Türkiye Yazarlar Birliği’nin kurucu başkanı, şeref başkanı, yol başçısı, fikir ve düşünce insanı “D. Mehmet Doğan’ın aziz hatırasına”atfedilen bu büyük programın, Türkçenin tarihî yolculuğuna şahitlik eden derin bağı şölene katılan heyetçe hissedildiğini tahmin etmek zor olmasa gerek. D. Mehmet Doğan, ömrünü Türkçeye, edebiyata ve kültürel mirasa adayan bir bilge olarak, bu tür etkinliklerle Türk dünyasının ortak diline ve ruhuna hizmet etmeyi en esaslı ödevi bilmiştir. Ruhu şad olsun.

ÖZBEKİSTAN'IN EDEBİ MİRASI BURADA KORUNUYOR

Programın ilk günü, Taşkent'teki Yazıcılar Bağı'nda, Özbekistan'ın edebi mirasının bir hazine gibi korunduğu, Türk dünyasının büyük şairlerini onurlandıran anlamlı bir mekândaydık. Burada yer alan Şairler Hıyabanı, Ali ŞirNevai'nin görkemli anıt mezarıyla birlikte edebi zincirin en parlak halkalarını temsil ediyordu. Nevai'nin yanı sıra BaburŞah, Lutfiy, Nodira, Uvaysi, Abdullah Kadirî, Hüseyin Baykara gibi büyük isimlerin anıtları arasında dolaşmak, Özbekistan'ın şiirsel hafızasında bir yolculuğa çıkmak gibiydi. Şairlerin anıtları önünde durup onların mirasını selamlarken, edebiyat ve kültürün milletleri millet yapan değerlerin en güçlü taşıyıcıları olduğunu bir kez daha hatırladık. Çağatay Türkçesinin zirve ismi olan Hazreti Nevai, Türk dilini estetik bir üslupla yüceltmış ve bölgenin adeta bir kültür mimarı olmuştur. Bu mekân, geçmişten bugüne uzanan edebi bir zincirin halkaları arasında bir köprüydü.

Özbekistan'a yaptığımız bu şiir yüklü seyahatle, Taşkent ve Semerkant'ın derin tarihi ve kültürel birikimi, bu toprakların her köşesinde hissedilen ortak medeniyet bağlarımızın güçlü izlerini yansıtıyordu. Her adımda Ali Şir Nevai'den Çolpan'a, Emir Timur'dan İmam Maturidi'ye uzanan köklü bir geçmişin gölgesinde yürüdük. Kâh şiirler okuduk, kâh gazeller dinledik. Türkistanlı Abdurauuf Fıtrat'ın, Çolpan'ın, Abdullah Kadiri'nin mücadelesinin, şiirlerinin, sözlerinin baskıcı Sovyet yönetimine ağır geldiğini ve kurşuna dizildiklerini öğrendik, hüznüldük, sözün gücünü tesirini düşündük. -Abdurrahman Fıtrat ki Türkistan için önemli bir şair ve mücadele adamı olup 1918'de Çağatay oturumunu sağlayıp ilk bağımsız Yazarlar Birliği'ni kurdu ve buradaki şairlerle modern şiirin ilk temellerini atmış oldu.

Tarihin verdiği derslerden yeni yorumlar çıkardık, Emir Timur'dan Yıldırım'a dünü bugünde yaşadık. Osmanlı'nın ulu bir çınar olarak uzun süre dünyaya adaleti, iyiliği, merhameti sunabilmiş olması ve yeniden dirilişinin temel nedenlerinden birinin de Timur'un Yıldırım Beyazıt'ı Ankara Savaşı'nda mağlup etmesinin de etkisi olabileceğini konuştuk

Taşkent aynı zamanda geçmişle bugünün ahenkle buluştuğu bir şehir. Şehirde yer alan Hazreti İmam Camii ve Kafili Şaşı Türbesi, Özbekistan'ın İslam kültürüne olan bağlılığını yansıtan iki önemli merkezdir. Hazreti İmam Camii, modern mimari ile geleneksel çizgilerin muhteşem bir uyumunu sergileyerek bölgenin en büyük selâtin camilerinden biri olarak yükseliyor. Ayrıca, 7. yüzyılda yazıldığı bilinen ve İslam dünyasının en eski Kur'an

nüshası olan Hazreti Osman Mushafı da burada muhafaza edilmektedir. Bunca tarihi yapı ve ünik eserler, Taşkent'in Türk-İslam dünyasının kültürel başkentlerinden biri olarak kabul edilmesini sağlamaktadır.

Taşkent'in tarihi bölgesine yeni eklenen Hazreti İmam Camii, geçmişle geleceğin buluştuğu bir şehir olma hüviyetine katkı sağlamıştır. İslam ülkeleri başkenti olduğu 2007 yılında inşa edilen Hazreti İmam Camii, modern mimari ile geleneksel çizgilerin muhteşem bir uyumunu yansıtıyor. Camii, Özbekistan'ın İslam'a ve kültürüne olan bağlılığını simgeleyen yeni bir eser olarak da kabul edilebilir. Taş, mermer ve alçının ahşapla muhteşem uyumu, tezhip ve süsleme sanatının en güzel örnekleri camiyi en büyük, en güzel selâtin (ulu) camisi olarak bölgenin gözbebeği haline getirmiş diyebiliriz.

SEMERKANT: İRFANIN VE AŞKIN BAŞŞEHİRİ

Şiir Şölenini başkent Taşkent'te icra eyledik lakin tarihin başşehri Semerkant'a uğramasak büyük eksiklik olacaktı. Sadece tarihin değil, gönül sultanlarının da manen dünyaya ışık saçtığı merkezdir Semerkant. Registan Meydanı (kumluk), Semerkant'ın kalbi olarak adeta zamana meydan okuyor. Uluğ Bey, Şirdar ve Tilla-Kari medreseleri gibi, Türk-İslam mimarisinin ihtişamını günümüze taşıyan muhteşem eserlerin içinde ser-hoş olduk, az zamanda çok kıymetli ve olağanüstü güzellikteki külliyeleleri mescitleri, mektepleri, medreseleri, bilim merkezlerini gezip incelerken yeniden uzun süreli buralara gelmemiz için hem niyaz ettik ve hem de birbirimize salık vererek o anda bir nebze telkin ve teskin olduk diyebilirim.

Semerkant'ın manevi ikliminde en dikkat çeken mekânlardan biri de Hızır Mescidi ve İmam Maturidi'nin Kabri'ydi. İmam Maturidi, İslam düşüncesinde akıl ve vahiy dengesini savunan bir âlim olarak yalnızca Türkistan için değil, tüm İslam âlemi için önemli ve mübarek bir zattır. Onun bıraktığı ilmi miras, bugün hâlâ Türk-İslam medeniyetinin düşünce dünyasını şekillendiren en temel kaynaklardan biri olma özelliğini koruyor.

Semerkant aynı zamanda Emir Timur'un da şehri. Büyük bir devlet adamı ve Türkistan tarihinin simge isimlerinden biri olan Timur, sadece siyasi başarılarıyla değil, astronomiye, sanata ve mimariye verdiği önemle de öne çıkmıştır. Timur'un Semerkant'ı başkent yaparak bu şehri adeta bir bilim, kültür ve medeniyet merkezi haline getirmesi, Türkistan'ın ve İslam âleminin dünya tarihindeki yerine büyük bir katkı sağlamıştır. Timur'un yaptırdığı Gur-i Emir Türbesi, onun dünya tarihindeki yeri kadar, Özbekistan'ın tarihî ve kültürel zenginliklerini de gözler önüne seriyor. Semerkant aynı zamanda astronomi ve bilimin merkezi olarak tanınır. Uluğ Bey Rasathanesi, Timur'un torunu olan büyük astronom Uluğ Bey tarafından yaptırılmıştır ve dönemin en ileri bilimsel araştırmalarına ev sahipliği yapmıştır.

Semerkant'ta yer alan Şah-ı Zinde Türbesi ise adeta bir tarih ve maneviyat hazinesidir. Bu eşsiz külliye, İslam dünyasının en önemli kabristanlarından biridir. Peygamber Efendimizin (sav) ashâb-ı kiramından Kusam bin Abbas'ın kabri burada yer alır. Kusam bin Abbas, İslam'ın Türkistan coğrafyasına taşınmasında büyük hizmetleri olan bir sahabedir. Şah-ı Zinde, Türk-İslam mimarisinin zirve örneklerinden biri olmasının yanı sıra, yüzlerce yıllık bir

medeniyetin manevi izlerini de günümüze taşıyor. Sadece bu büyük külliye'nin hakkıyla gezilip incelenebilmesi iki tam gününü alır insanın, sanatsal çalışmaları incelemek ve burayı hissedebilmek için tekrar Semerkand'a gitmek gerek, bu düşünceye heyetimizdeki bütün arkadaşlarla kâni olduk. Türbelerin her biri, döneminin sanat ve estetik anlayışını yansıtıyor, ruhu besleyen ve izleyeni mest eden detaylarla süslenmiş olan Şah-ı Zinde'den ardımıza baka baka ziyaretin kısalığının burukluğu ile ayrıldık.

ORTAK DİLDEN ORTAK GÖNLE

Özbekistan'da düzenlenen bu şiir şöleni, aynı zamanda Türk dünyasının ortak diliyle kalpleri birleştiren, milletleri ve devletleri birbirine yakınlaştıran, Türk devletlerinin coğrafi sınırlarının sanallığa doğru geçişin, hareketin olabileceği düşüncesinin ön çalışması, ayak sesleri olarak değerlendirilebilir. Hoca Ahmet Yesevi'nin, Harakini'nin, Horasâni'nin, Buhari ve Maturidi'nin keliması, sözü taşıması, İslam hukuku ve İslam düşüncesini geliştiren çalışmaları ve hikmetli davranışları ile aydınlanan bu topraklar, geçmişten bugüne İslam âleminin büyük bir bölümüyle köprüler kurmaya, ışık vermeye devam ediyor. Bu bağ sadece tarihi bir bağ değil; aynı zamanda kültürel, edebi, ahlaki ve manevi bir bağdır. İpek Yolu'nun ticaret yolu olmasının ötesinde, gönülleri birleştiren tevhide bir yol olduğunu ve Özbekler'in 'dilimiz bir tilimiz (gönül) bir' sözünün de buna işaret ettiğini bir kez daha hissettik. Semerkant'tan İstanbul'a, Konya'ya uzanan bu nefes, Anadolu'daki Hacı Bayram-ı Veli'nin, Mevlâna Celaleddin'i Rumi'nin, Yunus Emre'nin, Aziz Mahmud Hüdayi'nin çağrısıyla bütünleşen ve bugüne taşınan ruhun ta kendisidir. Türkistan'dan Anadolu'ya ve Anadolu'dan Türkistan'a mütemadiyen devam eden budöngüsel hikmetli yolculuk, bugün şiir ve irfan şölenleriyle yeniden canlanıyor. Türkçenin şiirsel gücü, bu topraklarda yankılanan aşk ve irfanın sesi olmaya devam ediyor.

TÜRKÇE’NİN EVRENSEL YOLCULUĞUNA KİMLER KATILDI?

Türkiye’den şölene katılan kıymetli isimler, bu birlikteliğin önemini daha da artırdı. İstanbul’dan, Ankara’dan, Konya’dan, Kocaeli’den ve Tokat’tan Türkiye adına bu güzel buluşmaya katılan Musa Kazım Arıcan, Mahmut Bıyıklı, Furkan Çalışkan, Hüseyin Karaca, Ünsal Üstün, Zeynep Arıcan, Mehmet Aycı, Emin Gürdamur, İbrahim Ulvi Yavuz, Mustafa Ekici, Mehmet Kurtoğlu, Osman Özbahçe, Tarkan Zengin, Ali Kılıcı, Ali K. Metin, Ali Sali, Mustafa Uçurum ve Atıf Bedir gibi çok değerli şair, yazar, kültür adamı Türkçe’nin evrensel dil yolculuğuna, ortak kültür, bayrak ve alfabenin işlerliğine ve geleceğe taşınmasına katkılar sunan, iz bırakan isimler olarak tarihe geçmiştir. Onlar, Türk Dünyasının farklı bölgelerinden gelen kardeş şairlerle buluşarak ‘Türkçenin Şiir Şölenu’nde şiirden köprüler kurdular. Özbekler’in sıkça söyledikleri ‘Bir kişi köprü kurar, bin kişi geçer.’sözünü kuvveden fiile bu programla geçirmiş oldular. Şiir ve edebiyat köprüsünden vizesiz geçişler başlamıştır.

SEMERKAND'DAN SELAMÜNALEYKÜM!

Mahmut Bıyıklı / Haber7

Merhum Mehmet Doğan'ın öncülüğünde 32 yıldan beri sürdürülen Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni bu sene Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te gerçekleştirildi. Ata yurdumuz, dost ve kardeş Özbekistan'da bu şöleni gerçekleştirmek merhum Doğan'ın en büyük arzularından biriydi. Hayattayken defalarca teşebbüs etmesine rağmen bir türlü muvaffak olunamadı. Kerimov sonrası yaşanan normalleşmenin etkisiyle nihayet bu sene yapılabildi.

Mehmet Doğan'ın bu arzusunu onun dostlarıyla ama onsuz gerçekleştirdik. Yokluğunu her daim hissederek ve hüznümüzü içimize gömerek kardeşlerimizle kucaklaştık.

Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan hocamız organizasyonun mükemmel geçmesi için olağanüstü çaba sarfetti. Hayrülhalef olduğunu bir kez daha gösterdi. Benim yönettiğim bir oturumda kendisinden bir şiir okumasını istirham ettim. O da Mustafa Kutlu'nun kıymetli dostu Mehmet Doğan'a ithaf ettiği şiiri okudu.

Musa Başkan şiiri okurken hem ağladı hem de dinleyenleri ağlattı. Herkesin duygulandığını gören Özbekistanlı yazarlardan birisi "Mehmet Doğan" hangi hizmetlerde bulundu diye sordu. Kendisine anlatınca Özbekistan'da sıkça söylenen bir sözü nakletti: "Bir adam bir köprü kurar; binlerce adam geçer!.." İşte tam olarak budur, dedik.

Medeniyetimizin köprü şahsiyetlerini yetiştiren mübarek toprakların bir münevver sözü tam yerinde söyledi. Hayırlı hizmetlere öncülük edenin

kurduğu kültür köprülerinden bugün binlerce insan geçti ve geçmeye devam ediyor.

Geride bıraktığı kurumlar onun izini sürdürerek hayırlı çalışmalara öncülük ediyor.

TÜRKÇENİN ULUSLARARASI ŞİİR ŞÖLENİ

Mehmet Doğan Türkçenin ses bayrağını ata topraklarımızda dalgalandırmak için 32 yıl boyunca olağanüstü bir gayret gösterdi.

Şiirin, edebiyatın birleştirici gücünü kullanarak büyük milletimizin dört bir yana dağılan evlatlarını buluşturmayı başardı.

Şairlerle birlikte kültür kervanları kuran Doğan, dildaşlarımızla ve dağ çiçeklerine benzettiği ediplerimizi tanıştırdı, kaynaştırdı.

Osmanlıya bütün gönlüyle bağlı olan Doğan'ın müstearı Ali Osman Eğilmez'di.

Osman Gazi'nin rüyasında gördüğü çınarın dünyaya yayılması gibi Bursa'da dikilen şiir çınarının bütün dünyayı dolaşması için niyetiyle besmeleyi çekti.

32 yıl önce Bursa'da dikilen fidan çınara dönüştü. Kültür coğrafyamız tek tek dolaşılmaya başlandı.

Kültürün gücüyle siyasi sınırları aşıldı. Şiir şölenleri vesilesiyle birbirinden koparılmış binlerce şair, yazar bir araya geldi. Kıta'lar, coğrafyalar, ülkeler şiirin merkezinde buluştu.

Şölenler ortak ses çıkarıp türkülerimizi birlikte söylemek için geniş imkanlar sundu.

İletişim araçlarının artmasıyla birlikte dünyanın daha küçülmesi her şeye ve herkese daha kolay ulaşılmasına rağmen Türk dünyasının yazarlarının birbirini tanımamasının derdini taşıyordu Mehmet Doğan.

Bu sebeple İstikbalde sesimizin daha gür çıkmasının yolunun ancak birbirimizi tanımak ve okumakla mümkün olacağına herkesi ikna etti. Her eylemiyle ortak dilimizin anıtlarını yeniden diriltti ve yüreklere dikti.

Ümidi de hasreti kadar güçlü bir münevver olan Mehmet Doğan için sıradan bir etkinlik değildi bu şiir şölenleri. Bu faaliyetten yüzlerce yıldır akından akına koşan atlıların yüce dağları aşarak, coşkun ulu nehirleri geçerek, uçsuz bucaksız denizlere ulaşarak, üç kıt'ada coğrafyaları kendilerine ram etmesi gibi bir heyecan duyuyordu. Büyük rüyalar görüyor şiir şölenlerine derin anlamlar yüklüyordu.

EDİPLER HIYABANI

Program Özbekistan Yazarlar Birliği salonunda gerçekleşecek. Yazarlar Birliği Edipler Hıyabanı içinde. Geçmişte Halklar Dostluğu meydanı olan yer “Edipler Hıyabanı”na dönüşmüş.

Özbekistan Yazarlar Birliği yetkilileri bizi kapıda samimiyetle karşıladı. Her biriyle tek tek kucaklaştık, birbirimize sarıldık.

Özbekistan Yazarlar Birliği’nin binası bir kültür kurumuna yakışır güzellikte ve özellikte. Mimari geleneklerine uygun bir şekilde inşa edilmiş. Geniş ve yemyeşil bir parkın içinde. Yazarlar Birliği’nin binası devletin kültüre verdiği önemi de gösteriyor.

Özbekistanlı yazarlar çok şanslı. Bu durumu kendilerine de ilettik. Türkiye’de sizin binanız nasıl diye sorduklarında imkansızlıklar içinde faaliyetlerimizi yürüttüğümüz tarihi medreseyi elimizden alıp nargilecilere peşkeş çekmek isteyen vakıflara vâkıf olmayan adamlarla uğraştığımızı elbette söylemedik.

ALİ ŞİR NEVAÎ ANITINI ZİYARET

Program öncesi Edipler Hıyabanın hâkim noktasındaki Türk dünyasının bilgesi Ali Şîr Nevaî’nin anıtına heyet halinde gidilip çelenk bırakıldı. Nevaî’nin görkemli anıtına giderken Özbek yazarlar Özbekistan’ın diğer kahramanları adına dikilen heykellerin önünde kısa bilgiler sunuldu.

Edipler hıyabanında Aybek, Erkin Vahidov, Azad Şarafiddinov, Ğafur Ğulam, Çolpan, Rauf Parfi ve daha birçok önemli şahsiyetin de heykeli var.

Bizim ziyaretlerimiz esnasında mekteplerden gruplar halinde talebelerin başlarında öğretmenleriyle geldiğini gördük. Özbekistan’ın değerlerini yeni nesillere anlatmak ve kültürel edebi birikimi aktarmak noktasında bu ziyaretlerin önemsendiğini öğrendik.

Gelen talebeler Nevaî başta olmak üzere milli şairlerin şiirlerini ezberden okudular. Özbekistan’da şiir damarı çok güçlü. Hem okulda hem ailede şiir her zaman gündemde.

Bizde maalesef durum içler acısı. Yeni kuşaklara büyük şairlerimizin muhteşem şiirlerini sevdirmede ve ezberletmede bir sorun yaşıyoruz.

Ezberinde onlarca şiir taşıyan merhum Recai Kutan, “Gençlerimizin bir şiirin adını dahi bilmemesine hayret ediyorum. Bizim zamanımızda okullarda öğretmenlerimizi iyi şiirleri ezberletir dil zevkimizin gelişmesine yardımcı olurlardı.” demişti.

BÜYÜK TÜRKİSTAN’IN KALBİ

Misafir olduğumuz Özbekistan, büyük Türkistan’ın içindeydi, Ruslar Türkistan’ı işgal edince birliği bozdular.

Farklılıkları körükleyerek kardeş toplulukları paramparça ettiler. Anayurt Marşı'nda söylendiği gibi "Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar, Azer; bir boydur./ Karakalpak, Kırgız, Kazak; bunlar bir soydur./ Özbekistan, Türkmenistan diye kurmuşlar./Anayurdum Türkistan'ı bölüp koymuşlar."

Şimdi bize düşen yeniden birliği sağlamak için atılımlar yapmak olmalı. Bunun için en güçlü unsurlardan biri kültürdür.

Ortak tarih ve köke sahip olan akraba ve kardeş topluluklarının daha çok bir araya gelmesi ve birbirlerini tanıması gerekiyor.

Acı bir gerçek ama hâlâ tanışma aşamasındayız. Yüz yıllar süren ayrılığın açtığı mesafeyi kapatabilmek için daha çok çalışmamız daha çok koşmamız gerekiyor.

Yeniden diriliş ve şahlanmış, kariyerinden başka bir şey düşünmeyen, tarih ve coğrafya bilincinden mahrum soğuk yüzlü diplomatlara rağmen tam inanmış ve adanmış kültür alperenlerinin gayretiyle olacak.

Horasan erenlerinin ruhunu bu yüzyıla taşıyan kültür erleri bu kutlu yürüyüşü sürdürecektir.

D. Mehmet Doğan, Yakup Ömeroğlu, Turan Yazgan gibi fert aklından öte devlet aklıyla hareket eden öncülerin bereketli çalışmalarının devam etmesi için onların izlerini sürenlere devletlilerimiz imkân sunmalıdır.

Asya'dan gelip Anadolu'yu mayalayan Horasan Erenleri gibi bu kurucu şahsiyetler de Anadolu'dan tekrar dönüp Asya'yı mayalama vazifesini yerine getirmişlerdir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın üstün gayretiyle teşekkül eden ve tarihin seyrini değiştirecek bir atılım olan Türk Devletleri Teşkilatının altını kültürle doldurmak zorundayız.

Kültürel birlik tesis edilirse siyasi birlikteliğin tesiri daha yüksek olur. Bu alanı da ancak büyük rüyalar gören samimi kültür erenlerinin gayreti ve yeni bir dünya kurulurken bu kutlu birlikteliğe mecbur olduğumuzun farkında olan ufku açık entelektüellerin kıymetli fikirleriyle doldurabiliriz.

Sivil toplum bu alanda daha fazla inisiyatif almalıdır. Türk Devletleri Teşkilatının büyümesi ve güçlenmesi Kızılelma'sı olan idealistler eliyle olacaktır. Görev yaptıkları ülkeye maaş aldıkları devletin organizasyonu ile gelen yüzlerce kültür, fikir ve sanat adamının katıldığı büyük bir programa sıcak koltuklarından kalkıp gelme lütfunda bulunmayan diplomatların kültür ve iletişim müşavirlerinin hiçbir faydası olmayacağı aşikardır.

ORTAK ALFABE

Ruslar Türklerin birliğine giden yolun öncelikli olarak dilden geçtiğini bildiği

için bu hususta her yolu denediler. Farklı alfabeler ortaya çıkarıldı, farklı lehçeleri özgün bir dil gibi yaygınlaştırıp birliği paramparça ettiler.

Bugün geldiğimiz noktada o parçalardan yeniden bir bütün ortaya çıkarma çabasını kutlu bir mücadele olarak görüyorum.

Bu sebeple Türk Devletleri Teşkilatının yakın zamandaki “Ortak Alfabe” çalışmasını Türk dünyası için devrim niteliğinde bir adım olarak değerlendirmek gerekiyor.

Ortak alfabe her alanda olumlu gelişmelere katkı sağlayacak ve birliği güçlendirecek.

Bundan yüz sene önce Bakü’de toplanan 1. Türkoloji Kongresi’nde alınan kararla Türk yurtları Latin alfabesine geçmiş, Türkiye’nin de Latin alfabesini kullanmasıyla alfabe birliği sağlanmıştı.

Sonrasında Rusya’nın Türk yurtlarına farklı Kiril alfabelerini dayatmasıyla birlik bozuldu.

Günümüzde Türk dünyası, şivelerdeki farklılıklara takılmadan edebi bir dil inşa edecek döneme gelmiştir.

Türk devletleri teşkilatınca atılan adımlar gelecek güzel günlerin habercisidir. Adriyatik’ten Çin Seddi’ne uzanan geniş kültür coğrafyamızda dil problemi çözüldüğünde Türkçenin şaheserleri her yerde okunacak, yeniden duygu ve ruh birliği oluşacaktır.

Zaman İsmail Gaspıralı’nın “dilde, fikirde, işte birlik” şiarını hayata geçirme zamanıdır. Merhum Mehmet Doğan, Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni’nin ilhamını İsmail Gaspıralı’dan aldığını konuşmalarında beyan etmiştir. Gaspıralı’dan Doğan’a birlik fikrinin hürmetli mücahitlerine selam olsun.

Özbekistanlı şair ve yazarlar ortak alfabeyi heyecanla beklediklerini belirttiler. Devlet de dil politikasını uygulamakta kararlı. Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, dile sahip çıkarak tüm yer isimlerinin Özbek Türkçesiyle ve Latin alfabesiyle yazılmasını sağlamış. Kiril alfabesinin terk edilmesiyle Türkiye’den giden birisi tabelaları çok kolay bir şekilde anlayıp okuyabiliyor.

Ayrıca yine önemli bir adım atan Özbekistan Meclisi “Devlet Dairelerinde” Rusça yerine Özbek Türkçesini mecbur kılmış. Rusya’nın tepkilerine rağmen bu karardan geri dönüşmemiş.

TÜRK YURTLARINDA İZ BIRAKAN ADAM

Türk dünyasından gelen şairlerin dillerinden düşürmedikleri isimlerden biri de bu sene kaybettiğimiz Avrasya Yazarlar Birliği Başkanı merhum Yakup Ömeroğlu’ydu. Ömeroğlu, dokunmadık şair ve yazar bırakmamış.

Kurduğu Kardeş Kalemler dergisi ve Bengü Yayınları aracılığıyla seçkin yazarların kıymetli eserlerini Türkiye’de yayınlamış. Adeta tek başına Kültür Bakanlığı gibi çalışmış.

Erken bir vakitte göçünü toplaması Türk dünyasında büyük üzüntü yaratmış. Temennimiz Yakup Ömeroğlu gibi yeni gönüllü kültür alperenlerinin yetişmesidir.

Devletin yüksek maaşla görevlendirdiği bürokratların kamu kaynaklarını rahatça kullanmalarına rağmen dişe dokunur bir iş üretmemelerini görünce insan Ömeroğlu ve Doğan gibi değerlerimizin kıymetini daha iyi anlıyor.

Altaylardan Tuna’ya uzanan bir rüyanın peşine düşen bu güzel adamlar sınırlı imkanlarla dev işler yapmanın, kalıcı eserler bırakmanın en güzel örneklerini vermişler.

Demek ki bu işler makamla, mevkiyle değil aşkla, idealle mümkün olabilmekte.

Bu sebeple büyük devletimiz Türk dünyasına atayacağı bütün diplomatları özel olarak seçmeli Türk birliği fikrine inanan bu hedef uğruna gece gündüz demeden çaba gösterecek kişileri tercih etmelidir.

Kültürel iş birliğinin artması ancak bu şekilde mümkün olur.

GÜZEL TÜRKİSTAN SANA NE OLDU?

TYB heyetiyle Abdulla Kadiri İcad Okulu’nu ziyaret ettik. Yetenekli talebelerin özlerindeki cevhere göre kendilerini geliştirme imkânı bulduğu bu müstesna okulda kaliteli bir eğitim veriliyor. Türkistan’ı gelecekte temsil edecek sanatçılar yetiştiriliyor. Bütün öğretmen ve idareciler işini aşkla yapıyor. Yüzlerindeki tebessüm sevdikleri işi yapıyor olmanın nişanesi gibi. Okula girdiğimizde çoğunluğu kızlardan oluşan öğrenciler bizi çok sevdiğimiziz ve aşına olduğumuz bir marşla karşıladı:

Güzel Türkistan senge ne boldu?

Sebep vakitsiz güllering soldu.

Çemenler berbâd kuşlar hem feryâd

Hemmesi mahzun, bolmas mı dil şâd?

Bilmem ne için kuşlar uçmaz bağçalarında.

Bu marşın sözleri, Türkistan’ın istiklâl mücadelesinin kahramanlarından olan ve zalim Stalin tarafından yüzlerce kültür ve fikir adamıyla beraber şehit edilen, Özbekistan’ın büyük şairi Abdülhamit Süleyman Çolpan’a ait.

Kızlarımızın billur gibi sesleriyle yürekten söyledikleri ezgiyi dinledikten sonra Çolpan’a bir Fatiha hediye ettim. Aziz ruhu şad olsun.

ÖZBEKİSTAN DÜNYAYA AÇILIYOR

Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev ülkesinin kalkınması için önemli açılımlar yapmış. Kerimov'un aksine Özbekistan'ı dünyaya açmış. Türkiye ile ilişkiler mükemmel şekilde ilerliyor.

Mirziyoyev Cumhurbaşkanımızla müşterek bir dil kurmuş. Türkiye her konuda Özbekistan'a yatırım yapar hale gelmiş.

Ticari yatırımlar kadar kültürel yatırımlar da yapmak zorunda olduğumuzu net olarak gördük.

Semerkant'ta İstanbul Lokantasını açan Kahramanmaraşlı irfan sahibi bir vatandaşımız Özbekistan'da yapmamız gerekenleri çok güzel bir şekilde özetledi.

Her şeyden önce kardeşlik ilişkilerimizi güçlendirecek çalışmalara öncelik verilmesi gerektiğini belirtti. Şu ana kadar yapılanların yetersiz olduğunu ve yapılması gereken mühim işler olduğunu söyledi.

Yapılanlar yapmamız gerekenlerin henüz yüzde biri bile değil diye ekledi. Bir devlet adamımız Özbekistan ziyaretinde Özbeklerin Türkiye'ye bakışı nasıl diye sorunca şu manidar cevabı vermiş: "Bize bakışları muhteşem. Bir kardeş kardeşe hangi güzel duyguları taşırsa aynısını taşıyorlar. Ama efendim unutmayın kardeşliğimizin gereğini yerine getirmezsek boşluğu başkaları doldurur."

KERİMOV'UN TÜRBELERİ İHYASI

Çarlık Rusya'sı Türkistan'ı işgal ettikten sonra kültürel soykırım yapmış. Bütün güzelliklere saldırıp tarihi eserleri yıkmışlar.

Bunun acısını içinde duyan İslam Kerimov Bağımsızlık sonrasında Özbekistan'da Camileri ve büyük şahsiyetlere ait türbelerin tamamını restore ettirir.

Mesela metruk haldeki İmam Buharî hazretlerinin türbesini bir de külliye yaptırarak ihya eder. Ayrıca İmam Maturidi gibi büyüklerin türbelerini de ihya eden Kerimov'dur. Ayrıca ülkesine mimari geleneklerine uygun olarak yeni büyük mabedler yaptırmış. Bunları görünce ülkemizdeki Kerimov algısını yeniden tartışmaya açmak gerektiğini düşündüm.

ATATÜRK NASIL BİRİ

Türkiye sevgisi gözlerinden okunan Rehberimiz yemekte kendisine yöneltilen sorulara içtenlikle cevap verdi. Türkiye'den gelen şair ve yazarların memnun kalması için adeta çırpındı. Sohbet koyulaşıp daha samimi bir ortam oluşunca Atatürk nasıl biri diye sordu.

Bu soruyu sorarken herhangi kastı olmadığı belliydi. Muhtemeldir ki Türkiye’den giden bazı grupların farklı yorumları üzerine kafası karışmıştı.

Türkiye’deki iç tartışmaları başka ülkelere taşımanın bir anlamı yok. Bizim oralara gerginliklerimiz değil güzelliklerimizi götürmemiz gerekiyor.

Kültür coğrafyamıza iç siyasetteki tartışmaları tarihi ihtilafları içeride bırakıp gitmek lazım.

Türkiye’nin çözümsüz gündemleriyle Türk dünyasının meşgul edilmesine fırsat vermemeli.

Özellikle Özbekistan gibi Türk yurtlarında feraseti elden bırakmamak gerek. Timur’la Beyazıd’ı kavga ettirmenin kimseye faydası yok. Zaman ihtilaf noktalarını eritip ittifaklarımızı güçlendirme zamanı.

VE SEMERKAND

Tertemiz bir şehir olan Taşkent’teki programlarımız iki gün boyunca devam etti. 16. Türkçenin uluslararası şiir şöleni Mehmet Doğan’ın anısına başarıyla gerçekleştirildi. Taşkent’e dair yazacak çok şey birikti ama vaktimiz sınırlı. İzlenimlerimizi başka platformlarda dile getireceğiz İnşallah.

Şimdi rüyalarımızın Şehri Semerkand’a giriyoruz. Burası selam yurdu. Burası dünyada selamı en güzel şekilde veren güzellerin şehri. Gönümüzün sultanları burada. Yolumuzun büyükleri burada. Kalbimiz burada. Özümüz burada. Ve biz buradayız. Kavuşturana binlerce şükür. Evet işte şurası Registan meydanı. Muhteşem ötesi. Asıl şölen şimdi başlıyor.

Selamünaleyküm Semerkand!

Kaynak: <https://www.haber7.com/yazarlar/mahmut-biyikli/3484009-semerkanddan-selamunaleykum>

ÖDÜLLÜ ŞAİRLERLE SÖYLEŞİLER

Şair Atahan Kocogulov

Konuşan: Mehmet Kurtoğlu

Özbekistan'da yapılan Türkçenin uluslararası 16. Şiir şöleninde A. Cahit Zarifoğlu büyük ödülünü aldınız. Edebiyat dünyası sizi tanıyor ancak Türk okuyucuları için kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

1992 yılında Cusup Balasagin adındaki Kırgız Milli Üniversitesi Tarih Fakültesinden mezun oldum. Şu anda Ulusal Televizyon ve Radyo Kurumu'nda TV muhabiri olarak çalışıyorum.

Şiire nasıl başladınız? Şiir serüveninizi anlatır mısınız?

İlk şiirimi 11 yaşımdayken yazdım. *Göz Kolye* adlı ilk şiir kitabım 1998'de yayımlandı. Bugüne kadar toplam 6 şiir kitabım basıldı. Şiir yazmanın yanı sıra dünyaca ünlü şairlerin şiirlerini de Kırgızcaya aktardım. Cevirilerim son kitabımda yer aldı.

Şiir dışında edebiyatın diğer dallarında da eserleriniz bulunuyor. Edebiyatın içinde biri olarak şiir dışında kendinizi hangi alanlarda daha yetkin görüyorsunuz? Şiir kitaplarınızın dışında başka eserlerinizden söz eder misiniz?

Yaratıcılıkta ağırlıklı olarak şiir yazıyorum. Son yıllarda televizyon gazeteciliği, hayatım ve işlerim üzerine anılar ve denemeler yazıyorum. Umarım bunlar ileride ayrı bir olarak yayınlanır.

Her şairin kendine has bir şiir dili, bir şiir anlayışı var. Kendi şiirinizi bu bağlamda nerede konumlandırıyorsunuz? Kendini bağlı hissettiğiniz bir şiir ekolü var mı?

Ben eskimeyen temalara sahip olan Lirik şiirleri yazmayı seviyorum. Şiir kalpten gelmeli. Kalbimde beni endişelendiren ne varsa onu şiire dönüştürüyorum.

Türk edebiyatıyla Kırgız edebiyatını karşılaştırabilir misiniz?

Temelde Türk ve Kırgız edebiyatının kökleri aynıdır. Onlar büyük bir Çınar ağacın iki dalı gibidir. O yüzden biri diğerinden ayrılamaz.

Kırgız edebiyatı çok güçlü. Cengiz Aytmatov gibi dünya edebiyatında tanınan bir büyük sanatçı çıkarmış. Aytmatov'u çıkaran Kırgızistan'ın bugünkü edebiyat dünyasını anlatır mısınız?

Şu anda Kırgız şair ve yazarları arama yolundayız. Sebebi ülkemizin genç olması dolayısıyla edebiyata ve edebiyatı yaratanlara daha çok destek gerekiyor. İleride Aytmatov gibi dev bir yazarı evrene armağan eden Kırgız edebiyatını yeni bir parlak yıldızının parlayacağını umuyorum.

Türkiye Yazarlar birliği otuz yılı aşkın bir süredir Türkçenin uluslararası Türkçenin şiir şölenini yapıyor. Bu konuda neler söylersiniz?

Türk yazarların geleneksel olarak düzenlediği bu şiir festivaline destek vermeliyiz. İnşallah bu festivalin geleceği parlak olur.

Bu ödülü almadan önce A. Cahit Zarifoğlu'nu tanıyor muydunuz? Şiir ve kitaplarını okumuş muydunuz?

Esas olarak Türk şairlerinin şiirleri ilgimi çekiyor. Gelecekte ünlü Türk şairlerinin şiirlerini Kırgızcaya çevirmek istiyorum. Açıkçası ödülü almadan önce Cahit Zarifoğlu'nu tanıımıyordum. Artık araştırmaya başladım.

Teşekkür ederim.

Şair Osman Özbahçe

Konuşan: Mehmet Kurtoglu

Özbekistan’da yapılan Türkçenin Uluslararası 16. Şiir Şöleninde Gafur Gulam Büyük Ödülü aldınız. Gafur Gulam ismini daha önce duymuş muydunuz? Bu ödülün sizdeki anlamını öğrenebilir miyiz?

Benim bugüne değin aldığım bütün ödüller Türkiye Yazarlar Birliğinden. Bu bana ayrı bir mutluluk veriyor. Çok da hoşuma gidiyor. Yazarlar Birliğinin ödülleri hasbî ödüllerdir.

Gafur Gulam ismini daha önce duymamıştım. Buraya gelince hakkında iki makale okudum. Özbekistan’ın modern şiir anlamında en önemli şairi. Rus edebiyatında da karşılığı var. Ödül insana mutluluk verir. Mutluluk duyduğumu ifade edebilirim.

Türk okuyucusu sizi şair ve eleştirmen olarak tanıyor. Ayrıca Türkçenin uluslararası birçok şölenine katıldınız. Bu bağlamda Türk dünyasının edebiyat ve şiirde durduğu yeri değerlendirir misiniz?

Türk dünyası dediğimizde ben Türkiye’yi de dahil ederek düşünüyorum ve Türk edebiyatı her anlamda büyük bir edebiyattır.

Türk dünyasıyla kastettiğimiz ülke edebiyatlarını pek tanımıyoruz. Oysa Birinci Dünya Savaşına kadar bu ülkelerle aynı yazıyı aynı alfabeyi kullanıyorduk.

İstanbul'da basılan dergiler buralarda da dağıtılıyor ve okunuyordu. Savaşın sonra bu ülkelerle aramızda dil sorunu girdi. Fakat bu şölenler vasıtasıyla bu edebiyatlardan önemli ölçüde haberdar olduk.

Şiirler genelde vezin ve kafiye esasına göre şiir. Ses tekrarı bu şiirlerde önemli bir yer tutuyor. Türkiye'deki anlamlı şiir anlamsız şiir, kapalı şiir açık şiir tartışmalarını kıyas kabul ederek, bu şiirler genellikle açık anlamlı şiir. Anlam bahsinde de genelde vatan sevgisi, millet sevgisi önemli bir yer tutuyor. Bir yönüyle bizdeki halk şiirinin değişik bir versiyonu.

Ödül kazanan şairlerimize geleneksel olarak sorduğumuz soruyu size de sormuş olalım. Şiire nasıl başladınız? Şiir serüveninizi anlatır mısınız?

Benim uzun uzadıya anlatılacak bir hikâyem yok. Şiire karar verdim ben. Üniversitede. Öncesinde bırakın yazmak, okumak bile yok. Lise yıllarında her türden çok sayıda roman okudum. Edebiyata ilişkin böyle bir altyapım vardı. Üniversitede, üçüncü yılımda, önce şiir okumaya, anlamaya, sonra yazmaya karar verdim. Bu karar hayatımın yönüyle ilgili bir karardı. Bu karardan sonra buna göre yaşadım. İlk kitabımın yayını biraz zor oldu. İkinci kitabımdan itibaren kitap yayını konusunda da zorluk yaşamadım. Arkadaşlarımla birlikte iki dergi çıkardık, Kökler ve Karagöz. Dergi süreçlerinde her anlamda çok şey öğrendim.

Şiir dışında edebiyatın diğer dallarında özellikle eleştiri alanında birçok eseriniz mevcut. Bir eleştirmen olarak Türk şiirini Türkistan, Ortadoğu, Batı bağlamında değerlendirebilir misiniz?

Bence Türk şiiri dünyanın en önemli şiirlerinden biridir. Bunu Türkiye'deki dünya şiiri birikimine bakarak söylüyorum. Dünyada Sezai Karakoç'un, İsmet Özel'in hizasına yazılabilecek kaç tane şair var?

Karakoç, İkinci Yeniden hareketle bundan sonra şiirimiz dünya şiiri nereye giderse oraya gidecek demişti. Dünyanın gidişatı, psikolojisi neyi yansıtırsa bizde de o yansıyacak anlamında. Örneğin son kitabımın adı Dil Çöktü. Dünyaya baktığımda gördüğüm manzara bu.

Türk şiirinde bugün dünyada olan şeyler oluyor. Resim, görsel, internet ortamları. Matbaa kelimesi literatürden çıkmak üzere, arkaik bir kelimeye dönüşecek neredeyse. Dergiler bir bir kapanıyor. Yeni dergi neredeyse hiç çıkmıyor. 80'li, 90'lı yıllarda kitapçılarda dergi reyollarının önünde yığılmalar olurdu. Bugün şiirde biraz ıssız topraklar durumu var. Dünyanın gidişatı da böyle, ıssız topraklar.

Her şairin kendine has bir şiir dili, bir şiir anlayışı var. Kendi şiirinizi bu bağlamda nerede konumlandırıyorsunuz? Kendinizi bağlı hissettiğiniz bir şiir ekolü var mı?

Ben kendi şiirimden bahsetmekten uzak durdum. İlk başlarda bunu, insanın kendi şiirinden bahsetmesi ayıp bir şey diyerek yapıyordum. Bugün de böyle düşünüyorum. İçinde bulunduğum ortamların, hatta kuşağımın kendi şiirlerinden bahsetmek için yanıp tutuştuklarını biliyorum. Ben pek yanmadım. Ne yaptığımı, ne yapacağımı biliyordum. Önceden de biliyordum, şimdi de biliyorum. Benim kuşağında neredeyse herkesin bir akımı, bir manifestosu var. Bir tek benim yok. Bu yönüyle bizim kuşağa manifestolu kuşak diyebiliriz. Herkes böyle şeylerle marka değeri oluşturma derdinde. Bir kelimeyle, bir akımla anılma peşinde. Hangi şair hangi kelime özelinde manifesto yaptıysa çıkardığı bütün kitaplar o kelimeyle açıklanıyor. Artık açıklama nasıl bir açıklamaysa. Çünkü şiir böyle yazılmalıdır yapan manifesto sahiplerinin hiçbirinin şiiri yaptıkları manifestoya benzemiyor. Öyleyse nasıl oluyor da bu manifestoyla açıklanıyorlar. Buna inanamıyorum. Benim ikinci üçüncü kitaplarımı çıkardığım dönemler böyleydi. Ortaya atılan akım, manifesto çabalarının içi boştu. Eğer içi dolu olsalardı izi kalırdı. O sıralar neredeyse adım başı rastlanan akımlardan bir tane bile kalmadı. Birden geldiler birden gittiler.

Bunların hiçbirisi aklıma yatmadı ama bunlara bakarak içimden, bir tane de ben yapayım duygusu, düşüncesi geçmedi. Ben şiirimle anılmak istedim. Benim doğru bulduğum iş şiirin kendisidir. Yazıyor musun yazamıyor musun? Yeni misin değil misin? Birinci sınıf mısın değil misin? Benim hareket noktam buralardır. Kaldırıp atamayacağın, hayatından çıkaramayacağın bir şiir. Böyle bir şiir. İçi dolu bir şiir yazmak istedim. İnsanın ve hayatın kavranışına ilişkin bir perspektif geliştirmeye çalıştım. Toplumsal sorumluluk anlamında eleştiri temelinde ilerledim. İnsanı biçimleyen noktalara dikkat kesildim. İçi dolu ama sonuna kadar sanatlı bir şiir yazmaya çalıştım. Bir şey yapıyorlar ama yaptıkları işte sanat yok. Ben de orda yok.

Türkiye Yazarlar Birliği otuz yılı aşkın bir süredir Türkçenin uluslararası şiir şölenlerini yapıyor. Bu konuda neler söylersiniz?

Şiir şölenlerinin mantığı hem Türk devletleri arasında, hem de dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan Türk toplulukları arasında şiir temelinde bir iletişim ve işbirliği geliştirmek. Kültür alışverişi. Ama sadece bununla sınırlı değil. Ülkeleri de birbirlerine yaklaştırmaya katkı sağlamak. Örneğin o kadar ülkeden insanların Özbekistan'da toplanması, birbirleriyle tanışması, oturup kalkması. Buralarda yürekleri sizinle atan insanlarla tanışıyorunuz. Bunun önemi kelimelerle tarif edilemez.

Sovyet-Rusya sürecinden geçmiş ülkelerde şiir, edebiyat devlet kontrolünde bir şiir. Şair âdeta bir devlet memuru. Aslında toplumcu gerçekçiliğin özü de bu. Örneğin bu ülkelerdeki şairlerin adı halk şairidir. Bu halk, halk şiirindeki halk değildir. Toplum anlamında halktır. Şiir de, şair de önce budur. Uluslararası Şiir Şöleni işin gerçek mecralarını gösteren nitelikler de taşıyor.

D. Mehmet Doğan ile çok eskiye dayanan bir dostluğunuz, tanışıklığınız var. Bu yıl onun adına şiir ödülü verildi. Bu ödül ve D. Mehmet Doğan için neler söylersiniz?

Mehmet Abi, benim içimde bir yara. Ne zaman kanayacağı, ne zaman iyileşeceği belli olmayan bir yara. Hastane sürecini hep iyileşip çıkacak duygusuyla takip ettim. Olmadı. Musa Hocam hastane sürecinde baştan sona, her gün olmasına Mehmet Abiyle ilgilendi. Allah razı olsun.

Mehmet Abi samimi bir insandı. Vatanına milletine duyduğu sevgiyi dininde imanında eritmiş bir insandı. Örneğin, bir sohbetimizde, İstiklâl Harbi yıllarında Maraş işgalini anlatırken, Sütçü İmam, kardeşlerim dedi, bunlar burdayken Cuma Namazı kılınmaz. Böyle Cuma Namazı kılamayız. Bunlarla savaşmalıyız. Bunları anlatırken içi doldu ve kendini tutamadı ağlamaya başladı. Buna Atilla Mülayim de şahittir. Delikanlı adamdı. Mütevazı bir insandı. Sohbeti tatlıydı. Şakadan anlardı. Şaka da yapardınız, şaka da yapardı. Bu şölen, birçok şey gibi onun icadıydı. Ondaki ısrar ve takip fikriyle bugünlere geldi. İlk defa onsuz gerçekleşti. Yazarlar Birliği de, Birliğin gelenekselleşen birçok faaliyeti de onun eseri. Fakat en büyük eseri varlığıydı.

Teşekkür ederim.

BASINDAN

"Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni" Özbekistan'da başladı

TAŞKENT (AA) - "Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni" Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te başladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) ile Özbekistan Yazarlar Birliğinin destekleriyle Taşkent'te başlayan "Türkçe'nin 16. Uluslararası Şiir Şöleni"ne, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu Türk dünyası ve Balkanlardan 100'e yakın şair katılıyor.

Özbekistan Yazarlar Birliğinin ev sahipliğinde, Birlik binasında düzenlenen etkinlik öncesinde katılımcılar, ünlü Özbek şairi Alishir Nevai'nin heykeline çelenk bıraktı.

Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Siraciddin Sayyid, açılıştaki konuşmasında, son dönemde ülkede edebiyat ve sanata çok önem verildiğini söyledi.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in edebiyat ve sanatı dünyada barış, huzur ve güvenliğin destekçisi olarak tanımladığını aktaran Sayyid, tüm Türk dünyasından şairlerin katıldığı etkinliğin Özbekistan'da düzenlenmesinden dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

"Şölen, tüm Türk dünyasından şairleri bir araya getirdi"

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan da şiir şöleninin ilk defa Özbekistan'da yapıldığını ifade etti.

İki yılda bir düzenlenen etkinliğin Türkiye'nin Türk dünyasına yönelik en önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri olduğunu belirten Arıcan, Türk dünyası ve Balkanlar'dan çok sayıda şairin katıldığı etkinlikte Türkiye'den de 20 şairin yer aldığını bildirdi.

Arıcan, "Türkiye Yazarlar Birliğinin 1992 yılında başlatmış olduğu ve 2 yılda bir gerçekleşen Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni, Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde eserler veren yüzlerce şairin gönül köprülerini kurarak, dostluk bağlarını güçlendirmek için bir araya gelmiş olduğu faaliyettir. Şölen, tüm Türk dünyasından şairleri bir araya getirdi." dedi.

İlk olarak 1992'de Bursa ve Konya'da yapılan şölenin akabinde Türk dünyası ve Balkanlar'ın farklı coğrafyalarında düzenlendiğini hatırlatan Arıcan, yapıldığı her ülkede büyük bir ilgi gören, Orta Doğu, Balkanlar ve Türk dünyasından şairlerin ilgiyle takip ettiği şölenin 16'ncısının bu topraklarda yapılmasının ayrı bir iftihar meselesi olduğunu anlattı.

Arıcan, "Gönül ve kültür sınırlarımız siyasi sınırlarımızı aşıyor. Türk dünyası olarak büyük bir aileyiz. Bizler, bir bütünün parçasıyız. Bizi tüm dünya böyle tanıyor. Coğrafi farklılıklarımız, tarihi farklılıklarımız, dil ve lehçe ayrıntılarımıza rağmen bu bütünlük inkar edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor." diye konuştu.

Etkinlik kapsamında Avrasya Yazarlar Birliğinin kurucu Başkanı, merhum Yakup Ömeroğlu'nun Özbekçe'ye çevrilmiş "On dolar" adlı kitabının tanıtımı da yapıldı.

30 Kasım'a kadar devam edecek şölen kapsamında, şiir atölyeleri, konser ve şiir fasılları ile kitap tanıtım etkinlikleri düzenlenecek.

Kaynak: AA

Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni Taşkent'te başladı

Türk Dünyası'nın edebi zenginliklerini bir araya getiren "16. Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni," Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te düzenlenen görkemli bir törenle başladı. Türkiye Yazarlar Birliği tarafından düzenlenen ve D. Mehmet Doğan'ın aziz hatrasına ithaf edilen program, TÜRKSOY, TİKA, Türkiye Yazarlar Birliği, Özbekistan Yazarlar Birliği ve diğer kuruluşların iş birliğiyle gerçekleştiriliyor.

Açılış töreni, Özbekistan Yazarlar Birliği'nin toplantı salonunda, Türk Dünyası'ndan çok sayıda şairin katılımıyla yapıldı. Etkinliğe TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Kazakistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Kassymkhan Begmanov, Kırgızistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Atantay Akbarov ve TİKA Özbekistan Koordinatörü Ali Rıza Tezcan katıldı.

TÜRKSOY Genel Sekreteri Sultan Raev'in etkinlik için kaleme aldığı selamlama mesajı, TÜRKSOY Yazarlar Birliği Genel Koordinatörü Murat Kahraman tarafından okundu. Sultan Raev, konuşmasında şu ifadelere yer verdi:

"Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni, edebiyatımızın sınırları aşan gücünü ve ortak kültürümüzün köklerini yeniden keşfetme fırsatını sunuyor. TÜRKSOY olarak, Türk Dünyası'nın kültür ve edebiyat alanındaki iş birliğini güçlendirmek için çalışmaya devam ediyoruz. Şairlerimizin kaleminden çıkan eserler, Türk dünyasının bir medeniyetler köprüsü oluşturmada temel taşıdır.

TÜRKSOY olarak, Türk Dünyası'nın kültür, sanat ve edebiyat alanındaki iş birliğini güçlendirmek için birçok önemli projeyi desteklemiş bulunmaktayız. Özellikle edebiyat alanında kurulan TÜRKSOY Yazarlar Birliği, şair ve yazarlarımızı bir araya getirerek Türk edebiyatının ortak bir zeminde yeniden şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Bu birliktelik, gelecekteki nesillere köklü bir miras bırakma amacının somut bir göstergesidir.

TÜRKSOY'un çabaları sadece kültürel iş birliğini değil, aynı zamanda halklarımız arasındaki bağları da güçlendirmektedir.

Değerli şairlerimiz ve yazarlarımız, Türk Dünyası bir medeniyetler köprüsüdür. Bu köprüyü oluşturan her bir tuğla, sizin kaleminizden çıkan eserlerdir. Şiirlerinizle, yazılarınızla, bu köprüyü her gün daha da sağlamlaştırıyor, bizi birbirimize yaklaşıtıyorsunuz.

Bu vesileyle, Türk Dünyası'nın edebiyatını ve kültürünü bir araya getiren bu anlamlı etkinliğin düzenlenmesinde emeği geçen herkese şükranlarımızı sunmak isterim.”

Programın ilk gününde edebiyat dünyasının önemli isimlerine ödüller takdim edildi. Gafur Gulam Büyük Ödülü Türkiye’den Şair Osman Özbahçe’ye, A. Cahit Zarifoğlu Büyük Ödülü Kırgızistanlı Şair Atahan Kocogulov’a, D. Mehmet Doğan Büyük Ödülü ise TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet’e verildi.

Etkinlikte ayrıca Türkiye Yazarlar Birliği’nin faaliyetlerine katkılarından dolayı TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, Başkan Yardımcısı Gayrat Majid, Özbek yazar Usmonkul Azimov, Kırgız yazar Atantay Akbarov ve Kazak şair Kassymkhan Begmanov’a fahri üyelik belgeleri takdim edildi.

Şölen kapsamında Ali Şir Nevai, D. Mehmet Doğan, Alıkul Osmanov ve Abay Kunanbayev anısına şiir fasılları düzenlendi. Üç gün sürecek etkinlik boyunca şiir çalıştayları, edebi oturumlar ve çeşitli kültürel etkinlikler gerçekleştirilecek.

16. Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni, Türk Dünyası'nın ortak edebi ve kültürel mirasını yaşatmayı ve geleceğe aktarmayı hedefliyor.

Kaynak: <https://www.turksoy.org/haberler/turkcenin-uluslararasi-siir-soleni-taskentte-basladi>

"Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni" Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te başladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) ile Özbekistan Yazarlar Birliğinin destekleriyle Taşkent'te başlayan "Türkçe'nin 16. Uluslararası Şiir Şöleni"ne, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu Türk dünyası ve Balkanlardan 100'e yakın şair katılıyor.

Özbekistan Yazarlar Birliğinin ev sahipliğinde, Birlik binasında düzenlenen etkinlik öncesinde katılımcılar, ünlü Özbek şairi Alişir Nevai'nin heykeline çelenk bıraktı.

Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Siraciddin Sayyid, açılıştaki konuşmasında, son dönemde ülkede edebiyat ve sanata çok önem verildiğini söyledi.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in edebiyat ve sanatı dünyada barış, huzur ve güvenliğin destekçisi olarak tanımladığını aktaran Sayyid, tüm Türk dünyasından şairlerin katıldığı etkinliğin Özbekistan'da düzenlenmesinden dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

"Şölen, tüm Türk dünyasından şairleri bir araya getirdi"

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan da şiir şöleninin ilk defa Özbekistan'da yapıldığını ifade etti.

İki yılda bir düzenlenen etkinliğin Türkiye'nin Türk dünyasına yönelik en önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri olduğunu belirten Arıcan, Türk dünyası ve Balkanlar'dan çok sayıda şairin katıldığı etkinlikte Türkiye'den de 20 şairin yer aldığını bildirdi.

Arıcan, "Türkiye Yazarlar Birliğinin 1992 yılında başlatmış olduğu ve 2 yılda bir gerçekleşen Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni, Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde eserler veren yüzlerce şairin gönül köprülerini kurarak, dostluk bağlarını güçlendirmek için bir araya gelmiş olduğu faaliyetidir. Şölen, tüm Türk dünyasından şairleri bir araya getirdi." dedi.

İlk olarak 1992'de Bursa ve Konya'da yapılan şölenin akabinde Türk dünyası ve Balkanlar'ın farklı coğrafyalarında düzenlendiğini hatırlatan Arıcan, yapıldığı her ülkede büyük bir ilgi gören, Orta Doğu, Balkanlar ve Türk dünyasından şairlerin ilgiyle takip ettiği şölenin 16'ncısının bu topraklarda yapılmasının ayrı bir iftihar meselesi olduğunu anlattı.

Arıcan, "Gönül ve kültür sınırlarımız siyasi sınırlarımızı aşıyor. Türk dünyası olarak büyük bir aileyiz. Bizler, bir bütünün parçasıyız. Bizi tüm dünya böyle tanıyor. Coğrafi farklılıklarımız, tarihi farklılıklarımız, dil ve lehçe ayrıntılarımıza rağmen bu bütünlük inkar edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor." diye konuştu.

Etkinlik kapsamında Avrasya Yazarlar Birliğinin kurucu Başkanı, merhum Yakup Ömeroğlu'nun Özbekçe'ye çevrilmiş "On dolar" adlı kitabının tanıtımı da yapıldı.

30 Kasım'a kadar devam edecek şölen kapsamında, şiir atölyeleri, konser ve şiir fasılları ile kitap tanıtım etkinlikleri düzenlenecek.

Kaynak: <https://turkic.world/tr/articles/hayat/307701>

Türk dünyası şairleri Özbekistan'da

Özbekistan bu yıl 16'ncısı düzenlenen Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni'ne ev sahipliği yapıyor.

Türkiye Yazarlar Birliği tarafından 1992 yılından bu yana farklı ülkelerde düzenlenen Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni'ne bu sefer Özbekistan ev sahipliği yaptı.

Türk dünyasından 90'a yakın şair, Özbekistan Yazarlar Birliği'nde düzenlenen açılıшта bir araya geldi.

Her iki yılda bir düzenlenen şölen, Türk dünyasının farklı lehçelerde eser veren şairlerini buluşturuyor. Etkinlikte şairler, hem eserlerini paylaşıyor hem de kültürel birlikteliği güçlendirecek gönül köprüleri kuruyor.

Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan, "Özbekistan'da ilk kez bu şiir şölenini gerçekleştiriyoruz. Türkiye'den 20 şairimiz geldi. Türk devletlerinden, Kırgızistan, Kazakistan, Türkmenistan, Azerbaycan ve Türk halklarından Balkanlardan da, Kırım'dan da Türkçe şiir okuyan dostlarımız geldi." dedi.

30 Kasım'a kadar devam edecek şölende, şiir atölyeleri, konserler ve şiir fasılları gibi çeşitli etkinlikler düzenlenecek.

Kaynak: <https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avasyadan/turk-dunyasi-sairleri-ozbek-istanda/67471e8a9134ca0ffc5095a0>

Türkçenin 16. Uluslararası Şiir Şöleni Özbekistan’da yapıldı

Türkiye’nin Türk Dünyasına yönelik en önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri olan “Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni” D. Mehmet Doğan’ın aziz hatırasına ithafen Özbekistan’ın başkenti Taşkent’te yapıldı.

Türkiye Yazarlar Birliği’nin 16’ncısını gerçekleştirdiği, 27 Kasım 2024 tarihinde Özbekistan Yazarlar Birliği’nin toplantı salonunda başlayan programa; TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Kazakistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Kassymkhan Begmanov, Kırgızistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Atantai Akbarov ve TİKA Özbekistan Koordinatörü Ali Rıza Tezcan, Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde, şivelerde eserler veren 90 şair ve yazar katıldı.

Arıcan: Ülkemiz ile Türk dünyası arasında edebiyat köprüsü kurduk

Şiir şöleninin açılışında bir konuşma yapan TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, “TYB’nin kurucu ve şeref Başkanı şair, yazar D. Mehmet Doğan’ın 1992 de başlattığı “Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni” ni, bu kutlu yolculuğu devam ettiriyoruz. Bugün burada, Türk dünyasından gelmiş şairler var. Bu şairler biliyor ki biz büyük bir bütünün parçasıyız. Bizi dünya

birlikte tanıyor. Coğrafi farklar, tarihi farklar, dil ve lehçe ayrılıklarına rağmen bu bütünlük inkâr edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor. Bugünle yetinmeyelim, dünü iyi bilelim, yarını gözetelim. Geniş ufuklara bakalım. Herkesin beraber olmak için müşterekler aradığı, bulamayınca icat ettiği bir dünyada, farklılıklar, zıtlıklar bulmak için vakit harcamayalım.” dedi.

Kaynak: <https://www.adanahaberpostasi.com.tr/2024/12/04/turkcenin-16-uluslararasi-siir-soleni-ozbekistanda-yapildi/>

“Türkçe’nin 16. Uluslararası Şiir Şöleni” Özbekistan’da Düzenlendi

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) ile Özbekistan Yazarlar Birliğinin destekleriyle Taşkent’te düzenlenen “Türkçe’nin 16. Uluslararası Şiir Şöleni”ne, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu Türk dünyası ve Balkanlardan 90 şair ve yazar katıldı.

Şiir Şöleninin açılış programında, TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü, Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Kazakistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Kassymkhan Begmanov, Kırgızistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Atantai Akbarov, TİKA Özbekistan Koordinatörü Ali Rıza Tezcan ve TÜRKSOY Yazarlar Birliği Genel Koordinatörü Murat Kahraman hazır bulundu.

TÜRKSOY Genel Sekreteri Sultan Raev’in şölene gönderdiği mesaj TÜRKSOY Yazarlar Birliği Genel Koordinatörü Kahraman salonda tarafından okundu.

“Şölen, tüm Türk dünyasından şairleri bir araya getirdi”

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü, TYB Genel Başkanı Arıcan, şiir şöleninin ilk defa Özbekistan’da yapıldığını ifade etti.

İki yılda bir düzenlenen etkinliğin Türkiye'nin Türk dünyasına yönelik en önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri olduğunu belirten Arıcan, "Türkiye Yazarlar Birliğinin 1992 yılında başlatmış olduğu ve 2 yılda bir gerçekleşen Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni, Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde eserler veren yüzlerce şairin gönül köprülerini kurarak, dostluk bağlarını güçlendirmek için bir araya gelmiş olduğu faaliyettir. Şölen, tüm Türk dünyasından şairleri bir araya getirdi." dedi.

Üç büyük ödül verildi

Programın ilk gününde edebiyat dünyasının önemli isimlerine ödüller takdim edildi. Gafur Gulam Büyük Ödülü Türkiye'den Şair Osman Özbahçe'ye, A. Cahit Zarifoğlu Büyük Ödülü Kırgızistanlı Şair Atahan Kocogulov'a, D. Mehmet Doğan Büyük Ödülü ise TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet'e verildi.

Ayrıca TYB'nin faaliyetlerine katkılarından dolayı TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, Başkan Yardımcısı Gayrat Majid, Özbek yazar Usmonkul Azimov, Kırgız yazar Atantai Akbarov ve Kazak şair Kassymkhan Begmanov'a fahri üyelik belgeleri takdim edildi.

Programda, Türk dünyasından şölene katılan şairlerin şiirlerini okudukları şiir fasılları, şiirin bugünü ve geleceğine dair şiir atölyeleri düzenlendi. "Şiirin Geleceği ve Yapay Zekâ" konulu panel de büyük ilgi gördü.

Kaynak:<https://tika.gov.tr/turkcenin-16-uluslararası-siir-soleni-ozbekistanda-duzenlendi/>

Türkçenin 16. Uluslararası Şiir Şöleni Özbekistan'da yapıldı

Türkiye'nin Türk Dünyasına yönelik en önemli ve sürekli faaliyetlerinden biri olan "Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni" D. Mehmet Doğan'ın aziz hatırasına ithafen Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te yapıldı.

Türkiye Yazarlar Birliği'nin 16'ncısını gerçekleştirdiği, 27 Kasım 2024 tarihinde Özbekistan Yazarlar Birliği'nin toplantı salonunda başlayan programa; TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulukbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Kazakistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Kassymkhan Begmanov, Kırgızistan Yazarlar Birliği Başkan Yardımcısı Atantai Akbarov ve TİKA Özbekistan Koordinatörü Ali Rıza Tezcan, Türk dünyasında farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı lehçelerde, şivelerde eserler veren 90 şair ve yazar katıldı.

Arıcan: Ülkemiz ile Türk dünyası arasında edebiyat köprüsü kurduk

Şiir şöleninin açılışında bir konuşma yapan TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, "TYB'nin kurucu ve şeref Başkanı şair, yazar D. Mehmet Doğan'ın 1992 de başlattığı "Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni" ni, bu kutlu yolculuğu devam ettiriyoruz. Bugün burada, Türk dünyasından gelmiş şairler var. Bu şairler biliyor ki biz büyük bir bütünün parçasıyız. Bizi dünya birlikte tanıyor. Coğrafi farklar, tarihi farklar, dil ve lehçe ayrılıklarına rağmen bu bütünlük inkâr edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor. Bugünle yetinmeyelim, dünü iyi bilelim, yarını gözetelim. Geniş ufuklara bakalım.

Herkesin beraber olmak için müşterekler aradığı, bulamayınca icat ettiği bir dünyada, farklılıklar, zıtlıklar bulmak için vakit harcamayalım.” dedi.

Arıcan, Sovyetler dağıldıktan sonra Türk devletleriyle Türkiye arasında ki kültürel iş birliğini arttırmak, sürdürmek, dilde, fikirde, iş’te birliği sağlamak amacıyla başlanılan, yapıldığı her ülkede büyük ilgi gören, Ortadoğu, Balkanlar ve Türk Dünyasından şairlerin ilgiyle takip ettikleri şiir şölenlerinin ülkemiz ile Türk dünyası arasında bir edebiyat köprüsü kurduğunu ifade etti.

Raev: Türk edebiyatının ortak bir zeminde yeniden şekillenmesi için gayret gösteriyoruz

TÜRKSOY Genel Sekreteri Sultan Raev’in şölene gönderdiği mesaj TÜRKSOY Yazarlar Birliği Genel Koordinatörü Murat Kahraman tarafından okundu. Sultan Raev, konuşmasında şu ifadelerle yer verdi:

TÜRKSOY olarak, Türk Dünyası’nın kültür, sanat ve edebiyat alanındaki iş birliğini güçlendirmek için birçok önemli projeyi desteklemiş bulunmaktayız. Özellikle edebiyat alanında kurulan TÜRKSOY Yazarlar Birliği, şair ve yazarlarımızı bir araya getirerek Türk edebiyatının ortak bir zeminde yeniden şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Bu birliktelik, gelecekteki nesillere köklü bir miras bırakma amacının somut bir göstergesidir. TÜRKSOY’un çabaları sadece kültürel iş birliğini değil, aynı zamanda halklarımız arasındaki bağları da güçlendirmektedir. Değerli şairlerimiz ve yazarlarımız, Türk Dünyası bir medeniyetler köprüsüdür. Bu köprüyü oluşturan her bir tuğla, sizin kaleminizden çıkan eserlerdir. Şiirlerinizle, yazılarınızla, bu köprüyü her gün daha da sağlamlaştırıyor, bizi birbirimize yaklaşıtıyorsunuz.”

Üç büyük ödül verildi

Programın ilk gününde edebiyat dünyasının önemli isimlerine ödüller takdim edildi. Gafur Gulam Büyük Ödülü Türkiye’den Şair Osman Özbahçe’ye, A. Cahit Zarifoğlu Büyük Ödülü Kırgızistanlı Şair Atahan Kocogulov’a, D. Mehmet Doğan Büyük Ödülü ise TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet’e verildi.

Ayrıca Türkiye Yazarlar Birliği’nin faaliyetlerine katkılarından dolayı TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid, Başkan Yardımcısı Gayrat Majid, Özbek yazar Usmonkul Azimov, Kırgız yazar Atantay Akbarov ve Kazak şair Kassymkhan Begmanov’a fahri üyelik belgeleri takdim edildi.

TYB ve Özbekistan Yazarlar Birliği arasında iş birliği protokolü imzalandı

28 Kasım 2024 tarihinde Türkiye Yazarlar Birliği ve Özbekistan Yazarlar Birliği arasında iş birliği protokolü imzalandı.

Türkçenin 16. Uluslararası Şiir Şöleni kapsamında düzenlenen törende iki birlik arasındaki iş birliğinin hukuki zemini oluşturan belgeyi Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Siraciddin Sayyid ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan imzaladı.

İmzalanan anlaşmada iki kurum arasında edebiyat ve akademik alanlarda, ilgili benzer görev ve faaliyetlere ilişkin konularda iş birliği yapmayı, iki ülkenin klasik ve çağdaş şair, yazar ile edebiyatçıları karşılıklı olarak tanıtmayı, onların bizlere bırakmış olduğu eşsiz eserlerini yaygınlaştırmayı, gelecek kuşaklara geliştirerek aktarmayı, çevirilere daha çok önem vermeyi ve yaygın olarak ulaşılabilir hale getirmeyi amaçlıyor.

Programda, Türk dünyasından şölene katılan şairlerin şiirlerini okudukları şiir fasılları, şiirin bugünü ve geleceğine dair şiir atölyeleri düzenlendi. “Şiirin Geleceği ve Yapay Zekâ” konulu panel de büyük ilgi gördü.

Kaynak:<https://www.tyb.org.tr/turkcenin-16-uluslararası-siir-soleni-ozbekistanda-yapildi-67774h.htm>

ŞÖLENDEN GÖRÜNTÜLER

Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid

Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan

TÜRKSÖY Yazarlar Birliği Başkanı Ulukbek Esdaulet

TİKA Özbekistan Koordinatörü Ali Rıza Tezcan

TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Türksoy Yazarlar Birliği Başkanı Ulukbek Esdaulet'e TYB Fahri Üyelik Kimliği ve belgesini takdim etti

Şair Osman Özbahçe, Özbekistan Yazarlar Birliği Başkanı Sirojiddin Sayyid

Kırgızistanlı Şair Atahan Kocogulov, TYB Vakfı Başkanı İbrahim Ulvi Yavuz

*Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan,
TÜRKSOY Yazarlar Birliği Başkanı Ulıkbek Esdaulet*

"D. Mehmet Doğan'ın aziz hatırasına"

TÜRKÇENİN 16. ULUSLARARASI

ŞİİR

ŞÖLENİ

26-30 KASIM 2024

-Taşkent-

ACILIŞ
27.11.2024, Çarşamba
Saat: 10.00

İLETİŞİM
Özbekistan Yazarlar Birliği
(7) 231-83-49

VER
Özbekistan Yazarlar Birliği Toplantı Salonu
100066, Taşkent sh. Burjovskiy ko'chasi
Axborot xiyobori
Taşkent, Özbekistan

TÜRKİYE YAZARLAR BİRLİĞİ